

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΜΟΝΑΔΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ
ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ 2021

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 2.5. - Α' ΜΕΡΟΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: «ΚΡΗΤΗ» 2014-2020

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ: 4

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ/ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ: 8.v

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: 21

ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ /ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ/ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ: 106 / 8.v.1

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ: 228.000 €

Ρέθυμνο, Ιανουάριος 2022

Πίνακας περιεχομένων

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	IX
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	IX
ΣΥΝΟΨΗ (EXECUTIVE SUMMARY)	X
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
2. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ	3
2.1. Γενική μεθοδολογία	3
2.1.1 Άντληση και διαχείριση δεδομένων	3
2.1.2 Περιορισμοί λόγω πανδημίας	4
2.2. Χαρακτηριστικά της έρευνας ανθρώπινου δυναμικού (ΕΑΔ)	4
2.2.1 Παράμετροι δειγματοληψίας	4
Δειγματοληπτικό πλαίσιο – Μεθοδολογία	4
Μονάδες δειγματοληψίας	4
Ερωτηματολόγιο	4
Διάρκεια έρευνας πεδίου	4
Μέγεθος και ποσοστό δειγματοληψίας	5
Σφάλμα δειγματοληψίας	5
2.2.2 Έλεγχοι στρωματοποίησης	5
Στρωματοποίηση κατά φύλο	5
Στρωματοποίηση κατά νομό και εξαρτημένη εργασία/εγγραφή στον ΟΑΕΔ	5
Στρωματοποίηση κατά κλάδο δραστηριότητας	8
Στρωματοποίηση κατά εθνικότητα (Έλληνες-αλλοδαποί)	9
2.2.3 Λοιπά χαρακτηριστικά του δείγματος	9
Ηλικιακές κατηγορίες	10
Οικογενειακή κατάσταση	10
Επίπεδα εκπαίδευσης	11
2.2.4 Έλεγχοι διεξαγωγής και επισημάνσεις	12
Έλεγχος πεδίου – Ποιοτικοί έλεγχοι	12
Κλίμακες	12
2.3. Χαρακτηριστικά της έρευνας επιχειρήσεων (ΕΕ)	12
2.3.1 Παράμετροι δειγματοληψίας	12
Δειγματοληπτικό πλαίσιο	12
Μονάδες δειγματοληψίας	13
Ερωτηματολόγιο	13
Διάρκεια έρευνας πεδίου	13
Μέγεθος και ποσοστό δειγματοληψίας	13

Σφάλμα δειγματοληψίας	14
2.3.2 Έλεγχοι στρωματοποίησης	14
Στρωματοποίηση κατά κλάδο δραστηριότητας	14
Στρωματοποίηση κατά νομό	15
2.3.3 Λοιπά χαρακτηριστικά του δείγματος	16
Κατηγορίες επαγγελματιών στις επιχειρήσεις	16
Κατηγορίες επαγγελματιών ανά κλάδο δραστηριότητας	17
2.3.4 Έλεγχοι διεξαγωγής και επισημάνσεις	19
Έλεγχος πεδίου – Ποιοτικοί έλεγχοι	19
Κλίμακες	20
2.4. Καθαρή Βαθμολογία Υποστηρικτή - Net Promoter Score (NPS)	20
3. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	21
3.1. Δείκτης Απασχολησιμότητας και Ανεργίας	22
3.1.1 Αυτοαπασχολούμενοι/Ιδιοκτήτες επιχείρησης και εξαρτημένη εργασία	22
3.1.2 Κατηγορίες επαγγελματιών εργαζομένων	22
3.1.3 Είδη Εργασίας	23
3.1.4 Εργασιακές Καταστάσεις - Εποχική Εργασία	25
3.1.5 Δευτερεύουσα απασχόληση	28
3.1.6 Εργασία και Ανεργία ανά φύλο	28
3.1.7 Εργασία και ανεργία ανά ηλικιακή ομάδα	29
3.1.8 Εργασία και ανεργία ανά εθνικότητα	31
3.1.9 Χρονικά διαστήματα ανεργίας – Μακροχρόνια και νεανική ανεργία	32
3.1.10 Εργασία εποχική εργασία και ανεργία ανά κλάδο δραστηριότητας	33
3.2. Δείκτης επιπέδου εισοδημάτων και οικονομικής κατάστασης εργατικού δυναμικού	35
3.2.1 Οικονομική κατάσταση ανθρώπινου δυναμικού	35
3.2.2 Σταθμικός μέσος εισοδήματος εργαζομένων	36
3.2.3 Οικονομική κατάσταση ανά ηλικιακή ομάδα	37
4. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	38
4.1. Δείκτης αυτοαπασχόλησης /οικογενειακής επιχείρησης	38
4.1.1 Τύποι Επιχειρήσεων	38
4.1.2 Αυτοαπασχόληση και Επιχειρηματικότητα	41
4.2. Δείκτης οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων	42
4.2.1 Οικονομική κατάσταση επιχειρήσεων	42
4.2.2 Σταθμικός Μέσος τζίρου επιχειρήσεων	43
4.2.3 Οικονομική κατάσταση κατά κλάδο δραστηριότητας	44
5. ΔΕΙΚΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΠΡΟΣΩΝΤΩΝ ΚΑΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ	45
5.1.1 Διατύπωση γνώμης για τα προσόντα και δεξιότητες	45
5.1.2 Ικανοποίηση εργατικού δυναμικού από τις γνώσεις και δεξιότητες του	47

5.1.3	Διάθεση αλλαγής αντικειμένου απασχόλησης εργαζομένων	49
5.1.4	Επαγγέλματα και νέες θέσεις εργασίας	50
5.1.5	Επαγγελματικές κατηγορίες με νέες θέσεις ανά κλάδο δραστηριότητας	51
6.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	53
6.1.	Επιχειρήσεις - κατάρτιση	53
6.1.1	Παρεχόμενη κατάρτιση / εκπαίδευση από επιχειρήσεις	53
6.1.2	Αντικείμενα παρεχόμενης κατάρτισης από τις επιχειρήσεις	55
6.1.3	Συχνότητα παρεχόμενης κατάρτισης από επιχειρήσεις	57
6.1.4	Αποτύπωση γνώμης - Επίδραση κατάρτισης στην επιλογή εργαζομένων	58
6.2.	Εργατικό δυναμικό - κατάρτιση	59
6.2.1	Παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης	59
6.2.2	Γνώμη ανέργων για τη κατάρτιση	60
6.2.3	Γνώμη εργαζομένων για τη κατάρτιση	60
6.2.4	Αντικείμενα κατάρτισης που έχει παρακολουθήσει το ανθρώπινο δυναμικό	62
6.3.	Επιχειρήσεις - κατάρτιση	64
6.3.1	Γνώμη επιχειρήσεων για επίδραση των προγραμμάτων κατάρτισης	64
6.3.2	Γνώμη επιχειρήσεων για την εκτίμηση των προγραμμάτων κατάρτισης από τους εργαζόμενους	64
6.4.	Διατύπωση γνώμης για νέα αντικείμενα κατάρτισης	66
6.4.1	Αποτύπωση γνώμης για νέα αντικείμενα κατάρτισης από τις επιχειρήσεις	66
6.4.2	Διατύπωση γνώμης για νέα αντικείμενα κατάρτισης από το εργατικό δυναμικό	67
6.4.3	Λόγοι μη υλοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης από τις επιχειρήσεις	69
7.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID 19	70
7.1.	Επιπτώσεις της πανδημίας στο εργατικό δυναμικό	70
7.1.1	Διακοπή εργασίας λόγω πανδημίας	70
7.1.2	Μείωση απολαβών λόγω πανδημίας	71
7.1.3	Λοιπές επιπτώσεις	74
7.1.4	Γνώμη του εργατικού δυναμικού για τις επιπτώσεις της πανδημίας στην αγορά εργασίας	75
7.1.5	Γνώμη των ανέργων για τις προοπτικές εύρεσης εργασίας	75
7.2.	Επιπτώσεις στις επιχειρήσεις	77
7.2.1	Πανδημία και μέτρα ανακούφισης των επιχειρήσεων	78
7.2.2	Πανδημία, οικονομικές επιπτώσεις και προοπτικές στις επιχειρήσεις	80
7.3.	Εκτίμηση για τις προοπτικές εξέλιξης της οικονομίας της Κρήτης	82
8.	ΕΠΙΛΟΓΟΣ	83

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	85
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι - ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	86
ΠΑΡΑΤΗΜΑ ΙΙ – ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	106

Γραφήματα

Γράφημα 1 Κατανομή ενεργού εργατικού δυναμικού κατά νομό σε σχέση με συναφείς κατανομές κατά νομό – 001006.....	6
Γράφημα 2: Κατανομή ερωτώμενων του δείγματος ανά νομό – 001003.....	7
Γράφημα 3: Εργαζόμενοι και άνεργοι στην ΕΑΔ και σύγκριση με ΕΛΣΤΑΤ – Α01001.....	7
Γράφημα 5: Ποσοστά ηλικιακών ομάδων – 001002.....	10
Γράφημα 6: Αποτύπωση οικογενειακής κατάστασης στο δείγμα – 001005.....	11
Γράφημα 7: Κατανομή ανά επίπεδο εκπαίδευσης - 001008.....	11
Γράφημα 8: Κατανομή επιχειρήσεων κατά κλάδο δραστηριότητας (ΚΑΔ) σύμφωνα με ΓΕΜΗ/ΕΙΕΑΔ και δείγμα ΕΕ2021 – 002001.....	15
Γράφημα 9: Κατανομή επιχειρήσεων κατά νομό σύμφωνα με ΕΙΕΑΔ/ΓΕΜΗ και σύγκριση με δείγμα ΕΕ 2021– 002002.....	16
Γράφημα 10: Κατανομή κατηγοριών επαγγελματιών στις επιχειρήσεις – 002004.....	17
Γράφημα 11: Επαγγελματικές κατηγορίες ανά κλάδο δραστηριότητας- Α02001.....	18
Γράφημα 12: Αυτοαπασχολούμενοι/Ιδιοκτήτες επιχείρησης και εξαρτημένη εργασία – C01001.....	22
Γράφημα 13: Πλήθος εργαζομένων δείγματος ανά κατηγορία επαγγελματιών - 001010.....	23
Γράφημα 14: Πλήρης, μερική και εκ περιτροπής εργασία – Α01021.....	24
Γράφημα 15: Εργασία αόριστου και ορισμένου χρόνου – Εργασία χωρίς πλαίσιο –Α01022.....	24
Γράφημα 16: Συνεχώς εργαζόμενοι, εποχικά εργαζόμενοι και άνεργοι – Α01001Α.....	25
Γράφημα 17: Εργασιακές καταστάσεις απασχόλησης ανά κλάδο δραστηριότητας – Α01003.....	26
Γράφημα 18: Εποχική εργασία ανά κατηγορία επαγγέλματος – Α01004.....	27
Γράφημα 19: Απασχόληση και ανεργία ανά φύλο 2020-2021 – Α01018.....	28
Γράφημα 20: Εργασία συνεχής, εποχική και ανεργία ανά ηλικιακή ομάδα – Α01005.....	30
Γράφημα 21: Εργασία, εποχική εργασία, ανεργία και ιθαγένεια – Α01007.....	31
Γράφημα 22: Χρονικά διαστήματα ανεργίας – Α01014.....	32
Γράφημα 23: Χρονικά διαστήματα ανεργίας ανά ηλικιακή ομάδα – Α01015.....	33
Γράφημα 24: Εργασία και ανεργία ανά κλάδο δραστηριότητας –Α01003.....	34
Γράφημα 25: Οικονομική κατάσταση εργατικού δυναμικού - Ε01002.....	35
Γράφημα 26: Διαχρονική εξέλιξη του Σταθμικού Μέσου Εισοδήματος Εργαζομένων.....	36
Γράφημα 27: Οικονομική κατάσταση ανά ηλικιακή ομάδα –Ε01005.....	37
Γράφημα 28: Τύποι επιχειρήσεων με βάση τον αριθμό εργαζομένων – C02001.....	38
Γράφημα 29: Τύποι επιχειρήσεων με βάση τους εργαζόμενους ανά κλάδο δραστηριότητας – C02002.....	40
Γράφημα 30: Αυτοαπασχολούμενοι/Επιχειρηματίες και υπάλληλοι ανά ηλικιακή ομάδα – C01002.....	41
Γράφημα 31: Οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων – B02001.....	42
Γράφημα 32: Οικονομική κατάσταση επιχειρήσεων ανά κλάδο δραστηριότητας – B02004.....	44
Γράφημα 33: Αυτοαξιολόγηση των γνώσεων και δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού – D01003.....	46
Γράφημα 34: Αξιολόγηση των γνώσεων και δεξιοτήτων του προσωπικού των επιχειρήσεων - D02008.....	46
Γράφημα 35: Ικανοποίηση εργατικού δυναμικού με το επίπεδο γνώσεων και προσόντων του - D0100447	
Γράφημα 35: Επάρκεια γνώσεων και δεξιοτήτων εργατικού δυναμικού για τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας - D01005.....	48
Γράφημα 36: Λόγοι μη διάθεσης αλλαγής αντικειμένου απασχόλησης – D01002.....	50
Γράφημα 37: Νέες θέσεις στο ερχόμενο 6μηνο ανά κατηγορία επαγγέλματος -D02005.....	50
Γράφημα 39: Ζήτηση εργασίας κατηγοριών επαγγελματιών ανά κλάδο δραστηριότητας - D02006.....	51
Γράφημα 39: Παρεχόμενη εκπαίδευση/κατάρτιση εργαζομένων από την επιχείρηση - F02004.....	53
Γράφημα 40: Παρεχόμενη εκπαίδευση/κατάρτιση ανά κλάδο δραστηριότητας – F02003.....	54
Γράφημα 41: Γνωστικό Αντικείμενο παρεχόμενης κατάρτισης – F02006.....	55

Γράφημα 42: Γνωστικό Αντικείμενο κατάρτισης ανά κλάδο δραστηριότητας – F02007	56
Γράφημα 43: Συχνότητα κατάρτισης εργαζομένων από τις επιχειρήσεις – F02005	57
Γράφημα 44: Επίδραση εκπαίδευσης/κατάρτισης στην επιλογή νέων εργαζόμενων ανά κλάδο δραστηριότητας – F02002	58
Γράφημα 45: Παρακολούθηση εκπαίδευσης/κατάρτισης – F01002	59
Γράφημα 46: Δείκτης NPS γνώμης ανέργων για τη βοήθεια των προγραμμάτων κατάρτισης στην εξεύρεση εργασίας – F01008	60
Γράφημα 47: Δείκτης NPS γνώμης εργαζόμενων για τη βοήθεια των προγραμμάτων κατάρτισης στην ισχυροποίηση της θέσης τους – F01011	61
Γράφημα 48: Δείκτης NPS γνώμης εργαζόμενων για τη βοήθεια των προγραμμάτων κατάρτισης με έξοδα της επιχείρησης στην ισχυροποίηση της θέσης τους – F01010	62
Γράφημα 49: Αντικείμενα σεμιναρίων που έχει παρακολουθήσει το ανθρώπινο δυναμικό-F01003.....	63
Γράφημα 50: Δείκτης NPS επιχειρήσεων για την επίδραση των προγραμμάτων κατάρτισης στους εργαζόμενους – F02015	64
Γράφημα 51: Δείκτης NPS γνώμης επιχειρήσεων για το επίπεδο ικανοποίησης των εργαζομένων από τα προγράμματα κατάρτισης που εκείνες προσφέρουν – F02016.....	65
Γράφημα 52: Διατύπωση γνώμης επιχειρήσεων για αντικείμενα κατάρτισης – F02013	67
Γράφημα 53: Γνώμη εργατικού δυναμικού για μελλοντικά προγράμματα κατάρτισης – F01015	68
Γράφημα 54: Λόγοι μη υλοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης από τις επιχειρήσεις – F02012	69
Γράφημα 55 : Επίδραση της πανδημίας COVID-19 στο εργατικό δυναμικό – H01001	70
Γράφημα 56 : Διάστημα διακοπής της εργασίας λόγω της πανδημίας COVID-19– H01008.....	71
Γράφημα 57 : Διάστημα διακοπής της εργασίας λόγω της πανδημίας COVID-19– H01008.....	72
Γράφημα 58: Μείωση απολαβών λόγω COVID-19 ανά τρόπο απασχόλησης – H01006	73
Γράφημα 59 : Μείωση απολαβών λόγω COVID-19 ανά κατηγορία επαγγέλματος – H01007.....	73
Γράφημα 60 : Γνώμη εργατικού δυναμικού για την επίπτωση του COVID-19 στους εργαζομένους – H01002	75
Γράφημα 61 : Γνώμη ανέργων για τις προοπτικές εύρεσης εργασίας – H01005.....	76
Γράφημα 62 : Επιπτώσεις των περιοριστικών μέτρων στις επιχειρήσεις – H02001.....	77
Γράφημα 63 : Αριθμός Επιχειρήσεων που έλαβε κάποιου είδους ενίσχυση – H02007	78
Γράφημα 64 : Αριθμός Επιχειρήσεων που έλαβε κάποιου είδους ενίσχυση ανά κλάδο – H02008	79
Γράφημα 65 : Γνώμη επιχειρήσεων σχετικά με την αποδοτικότητα των μέτρων ενίσχυσης – H02006	80
Γράφημα 66 : Οικονομική κατάσταση της επιχείρησης μετά την άρση του lock-down – H02002	80
Γράφημα 67 : Γνώμη επιχειρήσεων για τις επιπτώσεις της πανδημίας στην λειτουργία τους– H02003 .	81
Γράφημα 68: Γνώμη για τις προοπτικές της οικονομίας της Κρήτης - H03001	82

Πίνακες

Πίνακας 1: Ομαδοποιημένοι ΚΑΔ και απόκλιση ΕΑΔ από ΕΙΕΑΔ/ΕΛΣΤΑΤ - 001009.....	8
Πίνακας 2: Εργατικό δυναμικό και αποκλιμάκωση της ανεργίας στην Περιφέρεια Κρήτης σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ (2016-2021).....	21
Πίνακας 5: Υπολογισμός Σταθμικού Μέσου Εισοδήματος Εργαζομένων – Ε01001	36
Πίνακας 6: Υπολογισμός Σταθμικού Μέσου Τζίρου Επιχειρήσεων – Β02007.....	43
Πίνακας 8: Αναλογία των δύο φύλων στο δείγμα σε σχέση με ΕΙΕΑΔ-ΕΛΣΤΑΤ - 01001	86
Πίνακας 9: Ποσοστά ηλικιακών ομάδων στο δείγμα ΕΑΔ - 01002.....	86
Πίνακας 10: Κατανομή του δείγματος ΕΑΔ ανά νομό – 001003	86
Πίνακας 11: Κατανομή εθνικοτήτων του δείγματος ΕΑΔ – 001004	86
Πίνακας 12: Αποτύπωση οικογενειακής κατάστασης στο δείγμα ΕΑΔ – 001005	87
Πίνακας 13: Κατανομή ενεργού εργατικού δυναμικού κατά νομό σε σχέση με συναφείς κατανομές κατά νομό – 001006:.....	87
Πίνακας 14: Κατανομή δείγματος ΕΑΔ ανά επίπεδο εκπαίδευσης - 001008.....	87
Πίνακας 15: Πλήθος εργαζομένων δείγματος ΕΑΔ ανά κατηγορία επαγγελματιών- 01010	88
Πίνακας 16: Κατανομή επιχειρήσεων κατά κλάδο δραστηριότητας (ΚΑΔ) της ΕΕ2021.....	88
Πίνακας 17: Κατανομή επιχειρήσεων κατά νομό σύμφωνα με ΕΕ 2021 συγκριτικά με ΓΕΜΗ/ΕΙΕΑΔ – 002002.....	88
Πίνακας 18: Κατανομή κατηγοριών επαγγελματιών στις επιχειρήσεις ΕΕ – 002004.....	89
Πίνακας 19: Συνεχώς εργαζόμενοι, εποχικά εργαζόμενοι και άνεργοι ΕΑΔ – Α01001Α.....	89
Πίνακας 20: Εργαζόμενοι και άνεργοι στην ΕΑΔ – Α01001.....	89
Πίνακας 21: Εργασία και ανεργία ανά κλάδο δραστηριότητας – Α01003	89
Πίνακας 22: Εποχική εργασία ανά κατηγορία επαγγέλματος – Α01004.....	90
Πίνακας 23: Εργασία συνεχής, εποχική και ανεργία ανά ηλικιακή ομάδα – Α01005.....	90
Πίνακας 24: Εργασία, εποχική εργασία, ανεργία και ιθαγένεια – Α01007	90
Πίνακας 25: Δευτερεύουσα Εργασία ανά κλάδο δραστηριότητας κύριας απασχόλησης –Α01010.....	91
Πίνακας 26: Κατανομή ανέργων σε χρονικά διαστήματα ανεργίας – Α01014	91
Πίνακας 27:Χρονικά διαστήματα ανεργίας ανά ηλικιακή ομάδα – Α01015	91
Πίνακας 28: Συνεχής/Εποχική Εργασία και ανεργία ανά φύλο - Α01018.....	91
Πίνακας 29: Πλήρης, μερική και εκ περιτροπής εργασία – Α01021	92
Πίνακας 30: Εργασία αόριστου και ορισμένου χρόνου – Εργασία χωρίς πλαίσιο –Α01022	92
Πίνακας 31: Επαγγελματικές κατηγορίες ανά κλάδο δραστηριότητας- Α02001	93
Πίνακας 32: Οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων – Β02001	94
Πίνακας 33:Οικονομική κατάσταση επιχειρήσεων ανά κλάδο δραστηριότητας – Β02004.....	94
Πίνακας 34:Αυτοαπασχολούμενοι/Ιδιοκτήτες επιχείρησης και εξαρτημένη εργασία – C01001	94
Πίνακας 35: Αυτοαπασχολούμενοι/ Επιχειρηματίες και υπάλληλοι ανά ηλικιακή κατηγορία–C01002 ...	95
Πίνακας 36: Τύποι επιχειρήσεων με βάση τον αριθμό εργαζομένων – C02001.....	95
Πίνακας 37: Τύποι επιχειρήσεων με βάση τους εργαζόμενους ανά κλάδο δραστηριότητας – C02002	95
Πίνακας 38: Λόγοι μη διάθεσης αλλαγής αντικειμένου απασχόλησης – D01002	95
Πίνακας 39: Αυτοαξιολόγηση των γνώσεων και δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού – D01003	96
Πίνακας 40: Ικανοποίηση εργατικού δυναμικού με το επίπεδο γνώσεων & προσόντων του - D01004 ...	96
Πίνακας 41: Επάρκεια γνώσεων και δεξιοτήτων εργατικού δυναμικού για τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας - D01005	96
Πίνακας 42: Νέες θέσεις στο ερχόμενο έτη ανά κατηγορία επαγγέλματος - D02005	96
Πίνακας 43: Ζήτηση εργασίας κατηγοριών επαγγελματιών ανά κλάδο δραστηριότητας - D02006.....	97
Πίνακας 44: Αξιολόγηση των γνώσεων και δεξιοτήτων του προσωπικού των επιχειρήσεων - D02008: ..	97

Πίνακας 44: Οικονομική κατάσταση εργατικού δυναμικού - F01002.....	98
Πίνακας 46: Οικονομική κατάσταση ανά ηλικιακή ομάδα –F01005.....	98
Πίνακας 45: Παρακολούθηση εκπαίδευσης/κατάρτισης – F01002.....	98
Πίνακας 46: Αντικείμενα σεμιναρίων που παρακολούθησαν οι ερωτώμενοι-F01003.....	98
Πίνακας 47: Γνώμη εργατικού δυναμικού για μελλοντικά προγράμματα κατάρτισης – F01015	99
Πίνακας 48: Επίδραση εκπαίδευσης/κατάρτισης στην επιλογή νέων εργαζόμενων ανά κλάδο δραστηριότητας – F02002.....	99
Πίνακας 49:Παρεχόμενη εκπαίδευση/κατάρτιση ανά κλάδο δραστηριότητας – F02003	100
Πίνακας 50: Παρεχόμενη εκπαίδευση/κατάρτιση εργαζομένων από την επιχείρηση - F02004	100
Πίνακας 51: Συχνότητα κατάρτισης εργαζομένων από τις επιχειρήσεις – F02005.....	100
Πίνακας 52: Γνωστικό Αντικείμενο παρεχόμενης κατάρτισης – F02006.....	100
Πίνακας 53: Γνωστικό Αντικείμενο κατάρτισης ανά κλάδο δραστηριότητας – F02007.....	101
Πίνακας 62: Λόγοι μη υλοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης από τις επιχειρήσεις – F02012.....	101
Πίνακας 55: Διατύπωση γνώμης επιχειρήσεων για αντικείμενα κατάρτισης – F02013	102
Πίνακας 56: Επίδραση της πανδημίας COVID-19 στο εργατικό δυναμικό – H01001.....	102
Πίνακας 57: Γνώμη του εργατικού δυναμικού για τις επιπτώσεις του COVID-19 στους εργαζομένους - H01002	102
Πίνακας 58: Γνώμη ανέργων για τις προοπτικές εύρεσης εργασίας – H01005	103
Πίνακας 59: Εργαζόμενοι-αυτοαπασχολούμενοι και μείωση απολαβών λόγω COVID-19– H01006.....	103
Πίνακας 60: Μείωση απολαβών λόγω COVID-19 ανά κατηγορία επαγγέλματος – H01007	103
Πίνακας 61: Διάστημα διακοπής της εργασίας λόγω της πανδημίας COVID-19– H01008	103
Πίνακας 62: Επιπτώσεις των περιοριστικών μέτρων στις επιχειρήσεις – H02001	103
Πίνακας 63: Οικονομική κατάσταση της επιχείρησης μετά την άρση του lock-down – H02002	104
Πίνακας 64: Γνώμη επιχειρήσεων για τις επιπτώσεις της πανδημίας στην λειτουργία τους– H02003 ..	104
Πίνακας 65: Αριθμός Επιχειρήσεων που έλαβε κάποιου είδους ενίσχυση – H02007.....	104
Πίνακας 75: Αριθμός Επιχειρήσεων που έλαβε κάποιου είδους ενίσχυση ανά κλάδο – H02008.....	105
Πίνακας 76: Γνώμη επιχειρήσεων σχετικά με την αποδοτικότητα των μέτρων ενίσχυσης – H02009.....	105
Πίνακας 77: Γνώμη για τις προοπτικές της οικονομίας της Κρήτης - H03001.....	105

Συντομογραφίες

ΕΑΔ	Έρευνα Ανθρώπινου Δυναμικού
ΕΕ	Έρευνα Επιχειρήσεων
ΓΕΜΗ	Γενικό Εμπορικό Μητρώο
ΕΙΕΑΔ	Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΜΕΑΕ	Μονάδα Ερευνών Αγοράς και Επιχειρηματικότητας (πρώην Μονάδας Ερευνών Αγοράς και Κοινής Γνώμης)
ΜΟ	Μέσος Όρος
ΠΜΠΑΕ	Περιφερειακός Μηχανισμός Παρακολούθησης της Αγοράς Εργασίας
ΣΜΕΕΡ	Σταθμικός Μέσος Εισοδήματος Εργαζομένων
ΣΜΤΕ	Σταθμικός Μέσος Τζίρου Επιχειρήσεων
CATI	Computer Aided Telephone Interviewing
EUROSTAT	European Union Statistical Office
ISIC	International Standard Industrial Classification of All Economic Activities
NACE	Statistical Classification of Economic Activities in the European Community
NPS	Net Promoter Score

Ευχαριστίες

Η Ομάδα Έργου του Περιφερειακού Μηχανισμού Παρακολούθησης της Αγοράς Εργασίας στην Κρήτη εκφράζει τις θερμές ευχαριστίες της προς τον κο Σταύρο Γαβρόγλου, Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Ενεργητικών Πολιτικών και Διεθνών Δικτύων του Εθνικού Ινστιτούτου Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού, για την πολύτιμη συνδρομή του στην παροχή των στατιστικών δεδομένων.

Σύνοψη (Executive Summary)

Η παρούσα Έκθεση συνιστά το Α' Μέρος του Παραδοτέου Π.2.5 του Έργου «Περιφερειακός Μηχανισμός Παρακολούθησης της Αγοράς Εργασίας (ΠΜΠΑΕ)» για την Κρήτη και αποτυπώνει τα μεγέθη της αγοράς εργασίας στην Κρήτη για το 2021.

Στην Έκθεση γίνεται σύνθεση των αποτελεσμάτων των πρωτογενών ποσοτικών ερευνών στο ανθρώπινο δυναμικό (Έρευνα Ανθρώπινου Δυναμικού - ΕΑΔ) και στις επιχειρήσεις (Έρευνα Επιχειρήσεων - ΕΕ) για το έτος 2021.

Τα αποτελέσματα των ποσοτικών ερευνών του ΠΜΠΑΕ ακολουθούν τη μεθοδολογία μετρήσεων των προηγούμενων παραδοτέων μέσω της υιοθέτησης 5 βασικών δεικτών παρακολούθησης. Στην παρούσα έκθεση έχει προστεθεί ένας νέος δείκτης που αποτυπώνει τις επιπτώσεις της πανδημίας στην αγορά εργασίας της Κρήτης.

Το 2020 η κατάσταση της αγοράς εργασίας στην Κρήτη μεταβλήθηκε έντονα επί τα χείρω λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας του COVID-19. Για το 2021 παρατηρήθηκε υποχώρηση των επιπτώσεων, αλλά σε καμιά περίπτωση δεν επετεύχθη πλήρης ανάκαμψη.

Η εργασιακή κατάσταση της προσωρινής αναστολής εργασίας λόγω πανδημίας περιορίστηκε σημαντικά σε σχέση με το 2020, αλλά ταυτόχρονα η ανεργία παρουσίασε σημαντική αύξηση στο Β' Τρίμηνο του 2021 με τις γυναίκες, τους νέους έως 30 ετών και τους μεγαλύτερους σε ηλικία να πλήττονται περισσότερο. Στο Γ' Τρίμηνο του 2021, ωστόσο σημειώνεται σημαντική μείωση της ανεργίας με βάση την ΕΛΣΤΑΤ.

Οι επιχειρήσεις της Κρήτης φάνηκαν να ανακάμπτουν, όμως, στην πλειονότητά τους, απέχουν από τα επίπεδα του 2019. Τα μέτρα που λήφθηκαν για την ανάσχεση των επιπτώσεων της πανδημίας φαίνεται ότι κάλυψαν τα 2/3 των επιχειρήσεων, με κύρια ωφελούμενες εκείνες του τουρισμού και της εστίασης. Για μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων μεταξύ εκείνων που ενισχύθηκαν, τα μέτρα στήριξης κρίθηκαν ελλιπή έως μη αποδοτικά. Σε κάθε περίπτωση, για τη βελτιωμένη οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων δεν είναι δυνατόν να αγνοηθεί η επίδραση των μέτρων και μένει να καταδειχθεί στο μέλλον αν η ανάκαμψη είναι μόνιμου χαρακτήρα.

Το 2021 διαφαίνεται μιας τάσης συρρίκνωσης των μικρών/οικογενειακών επιχειρήσεων και μετατροπή αυτού του τύπου των επιχειρηματιών σε υπαλλήλους μεγαλύτερων επιχειρήσεων ή ανέργους. Αυτή η παρατήρηση φαίνεται να εντάσσεται σε μια γενικότερη συρρίκνωση των μικρομεσαίων ατομικών και οικογενειακών επιχειρήσεων προς όφελος των επιχειρήσεων με περισσότερους εργαζόμενους.

Παρακάτω συνοψίζονται τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανάλυση των ποσοτικών ερευνών του 2021 για κάθε ένα από τους δείκτες που παρακολουθούνται:

- Δείκτης Απασχολησιμότητας και ανεργίας
 - Η αναστολή της εργασίας φαίνεται να περιορίζεται αισθητά και παραμένει για τους πιο υψηλόβαθμους/υψηλά αμειβόμενους υπαλλήλους. Ο περιορισμός της αναστολής εργασίας δεν συνεπάγεται την πλήρη αποκατάσταση των θέσεων εργασίας.
 - Η εποχική εργασία επανακάμπει, κυρίως λόγω της επαναλειτουργίας των επιχειρήσεων εστίασης και τουρισμού.
 - Η ανεργία αυξάνεται στο Β' Τρίμηνο του 2021, πράγμα που σημαίνει ότι η πανδημία έχει οδηγήσει σε απώλεια θέσεων εργασίας. Πλήττει περισσότερο τις γυναίκες, τους νέους μέχρι 30 ετών και εκείνους που είναι στο τέλος του εργασιακού τους βίου.
 - Οι αλλοδαποί παρουσιάζουν διπλάσιο ποσοστό σε σχέση με τους Έλληνες στην αναστολή εργασίας ενώ τα ποσοστά ανεργίας των αλλοδαπών δεν διαφέρουν από εκείνα των Ελλήνων.
- Δείκτης επιπέδου εισοδημάτων και οικονομικής κατάστασης εργατικού δυναμικού
 - Καταγράφεται βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του εργατικού δυναμικού για τα εισοδήματα που απέκτησαν την προηγούμενη χρονιά (2020), ενώ οι μισοί εξ αυτών δηλώνουν ότι μειώθηκαν οι απολαβές τους λόγω της πανδημίας. Η αντινομία αυτών των απαντήσεων μπορεί να εξηγηθεί μόνο μέσω των επιδοματικού χαρακτήρα ενισχύσεων που δόθηκαν για την ανάσχεση των επιπτώσεων της πανδημίας.
 - Το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ότι δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν μειώθηκε σημαντικά.
- Δείκτης αυτοαπασχόλησης/οικογενειακής επιχείρησης
 - Η επιχειρηματικότητα παρουσιάζει σαφή υποχώρηση σε σχέση με τη μισθωτή εργασία.

- Το ποσοστό των οικογενειακών επιχειρήσεων παρουσιάζει αισθητή μείωση σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια.
- Αντιθέτως, το ποσοστό των επιχειρήσεων με έναν ή περισσότερους εργαζομένους παρουσιάζει αύξηση, επιβεβαιώνοντας την τάση ενίσχυσής τους έναντι των ατομικών και οικογενειακών επιχειρήσεων.
- Δείκτης οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων
 - Παρατηρείται σαφής και δυναμική ανάκαμψη της κατάστασης των επιχειρήσεων σε όλους τους κλάδους και μείωση του ποσοστού των επιχειρήσεων που δεν μπορούν να επιβιώσουν.
 - Παρά την ανάκαμψη, 7 στις 10 επιχειρήσεις δήλωσαν ότι μειώθηκε ο τζίρος τους και δεν έχει επανέλθει στα επίπεδα πριν την πανδημία. Σε αντιστοιχία με τα εισοδήματα του εργατικού δυναμικού, η αντινομία αυτών των απαντήσεων των επιχειρήσεων μπορεί να εξηγηθεί μόνο μέσω των επιδοματικού χαρακτήρα ενισχύσεων που δόθηκαν για την ανάσχεση των επιπτώσεων της πανδημίας.
- Δείκτης ζήτησης και προσφοράς προσόντων και δεξιοτήτων
 - Η εικόνα παραμένει ουσιαστικά αμετάβλητη με την επικοινωνία στις ξένες γλώσσες, τη ψηφιακή ικανότητα, τη πρωτοβουλία στην επιχειρηματικότητα και τη διαχείριση κρίσεων και συγκρούσεων να είναι οι τομείς που παρατηρούνται οι περισσότερες αρνητικές αξιολογήσεις των προσόντων του εργατικού δυναμικού.
 - Συνεχίζεται η αύξηση της αυτό-εκτίμησης των προσόντων του εργατικού δυναμικού που καταγράφηκε το 2020. Η πιθανή εξήγηση είναι ότι το εργατικό δυναμικό πιστεύει πως, στις παρούσες ιδιάζουσες συνθήκες της πανδημίας, οι ικανότητές του, παρ' ότι επαρκείς, δεν μπορούν να παίξουν καθοριστικό ρόλο.
 - Οι νέες θέσεις εργασίας συνεχίζουν να είναι κυρίως θέσεις χαμηλών προσόντων.
- Δείκτης επίδρασης των προγραμμάτων κατάρτισης στην απασχόλησης

- Παρατηρείται μια ανακοπή της αυξητικής τάσης που είχε δημιουργηθεί τα προηγούμενα έτη για παροχή κατάρτισης/εκπαίδευσης. Οι επιχειρήσεις που παρέχουν κάποιου είδους εκπαίδευση ή κατάρτιση στους εργαζόμενους τους παρουσιάζουν μείωση.
 - Για μια ακόμη χρονιά είναι αρνητική άποψη των ανέργων για το κατά πόσο τα υφιστάμενα προγράμματα κατάρτισης μπορούν να βοηθήσουν στην εξεύρεση εργασίας.
 - Οι εργαζόμενοι συνεχίζουν να θεωρούν ότι η συμμετοχή τους σε (υφιστάμενα) προγράμματα κατάρτισης δεν ισχυροποιεί τη θέση τους στην επιχείρηση, αλλά με μικρότερη ένταση σε σχέση με το 2020.
 - Σε ό,τι αφορά τους επιχειρηματίες, δεν αλλάζει η πάγια αντίληψή τους σχετικά με την κατάρτιση. Στην πλειονότητά τους παραμένουν ουσιαστικά ουδέτεροι.
- Δείκτης επίδρασης της πανδημίας COVID 19
 - Για περίπου το 50% του εργατικού δυναμικού μειώθηκαν οι απολαβές και η εργασία του μειώθηκε για κάποιο διάστημα. Ένα ποσοστό της τάξης του 22% αναφέρει ότι τα εισοδήματά του έχουν πληγεί καίρια και δεν θα μπορέσει να ανακάμψει.
 - Μεταξύ των ανέργων, 6 στους 10 θεωρούν ότι οι συνθήκες έχουν χειροτερέψει ως προς την εύρεση εργασίας.
 - Συνεχίζει να παρατηρείται αυξημένη ευαλωτότητα (επιδείνωση κατάστασης-δυσκολία εύρεσης εργασίας) του εργατικού δυναμικού, παρόλο που η οικονομική κατάσταση του φαίνεται βελτιωμένη σε σχέση με το 2020.
 - Αναφορικά με τις επιχειρήσεις, 7 στις 10 δήλωσαν ότι μειώθηκε ο τζίρος τους και δεν έχει επανέλθει στα επίπεδα πριν την πανδημία.
 - Τα 2/3 των επιχειρήσεων της Κρήτης έλαβαν κάποιου είδους οικονομική ενίσχυση για ανάσχεση των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας. Παρ' όλα αυτά, 4 στις 10 επιχειρήσεις που ενισχύθηκαν, κρίνουν τα μέτρα ελλιπή ή καθόλου αποδοτικά.
 - Το 20% των επιχειρήσεων μείωσαν τον αριθμό των εργαζομένων τους και αντίστοιχα και το μισθολογικό κόστος.

- Σαφώς διαφορετικές οι εκτιμήσεις του εργατικού δυναμικού και των επιχειρήσεων σε σχέση με το χρόνο ανάκαμψης της οικονομίας της Κρήτης. Οι επιχειρήσεις εμφανίζονται πολύ πιο αισιόδοξες έναντι του εργατικού δυναμικού που ενδέχεται να επηρεάζεται από τις συνθήκες ευαλωτότητας που βιώνει.

1. Εισαγωγή

Ο Περιφερειακός Μηχανισμός Παρακολούθησης της Αγοράς Εργασίας στοχεύει στην συγκρότηση ενός μόνιμου μηχανισμού από τη Μονάδα Ερευνών Αγοράς και Κοινής Γνώμης στο Πανεπιστήμιο Κρήτης για την Περιφέρεια Κρήτης για τη διάγνωση και παρακολούθηση της κατάστασης τόσο των πραγμάτων (state of play) και των τάσεων στην αγορά εργασίας, όσο και των αναγκών της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες και επαγγέλματα σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης για την περίοδο 2016-2021.

Σκοπός του Περιφερειακού Μηχανισμού Παρακολούθησης της Αγοράς Εργασίας είναι να συντελέσει σε μια ερευνητικά εδραιωμένη πρόταση ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου προγράμματος στοχευμένης κατάρτισης (re-skilling) του ανθρώπινου δυναμικού. Ένα τέτοιο πρόγραμμα διαμορφώνεται βασιζόμενο στο προφίλ δεξιοτήτων, τις δυνατότητες και τις ανάγκες του ανθρώπινου δυναμικού ανά ταξινομική κατηγορία (skills supply), αλλά και στις ανάγκες των επιχειρήσεων ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (skills demand).

Το Πακέτο Εργασίας 2.5, όπως και όλη η Δράση 2 του Έργου, έχει σαν στόχο τον κατ' έτος εντοπισμό πιθανών μεταβολών στις συνθήκες της αγοράς εργασίας, στην ανατροφοδότηση των ευρημάτων και τη συγκριτική ανάλυση. Γίνεται δηλαδή συγκριτική ανάλυση των νέων δεδομένων του κάθε έτους με εκείνα των προηγούμενων ετών καθώς και της αρχικής μέτρησης του 2016 ώστε να εντοπιστούν πιθανές μεταβολές, οι οποίες αποτελούν τη βάση για την ανατροφοδότηση του προγράμματος reskilling-κατάρτισης της Περιφέρειας Κρήτης (Δράση 3).

Το Παραδοτέο 2.5 - Α' Μέρος αποτελεί το αποτέλεσμα του Πακέτου Εργασίας 2.5 που αφορούσε στην αποτύπωση των αποτελεσμάτων των δύο πρωτογενών ποσοτικών ερευνών του Περιφερειακού Μηχανισμού Παρακολούθησης της Αγοράς Εργασίας (ΠΜΠΑΕ) στην Περιφέρεια Κρήτης για το έτος 2021. Οι ποσοτικές έρευνες του Παραδοτέου 2.5, όπως και στα προηγούμενα παραδοτέα, έχουν τους εξής πάγιους στόχους:

- Εκτενής καταγραφή της γενικής εικόνας των εργαζομένων και των ανέργων.
- Αποτύπωση των συνθηκών της εξαρτημένης εργασίας.
- Καταγραφή της γνώμης του εργατικού δυναμικού για το ρόλο της κατάρτισης και προσδιορισμός των αναγκών του σε κατάρτιση.
- Προσδιορισμός των αναγκών των επιχειρήσεων σε νέες θέσεις εργασίας.
- Προσδιορισμός των αναγκών των επιχειρήσεων σε κατάρτιση των εργαζομένων.
- Εκτίμηση της οικονομικής ευρωστίας και δυναμικής των επιχειρήσεων.

Οι δείκτες που χρησιμοποιούνται συστηματικά ορίστηκαν από τη Δράση 1 ως εξής:

- Δείκτης απασχολησιμότητας και ανεργίας του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας Κρήτης
- Δείκτης επιπέδου εισοδημάτων και οικονομικής κατάστασης εργαζομένων
- Δείκτης αυτοαπασχόλησης / οικογενειακής επιχείρησης
- Δείκτης οικονομικής κατάστασης επιχειρήσεων
- Δείκτης αναντιστοιχίας ζήτησης και προσφοράς προσόντων και δεξιοτήτων
- Δείκτης επίδρασης των προγραμμάτων κατάρτισης στην απασχόληση

Οι παραπάνω δείκτες περιέχουν επιμέρους αναλύσεις που αποτυπώνουν την τρέχουσα κατάσταση.

Στο Παραδοτέο 2.5. παρουσιάζεται επίσης η συνθετική αποτύπωση των ευρημάτων των πρωτογενών ερευνών επιχειρήσεων και ανθρώπινου δυναμικού για το έτος 2021 που καθιστά δυνατή τη συγκριτική ανάλυση των τάσεων της αγοράς εργασίας της Κρήτης. Παράλληλα παρουσιάζονται οι περιοχές/κοιτάσματα σύγκλισης των αναγκών των επιχειρήσεων και του ανθρώπινου δυναμικού καθώς και η περιγραφή των αναντιστοιχιών που προκύπτουν.

Όπως έγινε και για το έτος 2020, οι έρευνες του 2021 συμπεριέλαβαν ερωτήσεις για την εκτίμηση των επιπτώσεων της πανδημίας του COVID-19 στην αγορά εργασίας της Κρήτης.

Ως επίλογο, το Παραδοτέο 2.5 εκθέτει συνοπτικά την κατάσταση και θέτει βασικούς προβληματισμούς που οδηγούν σε εκτιμήσεις και προτάσεις παρέμβασης για την άσκηση πολιτικής.

Το Παραδοτέο 2.5. αποτελείται και από ένα ξεχωριστό δεύτερο μέρος, που συνιστά τη συνθετική έκθεση των σημαντικότερων ευρημάτων των ερευνών που διεξήχθησαν στο πλαίσιο του ΠΜΑΠΕ.

2. Ταυτότητα των Ερευνών

2.1. Γενική μεθοδολογία

Τόσο η ποσοτική έρευνα ανθρώπινου δυναμικού (ΕΑΔ) όσο και η ποσοτική έρευνα επιχειρήσεων (ΕΕ) πραγματοποιήθηκαν μέσω τηλεφωνικών συνεντεύξεων με τη μέθοδο CATI (Computer Aided Telephone Interviewing) βάσει δομημένων ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II).

Η μέθοδος CATI βάσει δομημένου ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου εξασφαλίζει:

- Ταχύτητα στην προσέγγιση του κοινού-στόχου και αντίστοιχα γρήγορη εξαγωγή αποτελεσμάτων.
- Διεξαγωγή της έρευνας με το υψηλότερο δυνατό ποσοστό ασφάλειας.
- Η χρήση ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου δεν επιτρέπει εξωτερική παρέμβαση ή και ανθρώπινο λάθος από την πλευρά του ερευνητή.
- Γίνεται ποιοτικός έλεγχος του συνόλου των συνεντεύξεων με τη μέθοδο της συνακρόασης.
- Τα στοιχεία των συνεντεύξεων περνούν αυτόματα σε ειδικά διαμορφωμένο πρόγραμμα επεξεργασίας.

2.1.1 Άντληση και διαχείριση δεδομένων

Οι τηλεφωνικοί αριθμοί που χρησιμοποιούνται, αντλούνται από δημοσίως διαθέσιμους τηλεφωνικούς καταλόγους. Κατά την άντληση των δεδομένων διατηρούνται μόνο οι τηλεφωνικοί αριθμοί, ενώ δεν χρησιμοποιούνται άλλα στοιχεία που θα μπορούσαν να παραπέμψουν σε προσωπικά δεδομένα και ταυτοποίηση των καλούμενων. Οι τηλεφωνικοί αριθμοί τυχαιοποιούνται και εντάσσονται στο σύστημα CATI. Το σύστημα CATI αναλαμβάνει τη διενέργεια των κλήσεων καθώς και την αντιστοίχιση τηλεφωνημάτων προς ερευνητές, ώστε οι ερευνητές να αγνοούν τον καλούμενο αριθμό. Τέλος, κατά την αποτύπωση των στοιχείων από τη διαδικασία της έρευνας, δεν καταγράφεται κανενός είδους στοιχείο που θα μπορούσε να οδηγήσει στον προσδιορισμό της ταυτότητας των ατόμων που συμμετείχαν στην έρευνα. Ως εκ τούτου οι ποσοτικές έρευνες που διενεργούνται στο πλαίσιο του Έργου δεν εμπίπτουν στο Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων.

2.1.2 Περιορισμοί λόγω πανδημίας

Λόγω της πανδημίας η δια ζώσης συμμετοχή των ερευνητών και των εποπτών στις έρευνες κρίθηκε ως διαδικασία υψηλού κινδύνου που θα δημιουργούσε μεγάλη επισφάλεια για την ολοκλήρωση των ερευνών. Η διεξαγωγή των ερευνών έγινε εξ αποστάσεως, αλλά αυτό περιόρισε τη δυνατότητα εποπτείας. Για να αντεπεξέλθει η ΜΕΑΕ στις ειδικές συνθήκες διεξαγωγής των ερευνών, απαιτήθηκε ειδική εκπαίδευση των ερευνητών. Παρ' όλη την προσπάθεια που καταβλήθηκε, καταγράφηκαν δυσκολίες και από τη μεριά των ερευνητών (κυρίως λόγω των χαμηλών ταχυτήτων πρόσβασης στο διαδίκτυο) και από τη μεριά των εποπτών (δυσκολία ελέγχου εφαρμογής των κριτηρίων στρωματοποίησης κατά την εξέλιξη των ερευνών).

2.2. Χαρακτηριστικά της έρευνας ανθρώπινου δυναμικού (ΕΑΔ)

2.2.1 Παράμετροι δειγματοληψίας

Δειγματοληπτικό πλαίσιο – Μεθοδολογία

Το δειγματοληπτικό πλαίσιο παρέμεινε σταθερό. Οι τηλεφωνικοί αριθμοί αντλήθηκαν από διαθέσιμους τηλεφωνικούς καταλόγους του γενικού πληθυσμού.

Μονάδες δειγματοληψίας

Ως μονάδες δειγματοληψίας επελέγησαν άτομα μεταξύ 18 και 67 ετών που δεν ήταν συνταξιούχοι, άεργοι ή δημόσιοι υπάλληλοι.

Ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο της έρευνας σχεδιάστηκε από τη Μονάδα Ερευνών Αγοράς και Επιχειρηματικότητας του Πανεπιστημίου Κρήτης. Αυτούσιο το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε παρατίθεται στο ΠΑΡΑΤΗΜΑ II – Ερωτηματολόγια.

Διάρκεια έρευνας πεδίου

Η έρευνα πεδίου (fieldwork) πραγματοποιήθηκε κατά την περίοδο 13/5/2021 έως 28/5/2021 ώστε, αφ' ενός να βρίσκεται κοντά στη περίοδο διεξαγωγής των προηγούμενων ερευνών ΕΑΔ και αφ' ετέρου να αποτυπώσει όσο το δυνατόν καλύτερα τη λειτουργία της αγοράς μετά την περίοδο περιορισμών λόγω πανδημίας.

Μέγεθος και ποσοστό δειγματοληψίας

Στο πλαίσιο της ΕΑΔ προσεγγίστηκαν περίπου 1500 επιλέξιμοι ερωτώμενοι, εκ των οποίων **n=1062** δέχτηκαν να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο (βαθμός απόκρισης: 71%).

Ο πληθυσμός του ενεργού εργατικού δυναμικού στο Β' Τρίμηνο του 2021 ανήλθε σε 283.300 (ΕΛΣΤΑΤ-2021Β). Το στοιχείο αυτό προσδιορίζει για την Έρευνα την κάλυψη (ποσοστό δειγματοληψίας) του πληθυσμού στο επίπεδο του 0,37%.

Σφάλμα δειγματοληψίας

Δεχόμενοι διάστημα εμπιστοσύνης 95%, το σφάλμα δειγματοληψίας προσδιορίζεται στο 3.0%. Με αυτό το ποσοστό ελέγχεται το δείγμα ως προς τη στρωματοποίησή του.

2.2.2 Έλεγχοι στρωματοποίησης

Η στρωματοποίηση του δείγματος του ενεργού ανθρώπινου δυναμικού τηρήθηκε ως προς τις εξής παραμέτρους:

- Κατά φύλο
- Κατά νομό και εργασιακή κατάσταση (εργαζόμενοι / άνεργοι)
- Κατά κλάδο δραστηριότητας
- Κατά υπηκοότητα (Έλληνες – αλλοδαποί)

Οι έλεγχοι στρωματοποίησης δίνονται διαγραμματικά στις επόμενες σελίδες, όπου επισημαίνονται και σχολιάζονται οι αποκλίσεις που παρουσιάζονται.

Στρωματοποίηση κατά φύλο

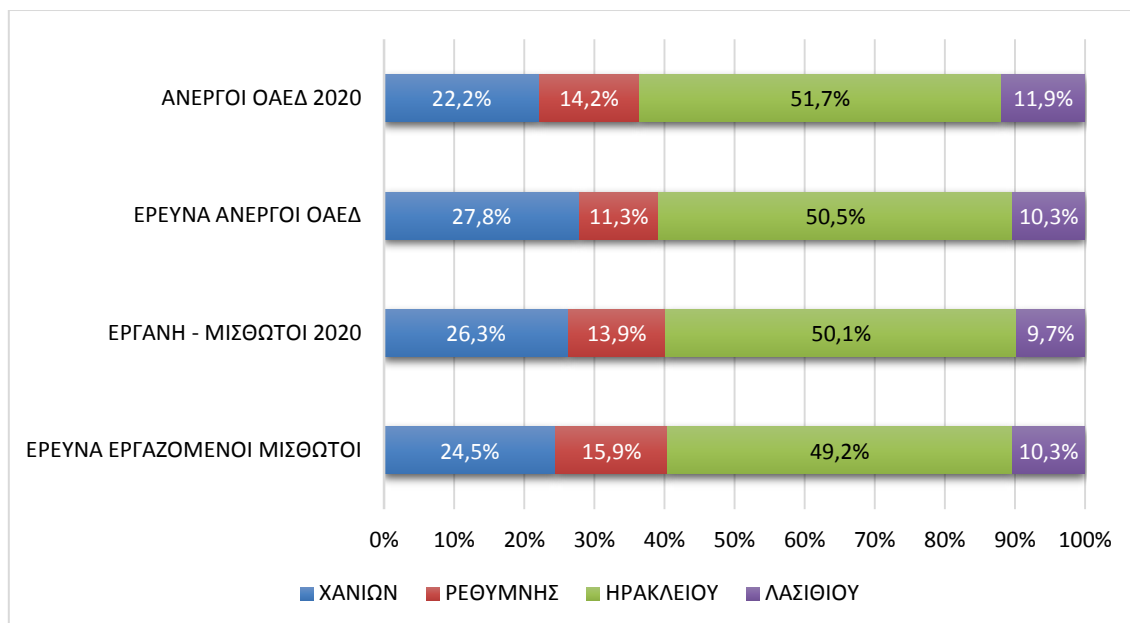
Το δείγμα της ΕΑΔ ως προς την αποτύπωση των δύο φύλων κατέγραψε ποσοστό ανδρών 53,8% (ΕΙΕΑΔ: 55,3%) και γυναικών 46,2% (ΕΙΕΑΔ: 44,7%). Τα ποσοστά αυτά βρίσκονται εντός των ορίων ακριβείας της έρευνας.

Στρωματοποίηση κατά νομό και εξαρτημένη εργασία/εγγραφή στον ΟΑΕΔ

Για τον έλεγχο του δείγματος ως προς την κατανομή του ενεργού εργατικού δυναμικού στους νομούς κρίθηκε σκόπιμο να ελεγχθεί η στρωματοποίηση του δείγματος της Έρευνάς μας ως προς δύο παραμέτρους:

- Ανέργους εγγεγραμμένους στα μητρώα του ΟΑΕΔ σε σχέση με τα στοιχεία που παρείχε ο ΟΑΕΔ και αφορούσαν στον Απρίλιο του 2020.

- Εργαζόμενους με εξαρτημένη σχέση εργασίας σε σχέση με τα αποτελέσματα της τελευταίας απολογιστικής έκθεσης του ΕΡΓΑΝΗ 2020¹.

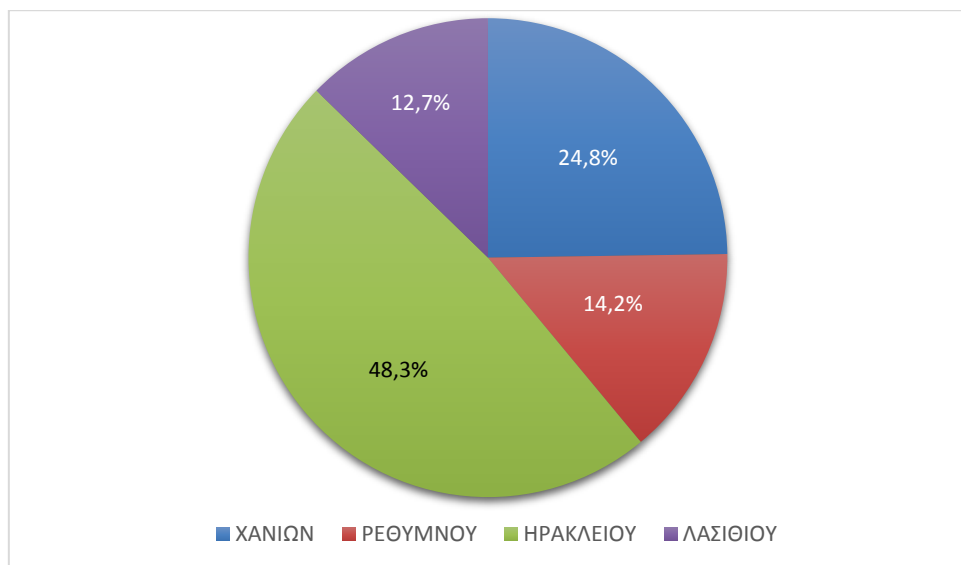

Γράφημα 1 Κατανομή ενεργού εργατικού δυναμικού κατά νομό σε σχέση με συναφείς κατανομές κατά νομό – 001006

Το Γράφημα 1 δίνει τη σύγκριση των δύο παραμέτρων στρωματοποίησης του δείγματος. Τα μεγέθη της Έρευνας αποτυπώνονται στις μπάρες «ΕΡΕΥΝΑ ΑΝΕΡΓΟΙ ΟΑΕΔ» και «ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΜΙΣΘΩΤΟΙ». **Η κατανομή των εγγεγραμμένων στον ΟΑΕΔ ανέργων παρουσιάζει για τα Χανιά απόκλιση μεγαλύτερη από την ακρίβεια της έρευνας. Το ίδιο ισχύει οριακά και για το Ρέθυμνο.** Η απόκλιση αυτή δεν αποτελεί πρόβλημα για τη γενικότερη ακρίβεια της έρευνας και την ορθότητα των συμπερασμάτων της.

Σε σχέση με την κατανομή των ερωτώμενων του δείγματος στους τέσσερεις νομούς το αποτέλεσμα φαίνεται στο Γράφημα 2, το οποίο δεν υπόκειται σε έλεγχο στρωματοποίησης, αλλά παρατίθεται για εποπτικούς λόγους.

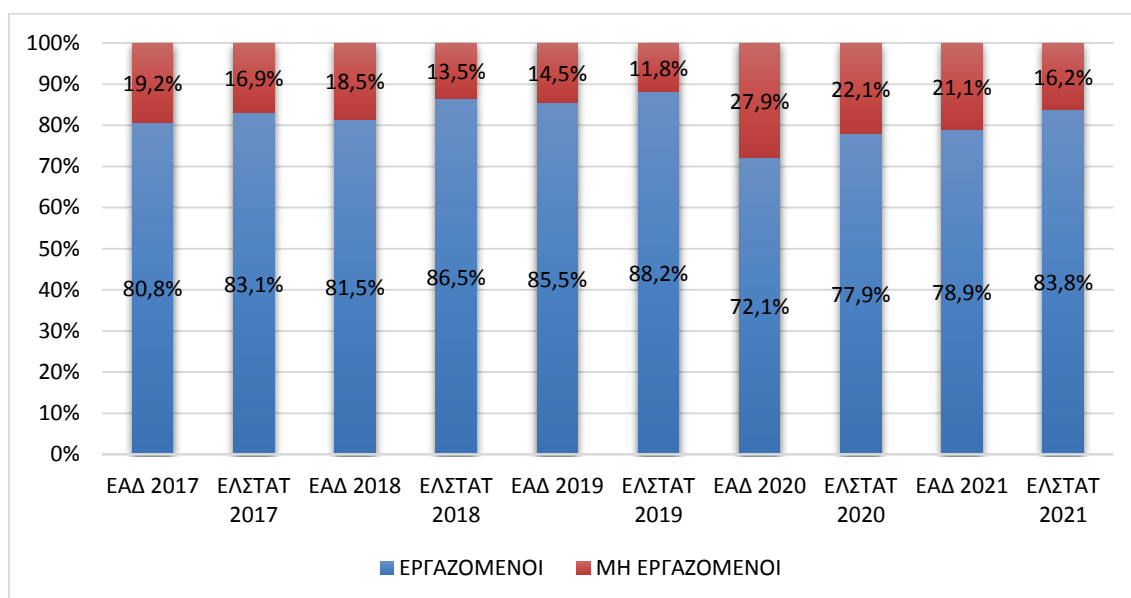
¹ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ – ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΜΕ ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ, Τμήμα Αξιοποίησης Δεδομένων, Τεκμηρίωσης & Ανάλυσης, της Δ/σης Προγραμματισμού και Συντονισμού, Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Σ.Ε.Π.Ε. -Ομάδα Διαχείρισης του Πληροφοριακού Συστήματος “ΕΡΓΑΝΗ”, 2020.

Γράφημα 2: Κατανομή ερωτώμενων του δείγματος ανά νομό – 001003

Στην Έρευνα δεν θεωρήθηκαν επιλέξιμοι οι άεργοι. Ως τέτοιοι θεωρήθηκαν όσοι δεν έχουν εργαστεί ποτέ ούτε αναζητούν ενεργά απασχόληση (οικονομικά μη ενεργοί).

Σε ό,τι αφορά την αποτύπωση της ανεργίας, αυτή καταγράφεται στο Γράφημα Γράφημα 3 και συγκρίνεται με την (άγνωστη κατά τη διάρκεια της ΕΑΔ) καταγραφή για τον ΑΠΡΙΛΙΟ του 2021 (ΕΛΣΤΑΤ 2021). Στο Γράφημα για τις ΕΑΔ 2020 και 2021 στην ανεργία προσμετρώνται και η αναστολή εργασίας.

Γράφημα 3: Εργαζόμενοι και άνεργοι στην ΕΑΔ και σύγκριση με ΕΛΣΤΑΤ – Α01001

Όπως και στα προηγούμενα Παραδοτέα, στην καταγραφή της ανεργίας της ΕΑΔ2021 παρατηρείται μεγάλη απόκλιση σε σχέση με την εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ. Η διαφορά ενδεχομένως οφείλεται στο ότι οι ΕΑΔ υπολογίζουν άμεσα το αποτέλεσμα, όπως προκύπτει από τις δειγματοληψίες, ενώ η ΕΛΣΤΑΤ εφαρμόζει συγκεκριμένη μεθοδολογία παραγωγής μηνιαίων εκτιμήσεων². Για το 2020 και το 2021 υπήρξε και μια επιπλέον δυσκολία, καθώς, από την ΕΛΣΤΑΤ, δε γίνεται σαφής διαχωρισμός της κατάστασης αναστολής εργασίας λόγω της πανδημίας. Για την ΕΑΔ2021 η αναστολή εργασίας κατά το χρόνο της έρευνας ανερχόταν στο 4,5%.

Στρωματοποίηση κατά κλάδο δραστηριότητας

Η ταξινόμηση των κλάδων δραστηριότητας στους οποίους απασχολούνται ή, προκειμένου για ανέργους, απασχολήθηκαν για τελευταία φορά πριν καταστούν άνεργοι οι ερωτώμενοι του δείγματος, ακολούθησε την αναθεωρημένη Στατιστική Ταξινόμηση των Κλάδων Οικονομικής Δραστηριότητας (ΣΤΑΚΟΔ-03) της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), η οποία προέρχεται από τις αντίστοιχες ονοματολογίες δραστηριοτήτων του Γραφείου Στατιστικής των Ηνωμένων Εθνών (ISIC) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (NACE). Οι βασικοί κλάδοι (μονοψήφια κωδικοποίηση), ομαδοποιημένοι σύμφωνα με το πρότυπο της ΕΛΣΤΑΤ, φαίνονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Ομαδοποιημένοι ΚΑΔ	Αριθμός Παρατηρήσεων ΕΑΔ	Ποσοστό ΕΑΔ	Ποσοστό ΕΙΕΑΔ/ΕΛΣΤΑΤ	Απόκλιση
Α. Γεωργία, δασοκομία & αλιεία	129	12.1%	16.1%	4.0%
Β,Γ,Δ,Ε. Ορυχεία/Μεταποίηση/Παροχή ρεύματος-φυσικού αερίου/νερού	97	9.1%	8.3%	-0.8%
ΣΤ. Κατασκευές	65	6.1%	5.5%	-0.6%
Ζ. Χονδρικό-λιανικό εμπόριο-επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών	203	19.1%	20.8%	1.7%
Η. Μεταφορά & αποθήκευση	54	5.1%	3.8%	-1.3%
Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσίες εστίασης	217	20.4%	18.5%	-2.0%
Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές & άλλες δραστηριότητες	118	11.1%	9.2%	-1.9%
Ο. Εκπαίδευση	72	6.8%	8.0%	1.3%
Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας & κοινωνικής μέριμνας	52	4.9%	5.6%	0.7%
Ρ,Σ,Τ,Υ Τέχνες, Ψυχαγωγία/Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	55	5.2%	4.2%	-1.0%
Σύνολο	1062	100.0%	100.0%	

Πίνακας 1: Ομαδοποιημένοι ΚΑΔ και απόκλιση ΕΑΔ από ΕΙΕΑΔ/ΕΛΣΤΑΤ - 001009

² [ΕΛΣΤΑΤ, Μεθοδολογία παραγωγής μηνιαίων εκτιμήσεων \(Ιανουάριος 2007 - \)](#)

Από τους κλάδους δραστηριότητας εξαιρέθηκαν εκείνοι της δημόσιας διοίκησης και άμυνας (Ξ). Ο κλάδος της δημόσιας διοίκησης δεν εμπίπτει στο στόχο της κατάρτισης με την έννοια ότι αυτή εστιάζει στις ιδιωτικές επιχειρήσεις, καθώς η δημόσια διοίκηση έχει εν γένει εσωτερικές διαδικασίες κατάρτισης.

Λόγω χαμηλού αριθμού παρατηρήσεων σε συγκεκριμένους κλάδους δραστηριότητας, για την ανάλυση των αποτελεσμάτων εφαρμόστηκε ομαδοποίησή τους. Η ομαδοποίηση έλαβε υπ' όψιν την αντίστοιχη ομαδοποίηση που εφαρμόζει η ΕΛΣΤΑΤ (κλάδοι Β,Γ,Δ,Ε, και Ρ,Σ), αλλά και την απασχόληση εργατικού δυναμικού με κοινά προσόντα/χαρακτηριστικά (κλάδοι Ι,Κ,Λ,Μ,Ν).

Στον κλάδο Α. Γεωργία, δασοκομία & αλιεία παρατηρήθηκε απόκλιση μεγαλύτερη του 3.0%, για την οποία δεν κρίθηκε σκόπιμη η εφαρμογή διόρθωσης. Τις μεγαλύτερες αποκλίσεις, αλλά μέσα στα όρια του σφάλματος της ΕΑΔ, παρουσίασαν ο κλάδος Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος και υπηρεσίες εστίασης και ο κλάδος Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές κ άλλες δραστηριότητες.

Στρωματοποίηση κατά εθνικότητα (Έλληνες-αλλοδαποί)

Ο έλεγχος της στρωματοποίησης κατά εθνικότητα αφορούσε κυρίως την αποτύπωση στο δείγμα ποσοστού αλλοδαπών κοντά στο ποσοστό 8,7% που καταγράφηκε απογραφικά από το ΕΙΕΑΔ το 2020 για το εργατικό δυναμικό της Κρήτης.

Στην ΕΑΔ 2020 συμμετείχαν 94 αλλοδαποί που αποτέλεσαν το 8,9% του δείγματος. Οι Αλβανοί αποτελούν την κυρίαρχη αλλοδαπή πληθυσμιακή ομάδα που ανήλθε στο 4,3%.

Όπως έχει ήδη σημειωθεί σε προηγούμενες Εκθέσεις, η προσέγγιση των αλλοδαπών μέσω τηλεφωνικών συνεντεύξεων παρουσιάζει πρόβλημα γιατί κάποιοι εξ αυτών έχουν δυσκολία στη γλώσσα και στην κατανόηση των ερωτήσεων.

2.2.3 Λοιπά χαρακτηριστικά του δείγματος

Παρακάτω παρουσιάζονται άλλα χαρακτηριστικά του δείγματος που είναι χρήσιμα στην περεταίρω ανάλυση αλλά δεν ελήφθη υπ' όψιν για τη στρωματοποίηση του δείγματος.

Ηλικιακές κατηγορίες

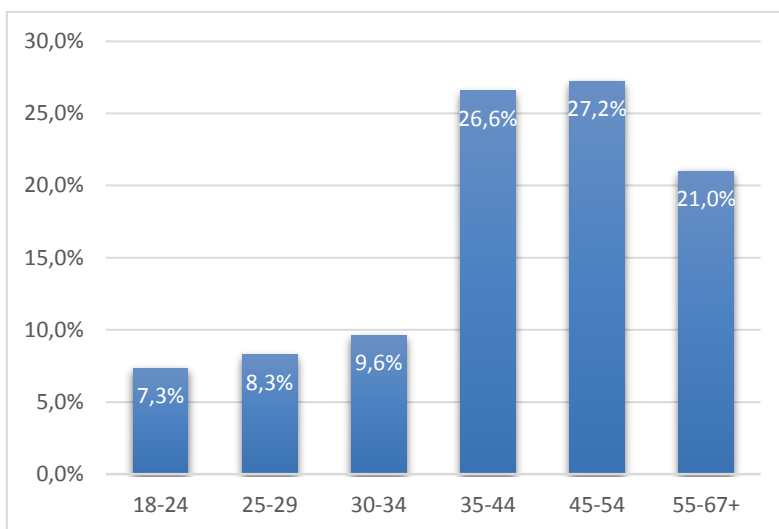
Στο πλαίσιο της ΕΑΔ οι ηλικιακές κατηγορίες διαμορφώθηκαν ως εξής:

- **18-24**
- **25-29**
- **30-34**
- **35-44**
- **45-54**
- **55-67**

Η κατηγορία 15-17 δεν δημοσκοπείται λόγω του ότι τα μέλη της είναι ανήλικοι και η απ' ευθείας τηλεφωνική επαφή μαζί τους είναι αντιδεοντολογική. Περαιτέρω, η συμβολής της συγκεκριμένης ηλικιακής κατηγορίας στο εργατικό δυναμικό είναι μικρή.

Η κατηγορία 67+ δεν εμπίπτει κανονικά στο ενεργό εργατικό δυναμικό. Τα μέλη της κατηγορίας που συνεχίζουν να εργάζονται νόμιμα θεωρούμε ότι είναι πολύ μικρό ποσοστό και, ταυτόχρονα, εκτός των στόχων του Έργου.

Η κατανομή των ηλικιακών ομάδων της ΕΑΔ2020 φαίνεται στο επόμενο Γράφημα:

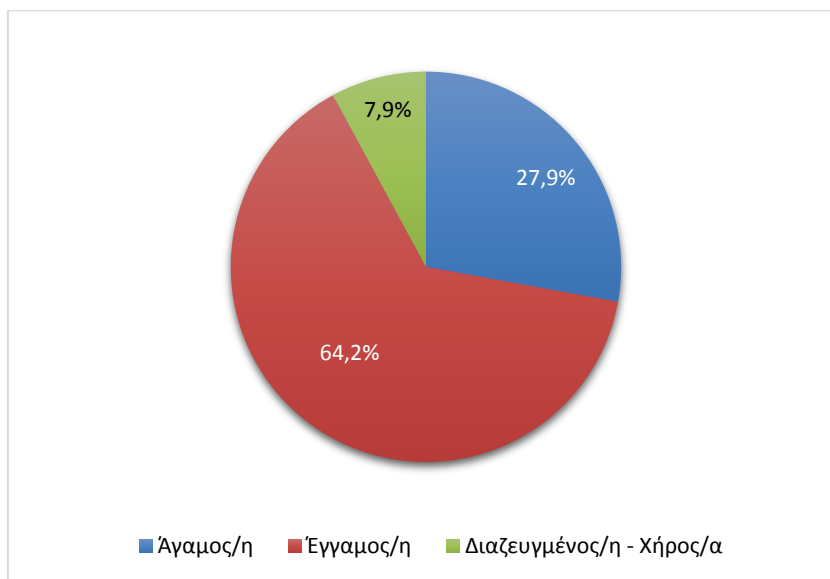

Γράφημα 4: Ποσοστά ηλικιακών ομάδων – 001002

Η ΕΑΔ2021 παρουσιάζει ηλικιακή κατανομή που βρίσκεται κοντά στην ηλικιακή κατανομή των προηγούμενων ετών.

Οικογενειακή κατάσταση

Για τη διεξαγωγή της ΕΑΔ και την ακρίβεια των αποτελεσμάτων η οικογενειακή κατάσταση δεν περιλήφθηκε στη στρωματοποίηση, αφού δεν αποτελεί παράμετρο ανάλυσης των αποτελεσμάτων. Η καταγραφή της στην ΕΑΔ αποδίδεται στο ακόλουθο γράφημα:

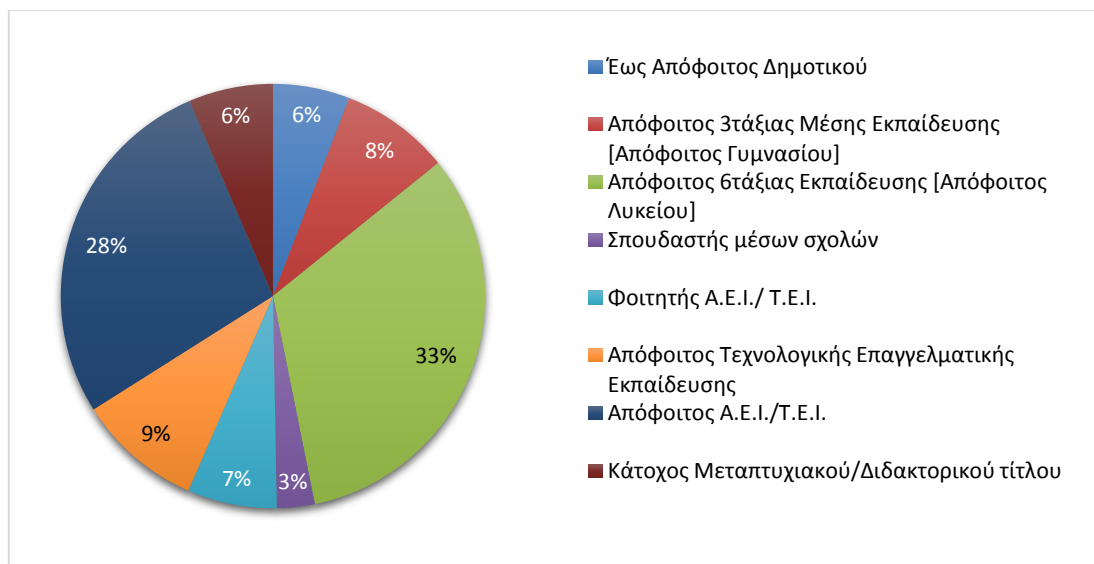

Γράφημα 5: Αποτύπωση οικογενειακής κατάστασης στο δείγμα – 001005

Τα ποσοστά της ΕΑΔ2021 βρίσκονται κοντά στα απογραφικά δεδομένα του ΕΙΕΑΔ2019 (άγαμοι : 28,4%, έγγαμοι: 66,1%, διαζευγμένοι/χήροι 5,5%).

Επίπεδα εκπαίδευσης

Στην ΕΑΔ καταγράφηκε το επίπεδο εκπαίδευσης των συμμετεχόντων στην έρευνα. Η αποτύπωση φαίνεται στο Γράφημα 6:

Γράφημα 6: Κατανομή ανά επίπεδο εκπαίδευσης - 001008

Σημειώνεται ότι στην ΕΑΔ καταγράφηκαν σπουδαστές και φοιτητές μόνον εφ' όσον εργάζονται μόνιμα ή περιστασιακά.

2.2.4 Έλεγχοι διεξαγωγής και επισημάνσεις

Έλεγχος πεδίου – Ποιοτικοί έλεγχοι

Στην υλοποίηση της Έρευνας συμμετείχαν:

- Τέσσερις (4) υπεύθυνοι της έρευνας πεδίου – συνεργάτες του Έργου (Μανώλης Βέργης, Περικλής Δράκος, Ιωσήφ Καυκαλάς, Κωστής Πηγουνάκης) και δύο συνεργάτες της ΜΕΑΕ (Στέλιος Τσαγκαράκης και Μιχάλης Τσαγρής)
- Είκοσι οκτώ (28) φοιτητές του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης στα πλαίσια σεμιναριακού μαθήματος, που οργανώθηκαν σε βάρδιες των 10-12 ατόμων.
- Έξι (6) φοιτητές/τριες – συνεργάτες του Έργου για στοχευμένες κλήσεις και επαναπροσέγγιση.

Πριν την έναρξη της έρευνας πεδίου πραγματοποιήθηκε μικρός αριθμός πιλοτικών συνεντεύξεων (~30).

Για τον ποιοτικό έλεγχο της έρευνας πεδίου οι υπεύθυνοι παρακολούθησαν το 15% των τηλεφωνικών συνεντεύξεων μέσω συστήματος συνακρόασης, δυνατότητας που παρέχεται από το CATI.

Μετά το πέρας κάθε βάρδιας γινόταν έλεγχος των συλλεχθέντων ερωτηματολογίων για τυχόν λάθη εκ παραδρομής ή παρανόησης. Ανάλογοι έλεγχοι πραγματοποιήθηκαν και μετά το πέρας της έρευνας πεδίου στο σύνολο των δεδομένων.

Κλίμακες

Για τη διερεύνηση ερωτημάτων που απαιτούνταν διατύπωση άποψης ή αποτύπωση κατάστασης χρησιμοποιήθηκε κλίμακα Likert 5 σημείων (1-5). Επίσης, για την αποτύπωση ικανοποίησης, έγινε χρήση του δείκτη NPS (πρβλ. §2.4).

2.3. Χαρακτηριστικά της έρευνας επιχειρήσεων (ΕΕ)

2.3.1 Παράμετροι δειγματοληψίας

Δειγματοληπτικό πλαίσιο

Για το σχηματισμό του δειγματοληπτικού πλαισίου συνδυάστηκαν ο διαδικτυακός τηλεφωνικός κατάλογος επιχειρήσεων «Χρυσός Οδηγός» (<http://www.so.gr>) για την Κρήτη, ο διαδικτυακός κατάλογος Creta.gr (<http://creta.gr>) και ο έντυπος οδηγός Greek

Travel Pages³. Οι δύο πρώτοι αντλήθηκαν μέσω της τεχνικής web scraping⁴ ενώ ο έντυπος κατάλογος ψηφιοποιήθηκε. Επίσης αντλήθηκαν δεδομένα επιχειρήσεων από τους ηλεκτρονικούς καταλόγους των Επιμελητηρίων Χανίων, Ηρακλείου και Λασιθίου (eChamber).

Η συνδυαστική χρήση των καταλόγων κρίθηκε αναγκαία γιατί οι διαδικτυακοί κατάλογοι δεν ελέγχουν εάν οι καταχωρημένες επιχειρήσεις είναι υφιστάμενες ή έχουν σταματήσει να λειτουργούν. Επιπροσθέτως, ηλεκτρονικούς καταλόγους επιχειρήσεων διαθέτουν προς το παρόν μόνο τα Επιμελητήρια Χανίων, Ηρακλείου και Λασιθίου.

Η επιλογή των τηλεφωνικών καταλόγων ως δειγματοληπτικά πλαίσια είναι η πλέον αποδεκτή και αξιόπιστη για τηλεφωνικές έρευνες, αλλά ενέχει τον κίνδυνο της μη αντιπροσωπευτικότητας στον βαθμό που δεν περιέχει το σύνολο των επιχειρήσεων. Για το λόγο αυτό χρησιμοποιήθηκαν και περισσότεροι του ενός κατάλογοι.

Μονάδες δειγματοληψίας

Ως μονάδες δειγματοληψίας επελέγησαν οι επιχειρήσεις. Για την απάντηση των ερωτηματολογίων προσεγγίστηκαν οι ιδιοκτήτες, οι διευθυντές ή οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων, οι οποίοι ήταν σε θέση να παράσχουν τα στοιχεία που απαιτούνταν για την έρευνα.

Ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο της έρευνας επιχειρήσεων σχεδιάστηκε από τη Μονάδα Ερευνών Αγοράς και Επιχειρηματικότητας του Πανεπιστημίου Κρήτης και τους συμμετέχοντες στο Παραδοτέο 3.4.

Αυτόουσιο το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε παρατίθεται στο *ΠΑΡΑΤΗΜΑ II – Ερωτηματολόγια*.

Διάρκεια έρευνας πεδίου

Η έρευνα πεδίου (fieldwork) διήρκησε από 15/11/2021 έως 3/12/2021.

Μέγεθος και ποσοστό δειγματοληψίας

Στο πλαίσιο της εν λόγω Έρευνας προσεγγίστηκαν περίπου 1350 επιχειρήσεις, εκ των οποίων **n=1070** δέχτηκαν να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο (βαθμός απόκρισης: ~79%).

³ <https://www.gtp.gr/mediakit/TheGuideGR.htm>

⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/Web_scraping

Σύμφωνα με τα απογραφικά στοιχεία του ΕΙΕΑΔ που βασίζονται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) ο πληθυσμός των επιχειρήσεων που καταγράφηκαν στην Περιφέρεια Κρήτης το Μάρτιο του 2017 ήταν 78195. Το στοιχείο αυτό μπορεί να δώσει μια τάξη μεγέθους για την κάλυψη (ποσοστό δειγματοληψίας) του πληθυσμού των επιχειρήσεων που προκύπτει 1,4%.

Σφάλμα δειγματοληψίας

Δεχόμενοι διάστημα εμπιστοσύνης 95%, το σφάλμα δειγματοληψίας προσδιορίζεται στο 3,0%. Με αυτό το ποσοστό ελέγχεται το δείγμα ως προς τη στρωματοποίησή του.

2.3.2 Έλεγχοι στρωματοποίησης

Προκειμένου στη δημιουργία ικανών βάσεων εντός των επιμέρους κελιών που σχηματίζονται κατά τη διασταύρωση των διαφόρων μεταβλητών, κρίθηκαν αναγκαίες ομαδοποιήσεις στους κλάδους δραστηριότητας (ΚΑΔ-Επίπεδο 1) που συμβαδίζουν με τον τρόπο ομαδοποίησης της ΕΛΣΤΑΤ.

Σε ό,τι αφορά τις επαγγελματικές κατηγορίες χρησιμοποιήθηκε το πρώτο επίπεδο κατηγοριοποίησης, δηλαδή οι γενικές κατηγορίες επαγγελμάτων σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΛΑΣΤΑΤ.

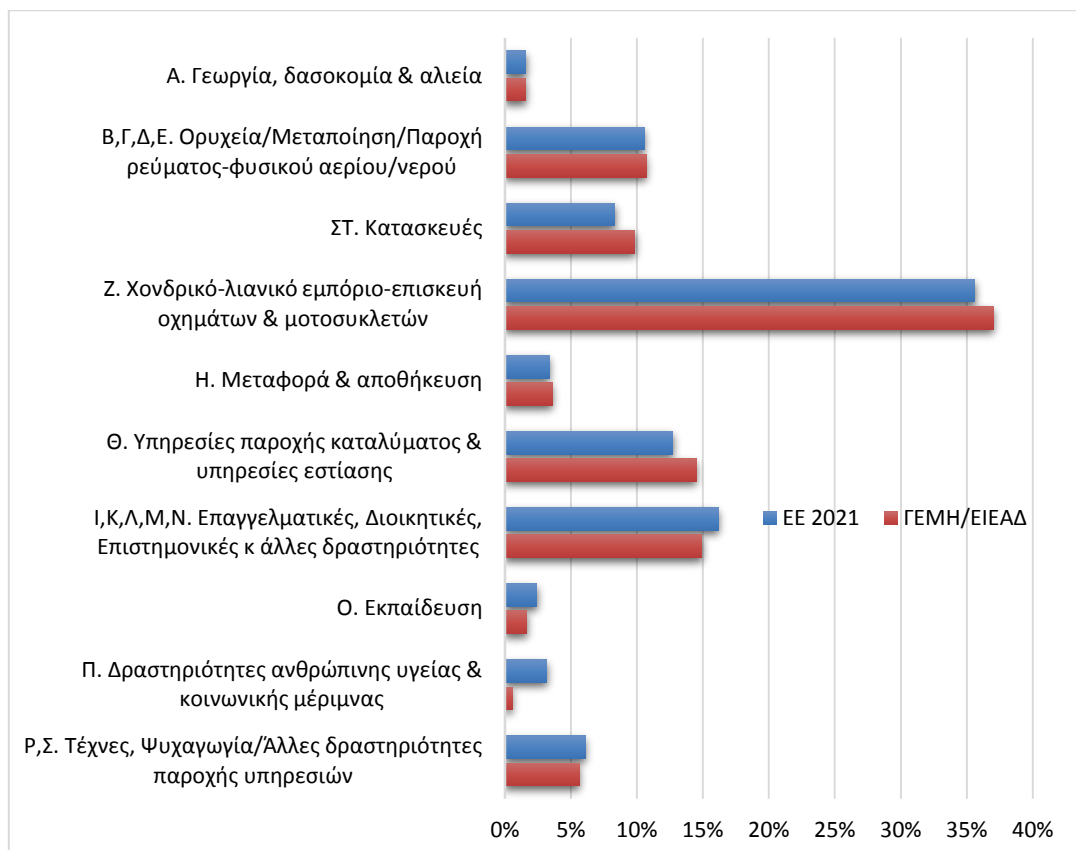
Για τη διεξαγωγή της ΕΕ λήφθηκαν υπόψη τα απογραφικά στοιχεία του ΕΙΕΑΔ που βασίζονται στο Γ.Ε.ΜΗ.:

- η κατά ΕΛΣΤΑΤ ομαδοποιημένη κατανομή των επιχειρήσεων κατά Κωδικό Δραστηριότητας (ΚΑΔ ενός ψηφίου), και
- η γεωγραφική κατανομή των καταγεγραμμένων επιχειρήσεων στους νομούς της Κρήτης.

Στη συνέχεια δίδονται συγκριτικά διαγράμματα μεταξύ των στοιχείων του ΕΙΕΑΔ και του δείγματος της Έρευνας.

Στρωματοποίηση κατά κλάδο δραστηριότητας

Η κατανομή των επιχειρήσεων της ΕΕ κατά κλάδο δραστηριότητας φαίνεται στο παρακάτω γράφημα:

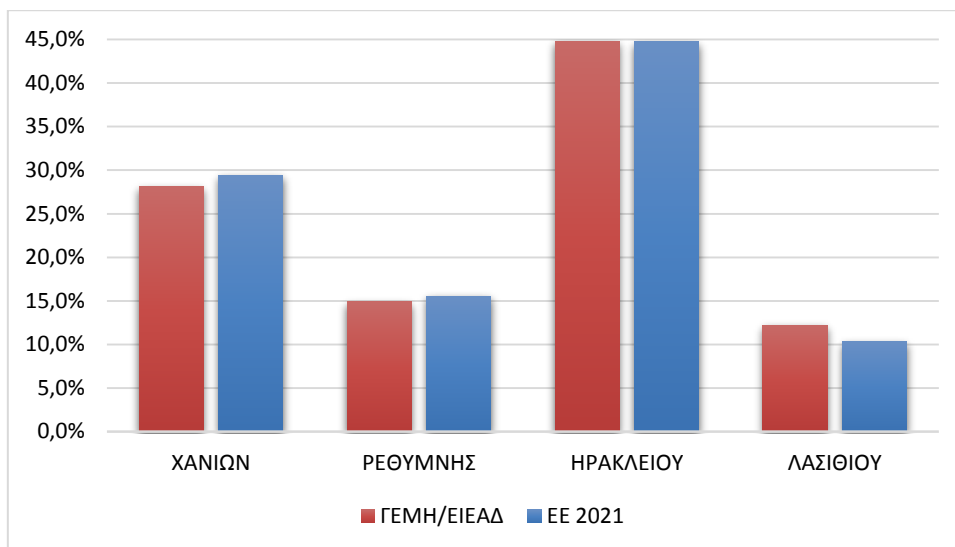
Γράφημα 7: Κατανομή επιχειρήσεων κατά κλάδο δραστηριότητας (ΚΑΔ) σύμφωνα με ΓΕΜΗ/ΕΙΕΑΔ και δείγμα ΕΕ2021 – 002001

Η στρωματοποίηση βασίστηκε στην πιο πρόσφατη καταγραφή του ΕΙΕΑΔ/ΓΕΜΗ.

Το δείγμα σε σχέση με τη στρωματοποίηση ΕΙΕΑΔ/ΓΕΜΗ παρουσιάζει μικρές αποκλίσεις (μέγιστη απόκλιση 2.8% για τον ΚΑΔ Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας & κοινωνικής μέριμνας). Οι κλάδοι με μικρά ποσοστά (Ο. Εκπαίδευση και Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας) διατηρούνται αυτόνομοι και δεν ενσωματώνονται με άλλους μεγαλύτερους κλάδους για να υπάρχει αντιστοιχία με τα αποτελέσματα των προηγούμενων ετών και την ΕΑΔ2021.

Στρωματοποίηση κατά νομό

Η γεωγραφική κατανομή των επιχειρήσεων της ΕΕ2021 στους νομούς της Κρήτης και η σύγκρισή της με τις κατανομές του ΕΙΕΑΔ/ΓΕΜΗ φαίνεται στο παρακάτω γράφημα:

Γράφημα 8: Κατανομή επιχειρήσεων κατά νομό σύμφωνα με ΕΙΕΑΔ/ΓΕΜΗ και σύγκριση με δείγμα ΕΕ 2021– 002002

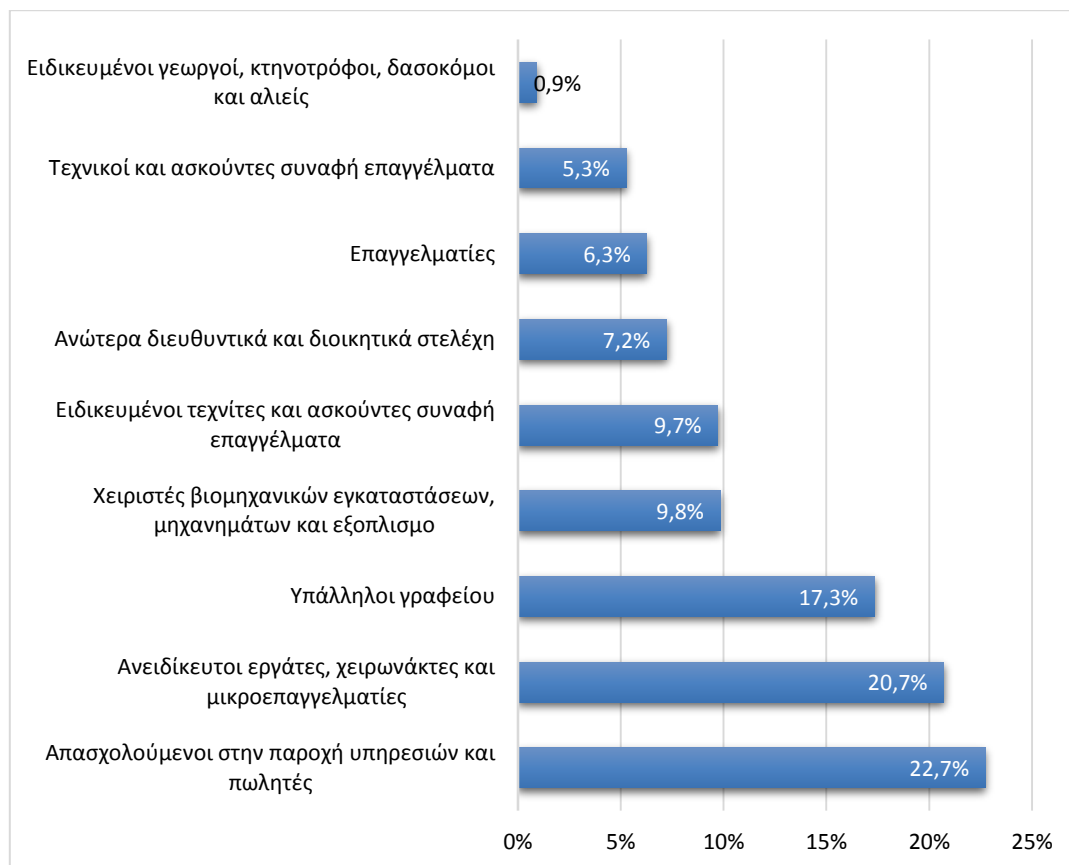
Η μέγιστη απόκλιση της στρωματοποίησης από την κατανομή του ΕΙΕΑΔ/ΓΕΜΗ παρατηρήθηκε στο νομό Λασιθίου (-1.9%).

2.3.3 Λοιπά χαρακτηριστικά του δείγματος

Κατηγορίες επαγγελμάτων στις επιχειρήσεις

Η κατανομή των κατηγοριών επαγγελμάτων που απασχολούνται στις επιχειρήσεις αποδίδεται στο Γράφημα 9.

Τα ευρήματα δείχνουν ότι δεν αλλάζει η ουσιαστικά η σειρά των κατηγοριών επαγγελμάτων, αλλά αλλάζουν τα ποσοστά τους. Οι κατηγορίες των απασχολούμενων στην παροχή υπηρεσιών και πωλητών (~23%), των ανειδίκευτων εργατών (~21%) και των υπαλλήλων γραφείου (~17%) παραμένουν πρώτες και διατηρούν τα ποσοστά τους. Από τις λοιπές κατηγορίες αισθητή μείωση (~4%) καταγράφεται στα ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη. Οι υπόλοιπες διατηρούνται στα ίδια επίπεδα με το 2020.

Γράφημα 9: Κατανομή κατηγοριών επαγγελμάτων στις επιχειρήσεις – 002004

Κατηγορίες επαγγελμάτων ανά κλάδο δραστηριότητας

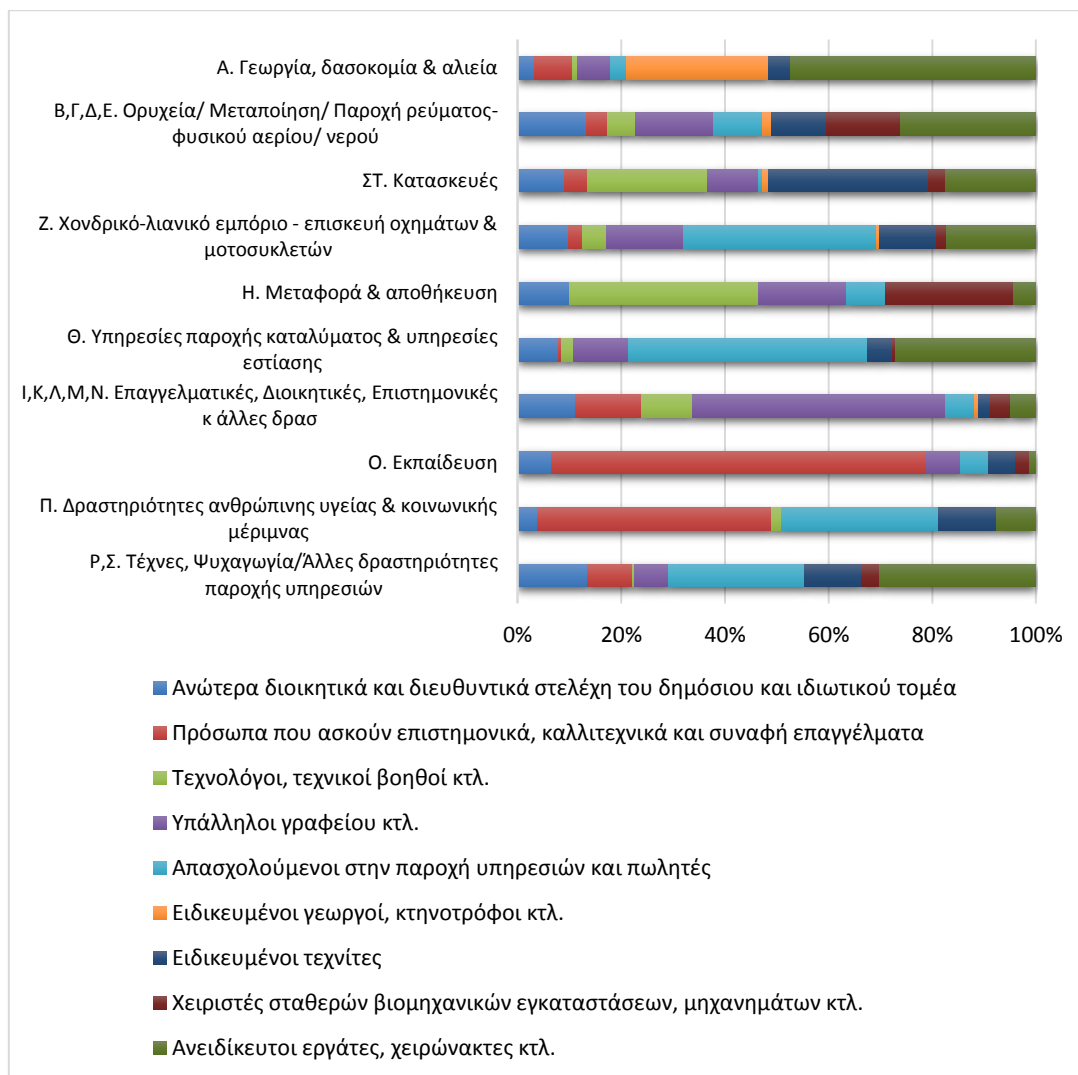
Στο Γράφημα 10 που ακολουθεί αποδίδεται η ανά κλάδο δραστηριότητας σύνθεση των κατηγοριών επαγγελμάτων των εργαζομένων στις επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην ΕΕ2021.

Στον κλάδο *Α. Γεωργία, δασοκομία & αλιεία* υπερτερούν οι ανειδίκευτοι εργάτες και οι ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς, και ακολουθούν οι ειδικευμένοι τεχνίτες.

Στους κλάδους *Β,Γ,Δ,Ε Ορυχεία/ Μεταποίηση/ Παροχή ρεύματος-φυσικού αερίου /νερού* ως βασική κατηγορία επαγγελμάτων παραμένουν οι ανειδίκευτοι εργάτες, αλλά έχουν αυξημένα ποσοστά οι χειριστές μηχανημάτων και οι ειδικευμένοι τεχνίτες.

Στον κλάδο *ΣΤ. Κατασκευές* παρουσιάζει αύξηση η κατηγορία των υπαλλήλων γραφείου και των τεχνολόγων και φαίνεται να υπερτερούν των ειδικευμένων τεχνιτών.

Στον κλάδο *Ζ. Χονδρικό-λιανικό εμπόριο-επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών* οι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές παραμένουν κυρίαρχοι και ακολουθούν οι ανειδίκευτοι εργάτες.

Γράφημα 10: Επαγγελματικές κατηγορίες ανά κλάδο δραστηριότητας- Α02001

Στον κλάδο *Η. Μεταφορά & αποθήκευση* υπερτερούν οι χειριστές σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων κλπ (οδηγοί) και ακολουθούν οι υπάλληλοι γραφείου.

Στον κλάδο *Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσίες εστίασης* οι περισσότεροι εργαζόμενοι συνεχίζουν να ανήκουν στην κατηγορία των απασχολούμενων στην παροχή υπηρεσιών και πωλητών και να ακολουθούν οι ανειδίκευτοι εργάτες.

Στους κλάδους *Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές και άλλες δραστηριότητες* οι κύριες κατηγορίες είναι οι υπάλληλοι γραφείου και οι επιστήμονες.

Στο κλάδο *Ο. Εκπαίδευση* κυριαρχούν τα επιστημονικά καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα.

Στον κλάδο *Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας & κοινωνικής μέριμνας* οι επαγγελματικές κατηγορίες που καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος των εργαζομένων του κλάδου είναι πάλι οι επιστήμονες, και ακολουθούν τα ανώτερα διοικητικά στελέχη.

Στον κλάδο *Ρ,Σ. Τέχνες, Ψυχαγωγία/Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών* υπερτερούν οι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές και ακολουθούν τα επιστημονικά καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα.

Παρ' όλο που η καταγραφή είναι ενδεικτική και δεν μπορεί να αποτελέσει βάση εξαγωγής ασφαλών συμπερασμάτων, ενδέχεται να υπάρχουν μη αμελητέες αλλαγές στις κατηγορίες επαγγελμάτων που να οφείλονται στις συνθήκες που επήλθαν στην αγορά εργασίας λόγω της πανδημίας.

2.3.4 Έλεγχοι διεξαγωγής και επισημάνσεις

Έλεγχος πεδίου – Ποιοτικοί έλεγχοι

Στην υλοποίηση της Έρευνας συμμετείχαν:

- Τέσσερεις (4) υπεύθυνοι της έρευνας πεδίου – συνεργάτες του Έργου (Μανώλης Βέργης, Περικλής Δράκος, Ιωσήφ Καυκαλάς, Κωστής Πηγουνάκης) και δύο συνεργάτες της ΜΕΑΕ (Στέλιος Τσαγκαράκης και Μιχάλης Τσαγρής)
- Δεκαεννέα (19) φοιτητές του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης στα πλαίσια σεμιναριακού μαθήματος, που οργανώθηκαν σε βάρδιες των 8-10 ατόμων.
- Έξι (6) φοιτητές/τριες – συνεργάτες του Έργου για στοχευμένες κλήσεις και επαναπροσέγγιση.

Πριν την έναρξη της έρευνας πεδίου πραγματοποιήθηκε μικρός αριθμός πιλοτικών συνεντεύξεων (~40) και δε χρειάστηκε εκτενέστερη πιλοτική έρευνα, καθώς η ΜΕΑΕ είχε διενεργήσει ανάλογη έρευνα στο πλαίσιο των προηγούμενων παραδοτέων.

Για τον ποιοτικό έλεγχο της έρευνας πεδίου οι υπεύθυνοι παρακολούθησαν το 15% των τηλεφωνικών συνεντεύξεων μέσω συστήματος συνακρόασης, δυνατότητας που παρέχεται από το CATI.

Μετά το πέρας κάθε βάρδιας γινόταν έλεγχος των συλλεχθέντων ερωτηματολογίων για τυχόν λάθη εκ παραδρομής ή παρανόησης. Ανάλογοι έλεγχοι πραγματοποιήθηκαν και μετά το πέρας της έρευνας πεδίου στο σύνολο των δεδομένων.

Κλίμακες

Για τη διερεύνηση ερωτημάτων που απαιτούνταν διατύπωση άποψης ή αποτύπωση κατάστασης χρησιμοποιήθηκε κλίμακα Likert 5 σημείων (1-5). Επίσης, για την αποτύπωση ικανοποίησης, έγινε χρήση του δείκτη NPS (πρβλ. §2.4).

2.4. Καθαρή Βαθμολογία Υποστηρικτή - Net Promoter Score (NPS)

Το Net Promoter Score⁵ (Καθαρής Βαθμολογίας Υποστηρικτή) αποτελεί για το χώρο της έρευνας αγοράς ένα δείκτη ικανοποίησης, αποτύπωσης εμπιστοσύνης και ενεργής υποστήριξης προϊόντων και υπηρεσιών μιας εταιρείας από τους πελάτες που τα έχουν δοκιμάσει. Παρά το ότι η βασική ερώτηση του NPS είναι συγκεκριμένη («Από 0 έως 10 πόσο πιθανό θεωρείτε να προτείνετε το προϊόν / υπηρεσία σε κάποιον άλλο») και αφορά μόνο εμπορικά προϊόντα/υπηρεσίες, η λογική του βασίζεται στο ότι μόνο οι απολύτως ικανοποιημένοι πελάτες είναι πραγματικοί υποστηρικτές του προϊόντος /υπηρεσίας και το εκτιμούν σε τέτοιο βαθμό ώστε να το προτείνουν αυθόρμητα και σε άλλους (promoters).

Για τις ανάγκες του ΠΜΠΑΕ υιοθετήθηκε η αξιολόγηση σε ενδεκαβάθμια κλίμακα (0-10) και οι απαντήσεις ομαδοποιήθηκαν όπως και στο NPS: οι βαθμολογίες 1-6 θεωρούνται αποτρεπτικές («δυσφημιστές»-detractors), οι βαθμολογίες 7-8 θεωρούνται ουδέτερες και αδιάφορες («παθητικοί»-passives), ενώ οι βαθμολογίες 9-10 θεωρούνται θετικές και υποστηρικτικές («υποστηρικτές» - promoters). Εν τέλει ο δείκτης NPS διαμορφώνεται ως η διαφορά των ποσοστών των υποστηρικτών και των δυσφημιστών.

Μέσω της ανάλυσης αυτής επιχειρείται η άμβλυνση της στερεότυπης, και εν πολλοίς αδιάφορης άποψης κατά την οποία οποιαδήποτε κοινωνικά αποδεκτή άποψη μπορεί να έχει θετική αντιμετώπιση. Έτσι, προκειμένου για την αξιολόγηση της σημασίας των προγραμμάτων κατάρτισης, ο δείκτης NPS αποτυπώνει καλύτερα την ενσυνείδητα θετική αξιολόγηση.

⁵ [Reichheld, Frederick F., "One Number You Need to Grow". Harvard Business Review \(December 2003\).](#)

3. Δείκτες Ανθρώπινου Δυναμικού

Οι δείκτες ανθρώπινου δυναμικού βασίζονται κατά κύριο λόγο στην ΕΑΔ και μελετούν μια σειρά παραμέτρων ποσοτικού και ποιοτικού χαρακτήρα που επηρεάζουν την αγορά εργασίας και αποτυπώνουν την κατάσταση του εργατικού δυναμικού.

Βάσει της χρονοσειράς της ΕΛΣΤΑΤ των ετών 2016-2021, μετά από μια τετραετία θετικής πορείας, το 2021 παρατηρήθηκε υποχώρηση του πληθυσμού σε σχέση με το 2016, μείωση του εργατικού δυναμικού σε σχέση με τα έτη πριν το 2020 με ταυτόχρονη αύξηση της καταγεγραμμένης ανεργίας, η οποία, για το δεύτερο τρίμηνο του 2021 κυμάνθηκε στα επίπεδα του 2017:

Τρίμηνο	Πληθυσμός	Εργατικό Δυναμικό	Ποσοστό Εργατικού Δυναμικού σύνολο του Πληθυσμού	Ποσοστό καταγεγραμμένης ανεργίας στο σύνολο του Εργατικού Δυναμικού
2016Q2	519.100	286.000	55.1%	20.4%
2017Q2	522.500	289.200	55.4%	15.6%
2018Q2	523.700	289.200	55.2%	11.5%
2019Q2	521.300	289.500	55.5%	9.4%
2020Q2	519.200	282.700	54.4%	19.5%
2021Q2	517.900	283.300	54.7%	16.2%

Πίνακας 2: Εργατικό δυναμικό και αποκλιμάκωση της ανεργίας στην Περιφέρεια Κρήτης σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ (2016-2021)

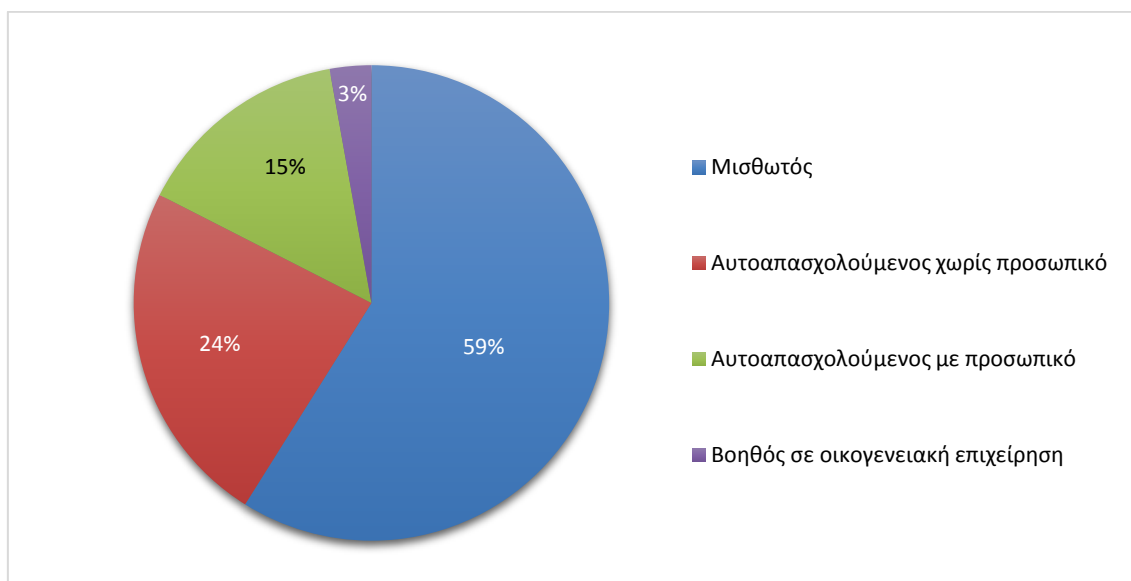
Πρέπει να επισημανθεί ότι η εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ για το ποσοστό ανεργίας αποκλίνει από τη μέτρηση της ΕΑΔ2021, όπως άλλωστε συνέβη και στις εκθέσεις των προηγούμενων ετών. Η διαφορά μπορεί να αποδοθεί στη διαφορετική ερευνητική μεθοδολογία και στην καταγραφή της ανεργίας μέσω του ΟΑΕΔ. Ειδικά για τα έτη 2020 και 2021 στην καταγραφή της ΕΛΣΤΑΤ δεν γίνεται αναφορά στο καθεστώς αναστολής συμβάσεων εργασίας και δεν διευκρινίζεται αν αυτό καταγράφεται.

3.1. Δείκτης Απασχολησιμότητας και Ανεργίας

3.1.1 Αυτοαπασχολούμενοι/Ιδιοκτήτες επιχείρησης και εξαρτημένη εργασία

Στο δείγμα της ΕΑΔ2021 οι αυτοαπασχολούμενοι και οι ιδιοκτήτες επιχειρήσεων αποτελούν το ~41% των εργαζομένων, ενώ το ~59% του δείγματος εργάζονται ως υπάλληλοι/εργαζόμενοι με εξαρτημένη σχέση εργασίας (Βλ. Γράφημα 11).

Σε σχέση με την ΕΑΔ2020, η σύνθεση του εργατικού δυναμικού παρουσιάζει μικρή αύξηση στην κατηγορία των Μισθωτών/εργαζομένων.

Γράφημα 11: Αυτοαπασχολούμενοι/Ιδιοκτήτες επιχείρησης και εξαρτημένη εργασία – C01001

Αν και τα αποτελέσματα δείχνουν μικρές διαφορές από χρονιά σε χρονιά, είναι αξιοσημείωτο ότι **οι υπάλληλοι/μισθωτοί από 2017 μέχρι το 2021 αυξήθηκαν σταδιακά κατά περίπου κατά 13%** (2017: 46%, 2018: 50%, 2019: 54%, 2020: 55%, **2021: 59%**) σε βάρος και των τριών άλλων κατηγοριών.

3.1.2 Κατηγορίες επαγγελματιών εργαζομένων

Σύμφωνα με την ΕΑΔ2021 στο Γράφημα 12 φαίνονται οι κατηγορίες επαγγελματιών ταξινομημένες κατά το πλήθος των παρατηρήσεων που καταγράφηκαν για κάθε κατηγορία.

Γράφημα 12: Πλήθος εργαζομένων δείγματος ανά κατηγορία επαγγέλματος - 001010

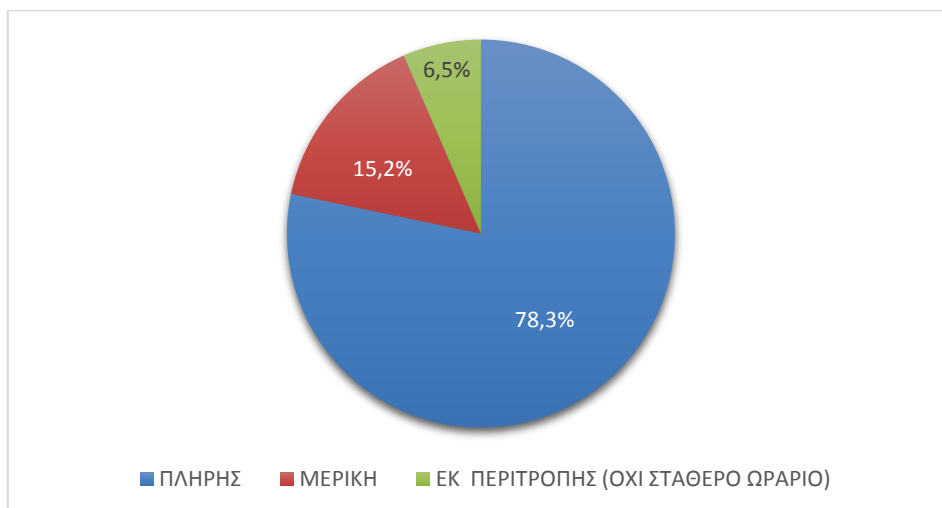
Σε συμφωνία με τα ευρήματα των προηγούμενων ΕΑΔ, οι τρεις πολυπληθέστερες κατηγορίες επαγγέλματος παραμένουν οι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές (29,2%) και οι κατηγορίες των επαγγελματιών (19%) και ειδικευμένων αγροτο-κτηνοτρόφων (13,8%).

Σε σχέση με την ΕΑΔ2020, η αντίστοιχη ΕΑΔ2021 αποτυπώνει οριακές αλλαγές: αυξημένα είναι τα ποσοστά των υπαλλήλων γραφείου (ΕΑΔ2020:~7,8%, ΕΑΔ2021:~9,1%), ενώ μειωμένα είναι τα ποσοστά των Τεχνικών και συναφών επαγγέλματος (ΕΑΔ2020:~6,2%, ΕΑΔ2021:~3,7%), και των ανώτερων διευθυντικών στελεχών (ΕΑΔ2020:~4,4%, ΕΑΔ2021:~3,0%). Τα ποσοστά των ανειδίκευτων εργατών (ΕΑΔ2020:~8,8%, ΕΑΔ2021:~8,1%) καθώς και των ειδικευμένων τεχνιτών (ΕΑΔ2020:~11%, ΕΑΔ2021:~10,6%) δεν καταγράφουν καμιά στατιστικά σημαντική μεταβολή.

3.1.3 Είδη Εργασίας

Για τους εργαζόμενους με **εξαρτημένη εργασία** καταγράφηκε το καθεστώς της εργασίας:

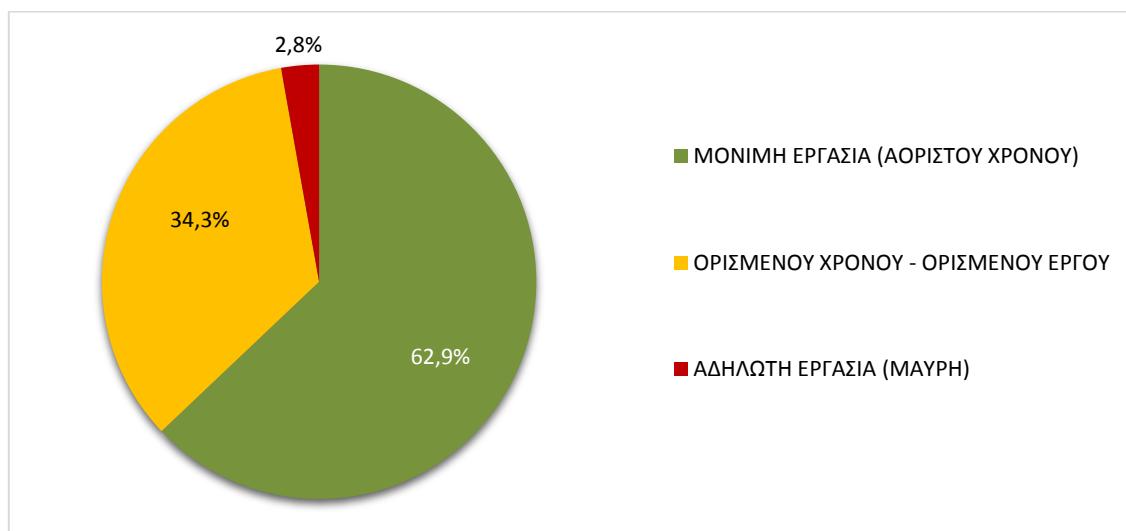
- *Πλήρης*: εργασία με πλήρες και συγκεκριμένο ωράριο.
- *Μερική*: εργασία με μειωμένο αλλά συγκεκριμένο ωράριο – ημιαπασχόληση (part-time).
- *Εκ περιτροπής*: εργασία χωρίς σταθερό ωράριο.

Γράφημα 13: Πλήρης, μερική και εκ περιτροπής εργασία – Α01021

Η πλήρης εργασία καταγράφηκε οριακά αυξημένη (ΕΑΔ2020:77,6%, **ΕΑΔ2021:78,3%**), μαζί με την εκ περιτροπής απασχόληση (ΕΑΔ2020: 4,8%, **ΕΑΔ2021:6,5%**), ενώ μειωμένη εμφανίζεται η μερική απασχόληση (ΕΑΔ2020:17,6%, **ΕΑΔ2021: 15,2%**). Οι αλλαγές αυτές είναι στα όρια της ακρίβειας της έρευνας.

Επίσης για τους εργαζόμενους με εξαρτημένη εργασία καταγράφηκε το πλαίσιο της εργασίας σε: αορίστου χρόνου («μόνιμος» υπάλληλος), ορισμένου χρόνου – ορισμένου έργου («συμβασιούχος» υπάλληλος), άνευ πλαισίου (αδήλωτη «μαύρη» εργασία). Στο παρακάτω γράφημα απεικονίζεται η κατανομή των εργαζομένων σε σχέση με το πλαίσιο εργασίας τους:

Γράφημα 14: Εργασία αορίστου και ορισμένου χρόνου – Εργασία χωρίς πλαίσιο – Α01022

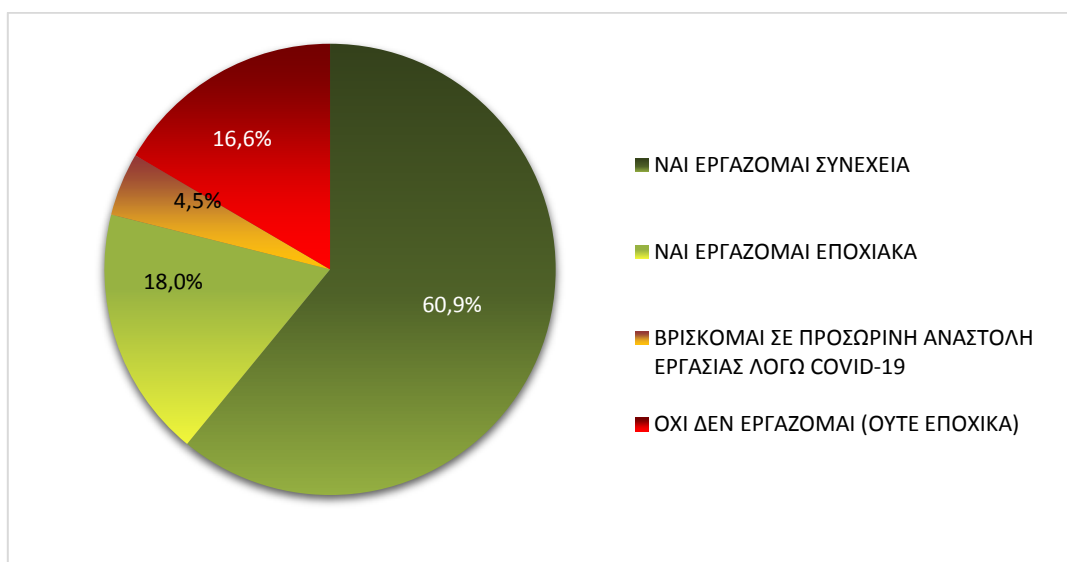
Οι μόνιμες συμβάσεις καταγράφονται χωρίς αξιοσημείωτη μεταβολή το 2021 μετά από μια συνεχή αύξηση που παρουσίασε το ποσοστό τους τα προηγούμενα έτη (ΕΑΔ2018: 53%, ΕΑΔ2019:58,5%, ΕΑΔ2020:62%, **ΕΑΔ2021:63%**), ενώ οι συμβάσεις

ορισμένου χρόνου/ορισμένου έργου καταγράφουν για δεύτερη χρονιά μείωση σε σχέση με το 2019 και για το 2021 φτάνουν στο 34,3%.

Στο 2,8% καταγράφηκε η εργασία άνευ πλαισίου (αδήλωτη εργασία), σε ελαφρά μεγαλύτερο ποσοστό σε σχέση με το 2019 και 2020 αλλά στα όρια του στατιστικού λάθους.

3.1.4 Εργασιακές Καταστάσεις - Εποχική Εργασία

Λόγω των ειδικών συνθηκών που επέφερε η πανδημία του COVID-19 στην αγορά εργασίας, στην ΕΑΔ2020 είχε εισαχθεί και μια νέα εργασιακή κατάσταση που είναι η προσωρινή αναστολή εργασίας λόγω της πανδημίας COVID-19. Αυτή η εργασιακή κατάσταση είναι μη παραγωγική και χαρακτηρίζεται από κρατική υποστήριξη επιδοματικού χαρακτήρα προκειμένου ο εργαζόμενος να επανακάμψει στη θέση του όταν η επιχείρηση στην οποία απασχολούνταν επαναλειτουργήσει κανονικά. Στο χρόνο διεξαγωγής της ΕΑΔ2021 πολλές επιχειρήσεις είχαν επαναλειτουργήσει, με αποτέλεσμα να καταγραφεί ένα μόνο **μικρό ποσοστό εργαζομένων (~4,5%) σε προσωρινή αναστολή εργασίας**. Πράγματι η αύξηση της ανεργίας την περίοδο διεξαγωγής της έρευνάς μας (Β' Τρίμηνο 2021) επιβεβαιώνεται απολύτως και από την ΕΛΣΤΑΤ, σύμφωνα με την οποία η ανεργία στην Κρήτη στο Β Τρίμηνο του 2021 έφθασε στο 16,2% (ΕΛΣΤΑΤ 2021α: 4). Ωστόσο παρατηρείται μια σημαντική μείωση της ανεργίας το Γ' Τρίμηνο του 2021, οπότε και η ανεργία στην Κρήτη μειώνεται στο 10,3% (ΕΛΣΤΑΤ 2021β: 4).

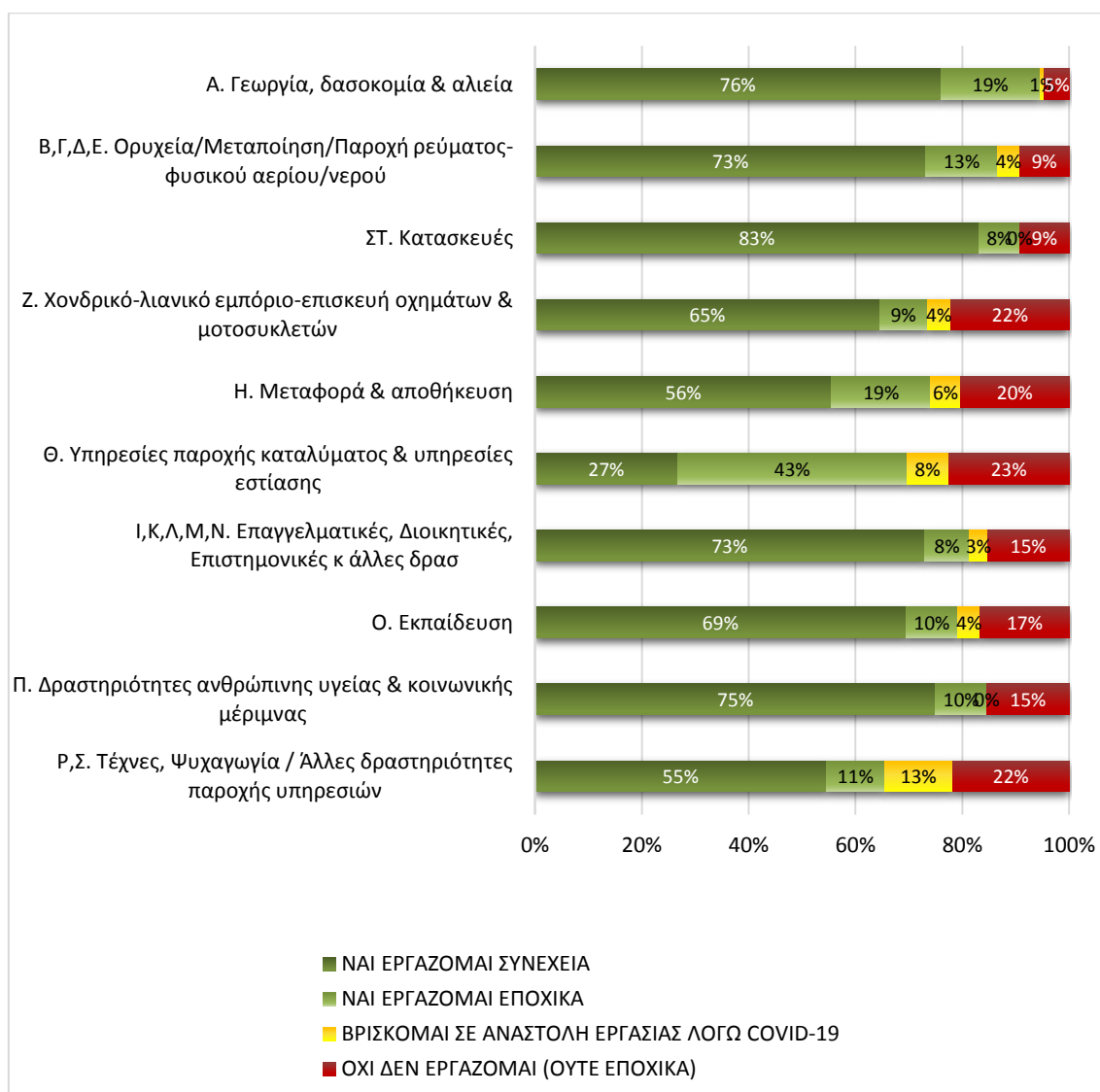

Γράφημα 15: Συνεχώς εργαζόμενοι, εποχικά εργαζόμενοι και άνεργοι – Α01001Α

Όπως φαίνεται στο Γράφημα 15 και σε σύγκριση με την ΕΑΔ2020, το ποσοστό της του εργατικού δυναμικού σε αναστολή εργασίας φαίνεται να έχει συρρικνωθεί σημαντικά

επιστρέφοντας τα ποσοστά της στις άλλες καταστάσεις εργασίας, τη συνεχή εργασία, την εποχική, αλλά και στην μη-εργασία. Έτσι, η **εποχική εργασία ανακάμπτει** (ΕΑΔ2020:14%, **ΕΑΔ2021:18%**), **αλλά με σχεδόν την ίδια αύξηση (4%) εμφανίζεται και η ανεργία** (ΕΑΔ2020:12%, **ΕΑΔ2021:16,6%**).

Όπως φαίνεται στο Γράφημα 16, ο κλάδος με την εντονότερη εποχικότητα στην εργασία για το 2021, συνεχίζει να είναι της **παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης (Θ)**, και είναι εκείνος που **καταγράφει την μεγαλύτερη μείωση στα επίπεδα προσωρινής αναστολής εργασίας λόγω covid-19 (8% από 40% το 2020)**.

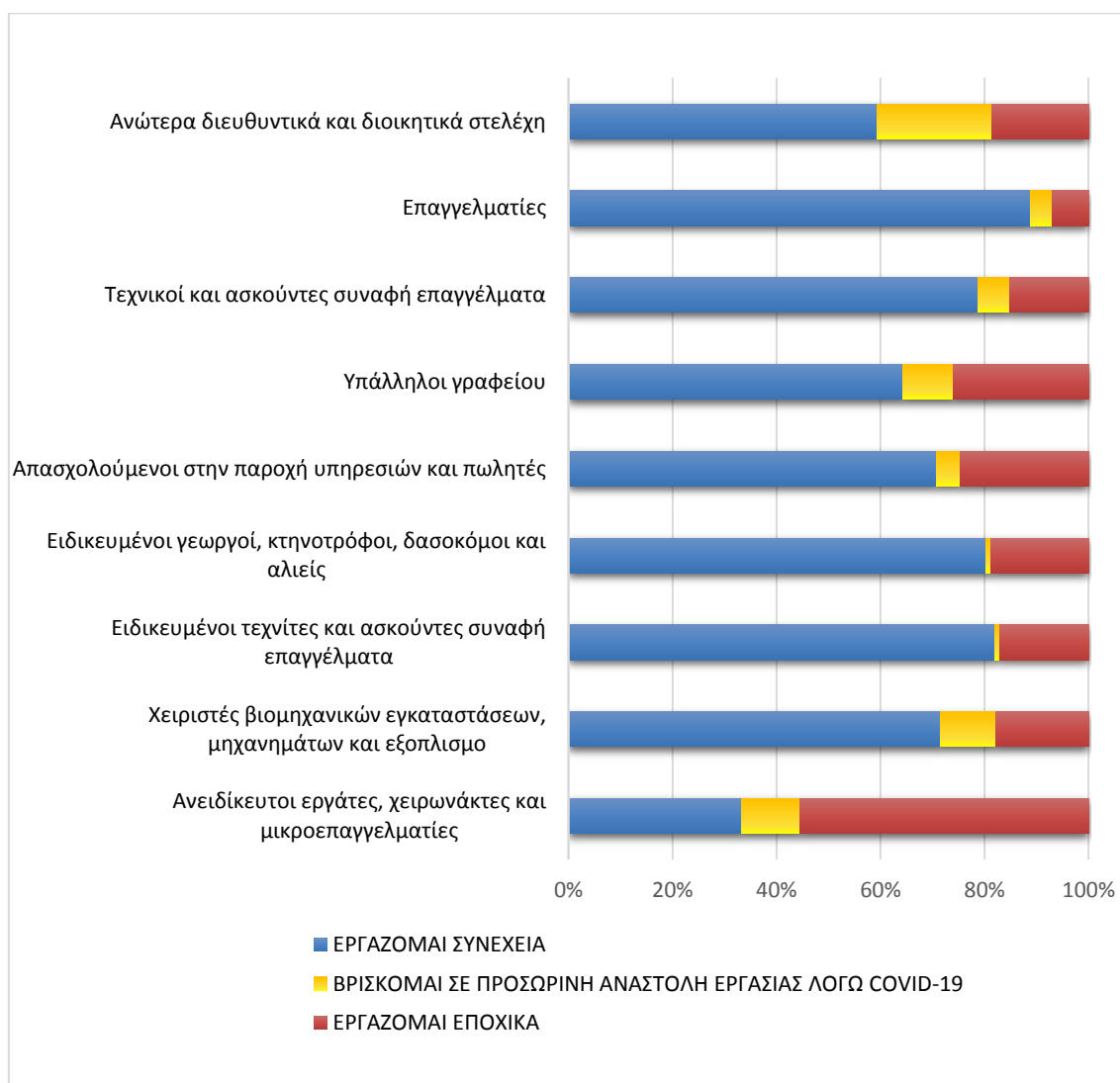

Γράφημα 16: Εργασιακές καταστάσεις απασχόλησης ανά κλάδο δραστηριότητας – Α01003

Άλλοι κλάδοι με σημαντικό ποσοστό εποχικής απασχόλησης που επλήγησαν από το φαινόμενο της προσωρινής αναστολής εργασίας λόγω covid-19 αλλά με ποσοστά σαφώς μικρότερα του 2020, κατά μέγεθος είναι:

- *Ρ,Σ. Τέχνες, Ψυχαγωγία/Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών*
- *Η. Μεταφορά & αποθήκευση*

Στην ΕΑΔ2021 οι κατηγορίες επαγγέλματος με το μεγαλύτερο ποσοστό εποχικής εργασίας (Γράφημα 17) συνεχίζουν να είναι αυτές των απασχολούμενων στην παροχή υπηρεσιών και πωλητών αλλά καταγράφεται **θεαματική αύξηση στην εποχικότητα των ανειδίκευτων εργατών**. Βέβαια, πρέπει να αναφερθεί ότι αυτές κατηγορίες κατέγραφαν πάνω από 30% αναστολή εργασίας λόγω Covid-19 το 2020. Με την σημαντική πτώση της αναστολής εργασίας λόγω Covid-19 το 2021, αύξηση εποχικής εργασίας, καταγράφουν σχεδόν όλες οι κατηγορίες επαγγέλματος. Τέλος, **πολύ υψηλά ποσοστά αναστολής εργασίας** για τις συνθήκες πανδημίας του 2021 (22%), αλλά και εποχικής απασχόλησης, **εμφανίζουν τα ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη**.

Γράφημα 17: Εποχική εργασία ανά κατηγορία επαγγέλματος – Α01004

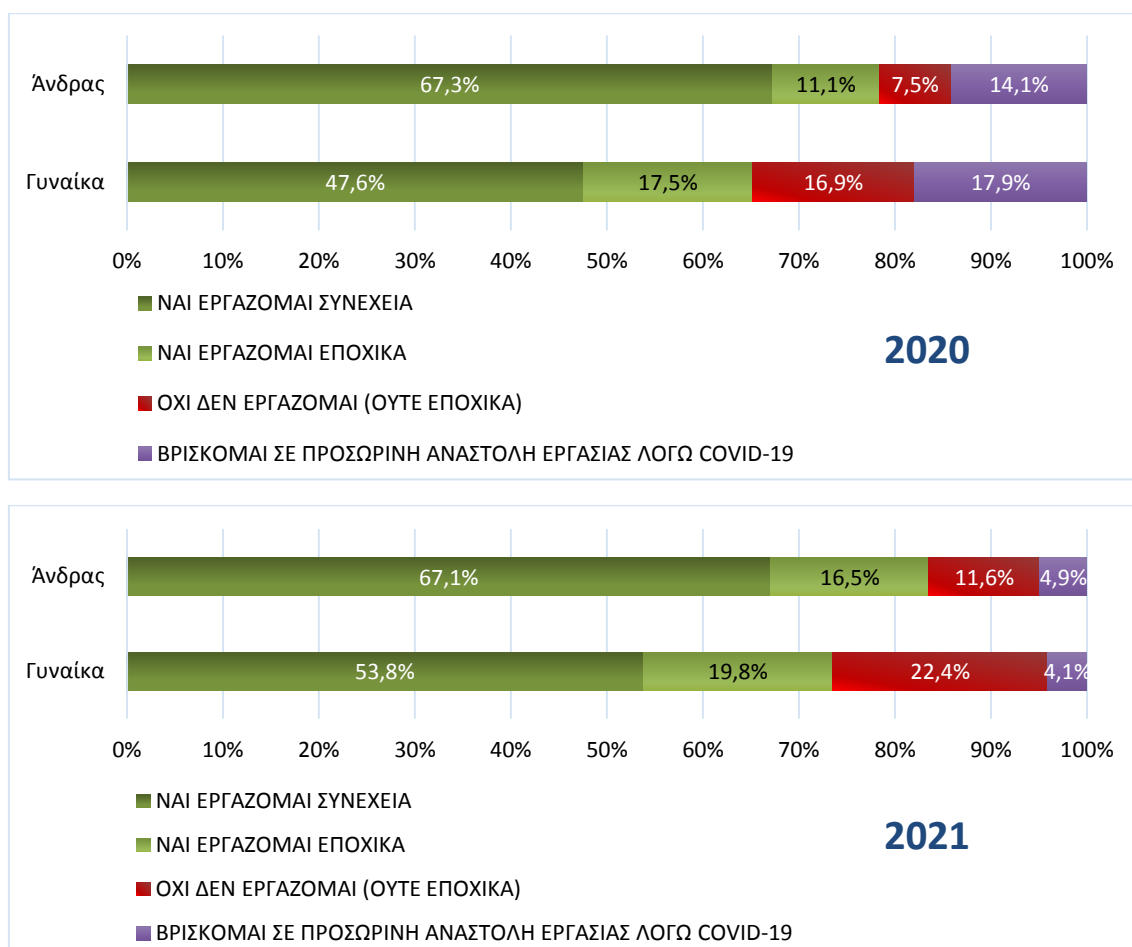
3.1.5 Δευτερεύουσα απασχόληση

Σε ό,τι αφορά τη δευτερεύουσα απασχόληση, το 15,9% δήλωσε ότι έχει δευτερεύουσα απασχόληση, ποσοστό στατιστικά αμετάβλητο σε σχέση με την ΕΑΔ του 2020 (15%). Όπως και στην ΕΑΔ του 2020, το μεγαλύτερο μέρος αυτών ασχολείται στον κλάδο Α. Γεωργία, Δασοκομία και Αλιεία, ενώ ακολουθούν οι κλάδοι Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος και υπηρεσίες εστίασης και Ο. Εκπαίδευση μαζί με Ρ,Σ Τέχνες, Ψυχαγωγία και άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών.

3.1.6 Εργασία και Ανεργία ανά φύλο

Κατά τους ελέγχους στρωματοποίησης (§ 2.2.2) είδαμε ότι η ΕΑΔ κατέγραψε το ποσοστό των ανέργων στο 16,6%. Όπως ειπώθηκε ήδη, στην ΕΑΔ δεν καταγράφηκαν οι άεργοι, δηλ. όσοι δεν έχουν δουλέψει ποτέ και δεν αναζητούν ενεργά εργασία.

Παρακάτω αναλύεται η διαφοροποίηση της ανεργίας ανά φύλο, παραθέτοντας και το αντίστοιχο διάγραμμα του 2020.

Γράφημα 18: Απασχόληση και ανεργία ανά φύλο 2020-2021 – Α01018

Στην ΕΑΔ2021 η εργασία (μόνιμη/εποχική) παρουσιάζει αύξηση κατά 5,2% στους άνδρες και κατά 8,4% στις γυναίκες. Παράλληλα, **η μόνιμη ανεργία παρουσιάζει αύξηση και στα δύο φύλα**, ελαφρώς μικρότερη για τους άνδρες (4,0%) σε σχέση με τις γυναίκες (5,5%). Η αναστολή εργασίας υποχωρεί σημαντικά και για τα δύο φύλα και καταγράφεται περίπου με το ίδιο ποσοστό (4-5%).

Η υποχώρηση της αναστολής εργασίας φαίνεται να τροφοδοτεί και την εργασία, αλλά και την ανεργία. Πιο συγκεκριμένα:

Για τους άνδρες, ο περιορισμός της αναστολής εργασίας (-9.2%) φαίνεται να ενίσχυσε περίπου το ίδιο την εποχική εργασία (+5,4%) και την μόνιμη ανεργία (+4%), αφού το ποσοστό της μόνιμης εργασίας δε φαίνεται να αλλάζει μεταξύ 2020 και 2021.

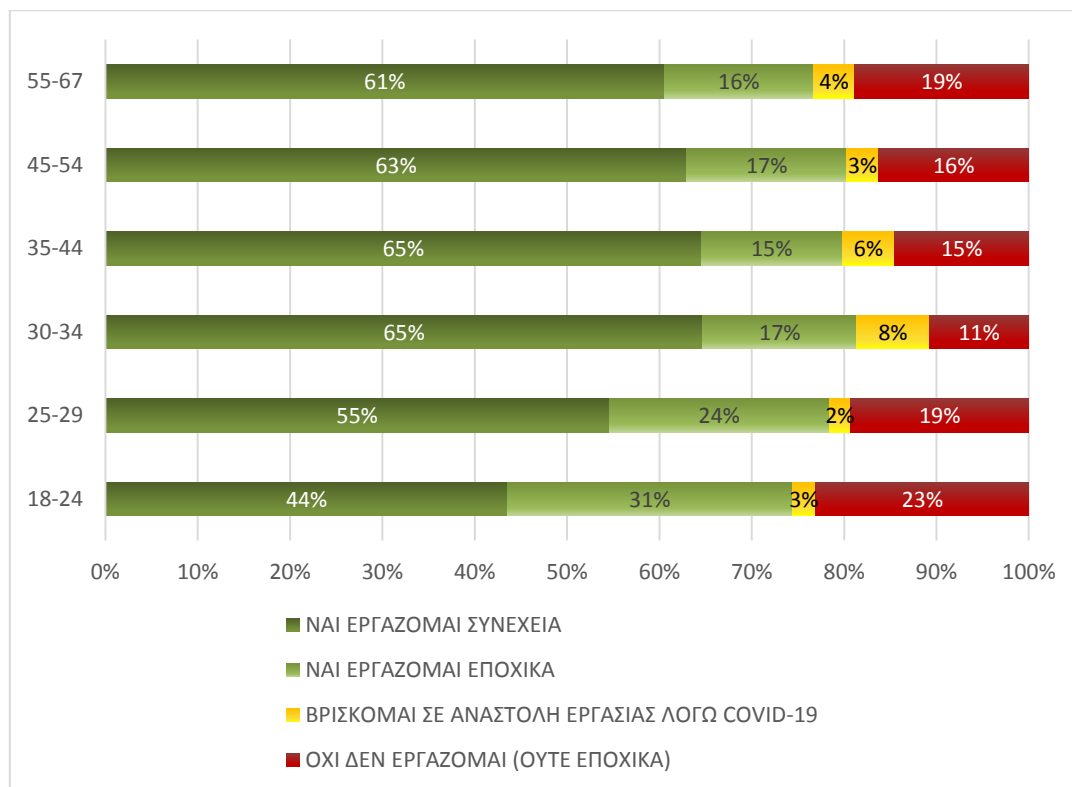
Για τις γυναίκες, ο περιορισμός της αναστολής εργασίας είναι σαφώς μεγαλύτερος (-13,9%) και φαίνεται να τροφοδοτεί τη μόνιμη εργασία (+6,2%) αλλά και την ανεργία (+5,5%) και πολύ λιγότερο την εποχική εργασία (+2,2%).

Συμπερασματικά, **η εργασία και για τα δύο φύλα για το 2021 δεν επανέκαμψε στα επίπεδα του 2019 και η ανεργία ενισχύθηκε. Οι γυναίκες φαίνεται να πλήττονται περισσότερο ως προς την ανεργία που παρουσιάζει διπλάσιο ποσοστό σε σχέση με τους άνδρες.**

3.1.7 Εργασία και ανεργία ανά ηλικιακή ομάδα

Στο Γράφημα 19 αποτυπώνονται η συνεχής εργασία, η εποχική εργασία, η αναστολή εργασίας λόγω πανδημίας και η ανεργία ανά ηλικιακή ομάδα σύμφωνα με την ΕΑΔ2021.

Η καταγραφή της εργασιακής κατάστασης ανά ηλικιακή ομάδα έχει μια σαφή διαφοροποίηση σε σχέση με το 2019, ενώ ομοιάζει με εκείνη του 2018. Εάν το 2019 σηματοδότησε μια κατάσταση αλλαγής, κατά την οποία η ανεργία υποχωρούσε εντονότερα για τις ηλικιακές ομάδες 30-44, αυτό σταμάτησε να ισχύει το 2020. Έτσι, για τις ηλικίες άνω των 30 φαίνεται να έχει επανέλθει μια σχεδόν ενιαία κατάσταση. Αντίθετα με την ενιαία εικόνα των ηλικιακών ομάδων άνω των 30 ετών, η κατάσταση στις νεότερες ηλικίες διαφοροποιείται αισθητά επί τα χείρω.

Γράφημα 19: Εργασία συνεχής, εποχική και ανεργία ανά ηλικιακή ομάδα – Α01005

Συγκεκριμένα:

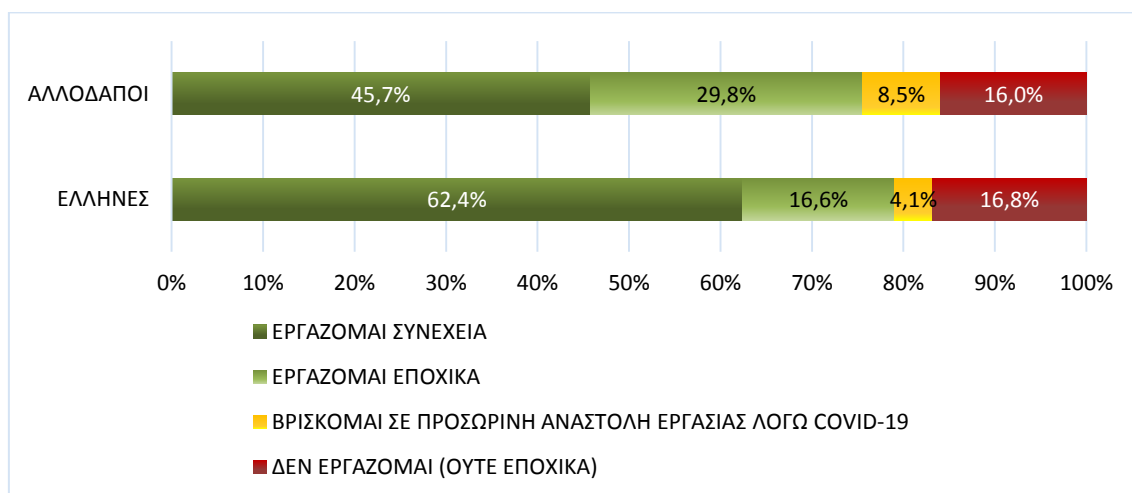
- **Ηλικιακή ομάδα 18-24:** Φαίνεται ότι, σε σχέση με το 2020, η συνεχής εργασία παρέμεινε σταθερή, αλλά η εποχική εργασία επανήλθε στα επίπεδα των προηγούμενων ετών παρουσιάζοντας δυναμική αύξηση (ΕΑΔ2020:14% - ΕΑΔ2021:31%). Η αύξηση οφείλεται στην αναστολή εργασίας που καταγράφηκε στο 3%, ενώ η ανεργία είναι σταθερή στο 23%.
- **Ηλικιακή ομάδα 25-29:** Σε αυτήν την ηλικιακή ομάδα το 2020 καταγράφονταν το μεγαλύτερο ποσοστό αναστολής εργασίας 24%. Στην ΕΑΔ 2021 το ποσοστό αυτό μόλις ανιχνεύεται στο 2%. Τα νούμερα έχουν επιστρέψει στο σχεδόν στο 2019 με μελανό σημείο την ανεργία που βρίσκεται πλέον στο 19% αυξημένη κατά 3% σε σχέση με το 2020. Η συνεχής εργασία είναι στο 55% σε αυξημένη κατά 4% από το 2020, και η εποχική εργασία επέστρεψε στο 24% έναντι του 9% που καταγράφηκε το 2020.
- **Ηλικιακή ομάδα 30-34:** Η σταθερή εργασία σταθεροποιείται στο 65% σε σχέση με το 2020 (62%). Η εποχική απασχόληση επέστρεψε στο 17%, μειωμένη κατά ~1% σε σχέση με το 2019. Η αναστολή εργασίας ανέρχεται στο 8% και η ανεργία, μειώθηκε κατά ~3% σε σχέση με το 2020.
- **Ηλικιακή ομάδα 35-44:** Οι διαπιστώσεις είναι εντελώς ανάλογες με την προηγούμενη ηλικιακή ομάδα: η σταθερή εργασία σταθεροποιείται στο 65% σε σχέση με το 2020 (60%). Η εποχική απασχόληση επέστρεψε στο 15%, μειωμένη

κατά ~3,5% σε σχέση με το 2019. Η αναστολή εργασίας ανέρχεται στο 6%, και η ανεργία άλλαξε οριακά (~1%) σε σχέση με το 2020.

- **Ηλικιακή ομάδα 45-54:** Η εικόνα δε διαφοροποιείται πολύ σε σχέση με τις προηγούμενες δύο ηλικιακές ομάδες. Η σταθερή εργασία καταγράφει υψηλό ποσοστό μεταξύ των ηλικιακών ομάδων (63%), σταθεροποιημένη απόλυτα σε σχέση με το 2020. Η εποχική απασχόληση είναι 17%, αυξημένη κατά ~6%. Η αναστολή λειτουργίας ανέρχεται στο 3%, από τα μικρότερα ποσοστά μεταξύ των ηλικιακών ομάδων. Τέλος, η ανεργία εμφανίζει αλλαγή της τάξης του 3% (ΕΑΔ2020:13% - **ΕΑΔ2021:16%**)
- **Ηλικιακή ομάδα 55-67:** Σε σχέση με το 2020 καταγράφεται σχετική σταθερότητα, με μικρές αυξήσεις στη σταθερή εργασία (ΕΑΔ2020: 58% - ΕΑΔ2021:61%). **Η ανεργία καταγράφει σημαντική αύξηση (ΕΑΔ2020: 12% - ΕΑΔ2019:19%) και δημιουργεί προβληματισμό εφ' όσον εδραιωθεί.** Τέλος, η αναστολή εργασίας καταγράφεται στο 4%.

3.1.8 Εργασία και ανεργία ανά εθνικότητα

Στο Γράφημα 20 φαίνεται συγκριτικά η σταθερή και εποχική εργασία, η αναστολή εργασίας και η ανεργία μεταξύ των αλλοδαπών και μεταξύ των Ελλήνων που συμμετείχαν στην ΕΑΔ.

Γράφημα 20: Εργασία, εποχική εργασία, ανεργία και ιθαγένεια – Α01007

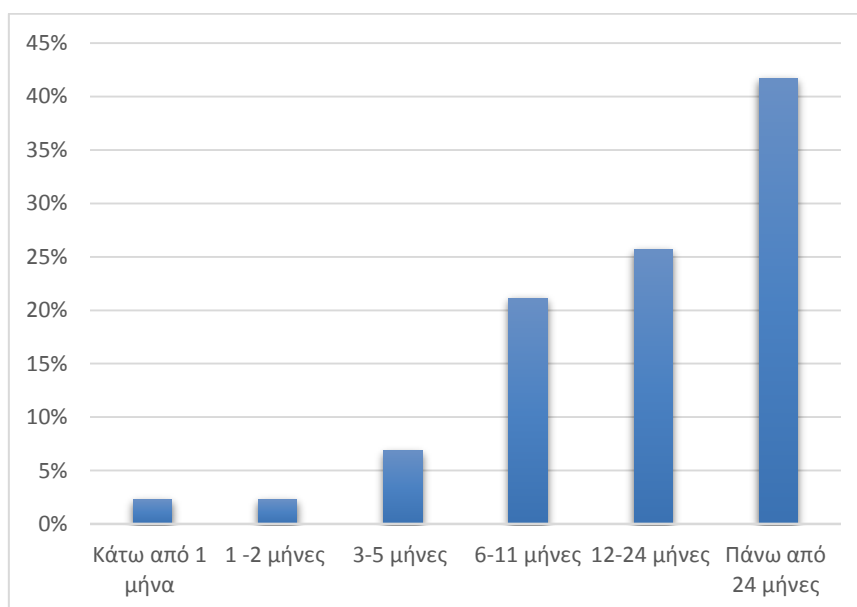
Είναι προφανές ότι η **προσωρινή αναστολή εργασίας πλήττει σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό τους αλλοδαπούς, ενώ η ανεργία δεν παρουσιάζει πια διαφορά και φαίνεται να πλήττει εξ ίσου αλλοδαπούς και Έλληνες.** Για τους Έλληνες φαίνεται να παραμένει κυρίαρχη η μόνιμη εργασία και να επανακάμπτει κοντά στο ποσοστό του 2019 (Έλληνες -μόνιμη εργασία 2019: 64,7% / 2020: 58,8% /62,4%), ενώ για τους αλλοδαπούς η εποχική εργασία παρουσιάζει σημαντική αύξηση και φτάνει κοντά στο 30%, σε βάρος

της μόνιμης εργασίας που βαίνει μειούμενη(αλλοδαποί – μόνιμη εργασία 2019:60,8% / 2020: 47,2% /2021: 45,7%).

3.1.9 Χρονικά διαστήματα ανεργίας – Μακροχρόνια και νεανική ανεργία

Σχετικά με τα καταγραφόμενα διαστήματα ανεργίας στο Γράφημα 21: **η διαφοροποίηση που παρατηρήθηκε το 2020**, όταν για πρώτη φορά τα ποσοστά των ανέργων του τελευταίου έτους ξεπερνούσαν εκείνα των μακροχρόνια ανέργων, **δεν υφίσταται πλέον.**

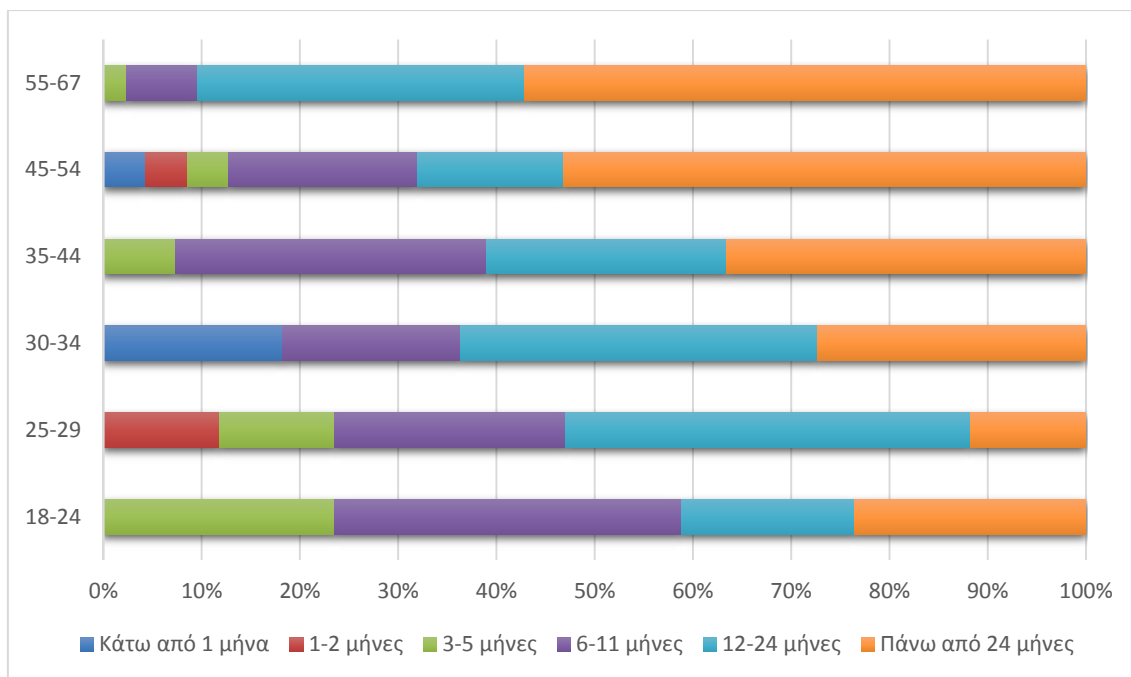
Αυτό μπορεί να αποδοθεί στις επιπτώσεις της πανδημίας και ενδέχεται να αποτελεί καταγραφή της μετάβασης ενός σημαντικού ποσοστού του εργατικού δυναμικού από την κατάσταση εναλλαγής μεταξύ εποχικής εργασίας και εποχικής ανεργίας στην κατάσταση μόνιμης ανεργίας.

Γράφημα 21: Χρονικά διαστήματα ανεργίας – Α01014

Το Γράφημα 22, αποτελεί την ανάλυση των χρονικών διαστημάτων ανεργίας ανά ηλικιακή ομάδα. Η εικόνα της ΕΑΔ2021 χαρακτηρίζεται από την επιστροφή στις προ-COVID-19 χρονιές.

Στην ηλικιακή ομάδα 18-24 το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας εμφανίζεται μειωμένο σε σχέση με το 2020. Στις ηλικίες 25-29 διατηρείται η κατανομή της ΕΑΔ2020 με την βραχυχρόνια ανεργία. Στην ίδια αμετάβλητη κατάσταση βρίσκεται και η ηλικιακή ομάδα 35-44. Στις υπόλοιπες κατηγορίες όμως (30-34, και στις κατηγορίες πάνω από 45 έτη) παρατηρείται μια **σημαντική αύξηση της μακροχρόνιας ανεργίας σε σχέση με τη βραχυχρόνια**. Ο αριθμός των παρατηρήσεων δεν επιτρέπει μεν την ανάλυση ποσοστών, αλλά καταδεικνύει την αλλαγή.

Γράφημα 22: Χρονικά διαστήματα ανεργίας ανά ηλικιακή ομάδα – Α01015

3.1.10 Εργασία εποχική εργασία και ανεργία ανά κλάδο δραστηριότητας

Στο Γράφημα 23 παρουσιάζεται η ανάλυση της εργασίας, εποχικής εργασίας, προσωρινής αναστολής λόγω πανδημίας και της ανεργίας ανά κλάδο δραστηριότητας.

Για όλους τους κλάδους τα αποτελέσματα είναι στατιστικά ασφαλή καθώς καταγράφονται παραπάνω από 30 παρατηρήσεις.

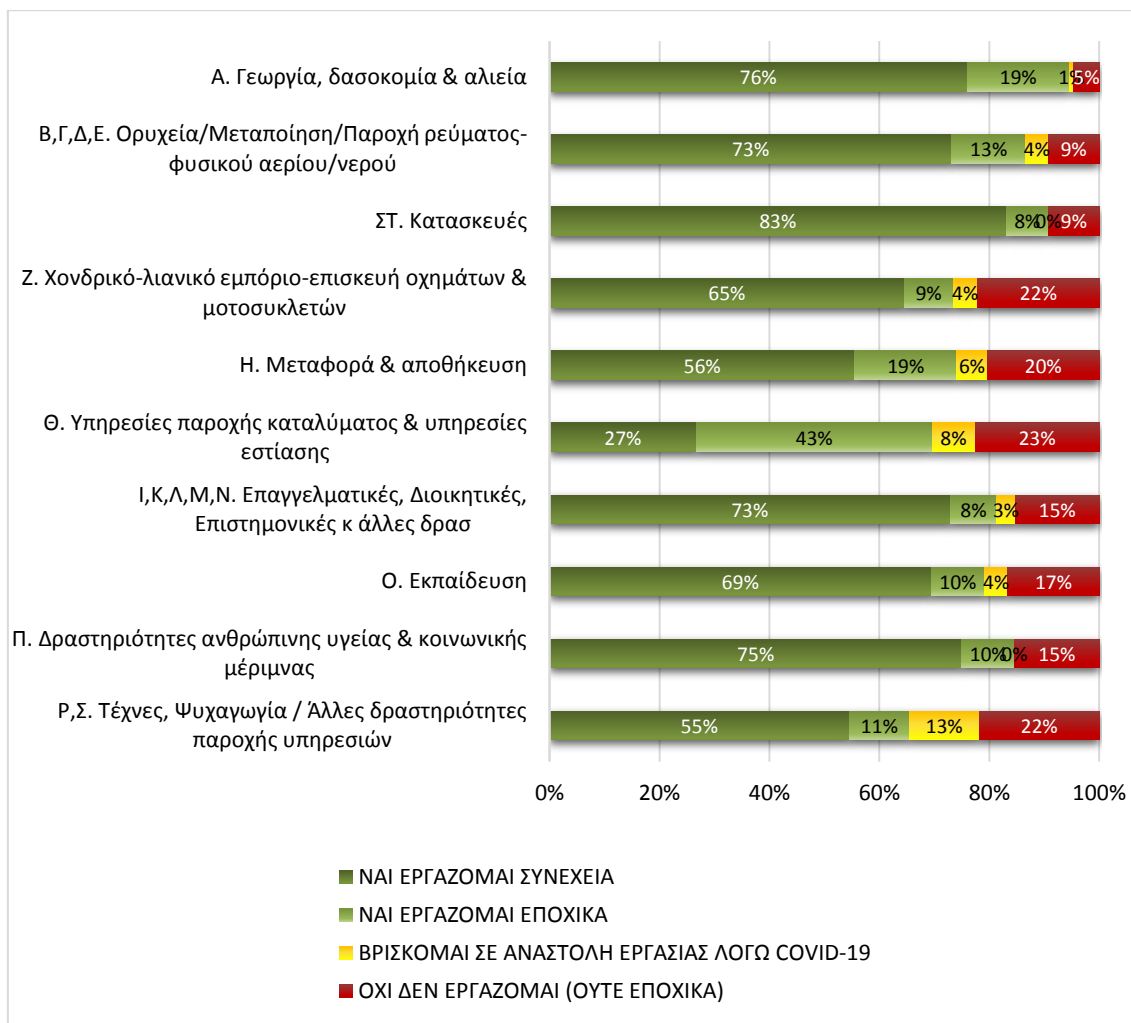
Όπως αναμενόταν, ο κλάδος Ρ,Σ. Τέχνες, Ψυχαγωγία / Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών εμφανίζει το μεγαλύτερο ποσοστό προσωρινής αναστολής (13%).

Αρκετοί κλάδοι διατήρησαν στατιστικά σταθερή την συμμετοχή σε συνεχή εργασία σε σχέση με τη ΕΑΔ2020.

Οι κλάδοι που δεν μπόρεσαν να ανακάμψουν από το 2020 στην συνεχή εργασία ήταν οι:

- **Ρ,Σ. Τέχνες, Ψυχαγωγία / Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, (55%)**
- **Η. Μεταφορά και Αποθήκευση (56%)**

Μείωση στην συνεχή εργασία κατέγραψε ο κλάδος Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας & κοινωνικής μέριμνας παρουσιάζοντας κάμψη 6% σε σχέση με το 2020.

Γράφημα 23: Εργασία και ανεργία ανά κλάδο δραστηριότητας –Α01003

Ο κλάδος με την εντονότερη εποχικότητα στην εργασία για το 2020, συνεχίζει να είναι εκείνος της παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης (Θ).

Το 2021, σε όλους τους κλάδους μειώθηκε σημαντικά το φαινόμενο της προσωρινής αναστολής εργασίας λόγω covid-19, **αλλά στον αντίποδα σε όλους τους κλάδους αυξήθηκε το ποσοστό ανεργίας.**

Οι κλάδοι που καταγράφουν τα **μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας** είναι:

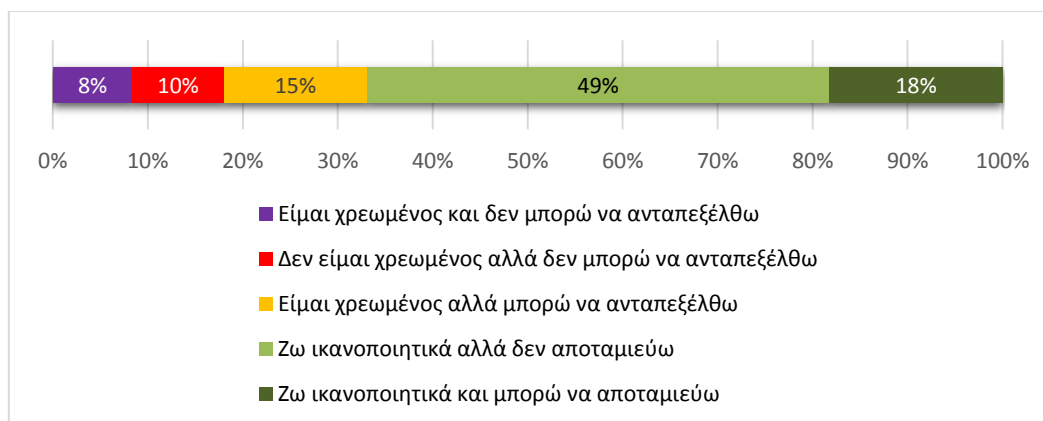
- Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσιών εστίασης (23%),
- Ρ,Σ. Τέχνες, Ψυχαγωγία / Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (22%),
- Ζ. Χονδρικό-λιανικό εμπόριο-επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών (22%),
- Η. Μεταφορά και Αποθήκευση (20%)

3.2. Δείκτης επιπέδου εισοδημάτων και οικονομικής κατάστασης εργατικού δυναμικού

3.2.1 Οικονομική κατάσταση ανθρώπινου δυναμικού

Η οικονομική κατάσταση του ανθρώπινου δυναμικού αποτυπώθηκε με την επιλογή μεταξύ πέντε προτάσεων. Οι ερωτώμενοι υπέδειξαν την πρόταση που περιέγραφε καλύτερα την οικονομική τους κατάσταση. Η μέθοδος αυτή έχει χρησιμοποιηθεί συστηματικά από τη ΜΕΑΕ τα τελευταία χρόνια και αποτυπώνει τη σχετική οικονομική κατάσταση όπως την βιώνει ο ερωτώμενος, η οποία δεν εξαρτάται μόνο από το εισόδημά του αλλά λαμβάνει υπ' όψιν και τις ανελαστικές υποχρεώσεις του καθώς και την ψυχολογία του.

Στο Γράφημα 24 αποτυπώνεται το αποτέλεσμα των απαντήσεων.

Γράφημα 24: Οικονομική κατάσταση εργατικού δυναμικού - Ε01002

Σε σχέση με την καταγραφή της ΕΑΔ2020, η κατάσταση το 2021 τείνει να εμφανίζει μια εξισορρόπηση προς την θετικότερη πλευρά. **Το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ότι δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν μειώθηκε σημαντικά** στο 18% από 24% της ΕΑΔ2020 και 20% της ΕΑΔ2019. Ένα ποσοστό περίπου 15% του εργατικού δυναμικού καταφέρνει να ανταπεξέρχεται στις υποχρεώσεις του. Τέλος, το 67% του εργατικού δυναμικού ζει ικανοποιητικά, σαφώς καλύτερα σε σχέση με πέρυσι. Η πορεία των τελευταίων ετών (2017-2020) δείχνει να αλλάζει αισθητά το 2021, **επαναφέροντας την βελτίωση** της οικονομικής κατάστασης του εργατικού δυναμικού που συντελέστηκε μεταξύ 2017 και 2019 και ανακόπηκε προσωρινά το 2020. Βέβαια, η κατάσταση αυτή μπορεί να επηρεάζεται από την πολιτική ενίσχυσης και επιδότησης που εφαρμόζεται λόγω της πανδημίας. Σε μια τέτοια περίπτωση μένει να διαπιστωθεί αν η θετική πορεία θα συνεχιστεί και στο μέλλον.

3.2.2 Σταθμικός μέσος εισοδήματος εργαζομένων

Στην παρακάτω ανάλυση γίνεται σχετική σύγκριση του «μέσου» εισοδήματος εργαζομένων όπως καταγράφεται από την ΕΑΔ κάθε έτους. Για το λόγο αυτό έχει εισαχθεί ο **Σταθμικός Μέσος Εισοδήματος Εργαζομένων (ΣΜΕΕΡ)**.

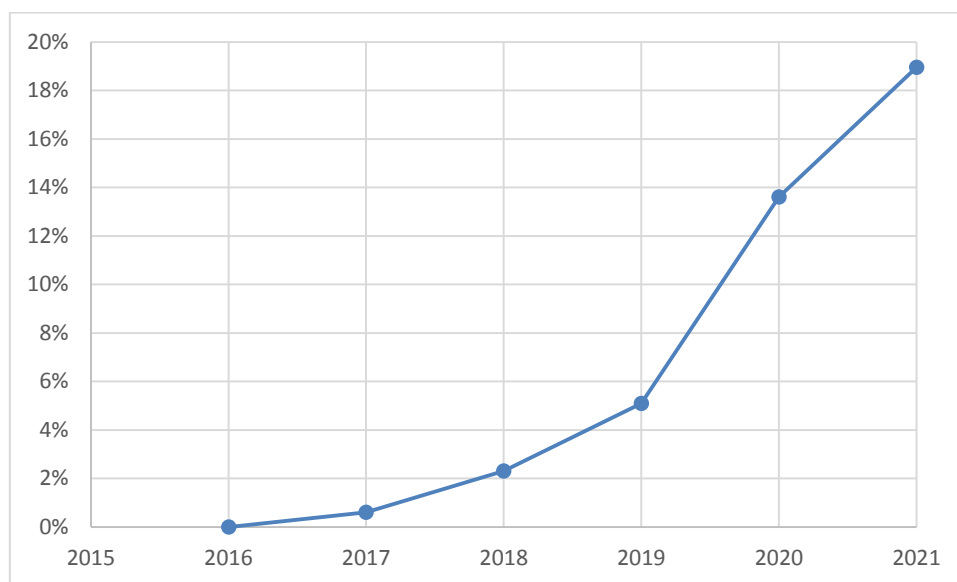
Για το 2021 ο υπολογισμός του δείκτη φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

ΔΕΙΚΤΗΣ 2021

Κατηγορίες Εισοδημάτων	Βαρύτητα	Παρατηρήσεις	Ποσοστό	Μέρος Δείκτη
Κάτω από 5000 ευρώ	1	58	9%	0,09
5001-7500 ευρώ	2	112	18%	0,36
7501-10000 ευρώ	3	146	23%	0,70
10001-15000 ευρώ	4	175	28%	1,12
15001-20000 ευρώ	5	87	14%	0,69
20001-30000 ευρώ	6	35	6%	0,33
Πάνω από 30000 ευρώ	7	14	2%	0,16
Σύνολο		627	100%	3,45

Πίνακας 3: Υπολογισμός Σταθμικού Μέσου Εισοδήματος Εργαζομένων – Ε01001

Για το 2021 ο ΣΜΕΕΡ συνεχίζει να εμφανίζεται βελτιωμένος σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια:

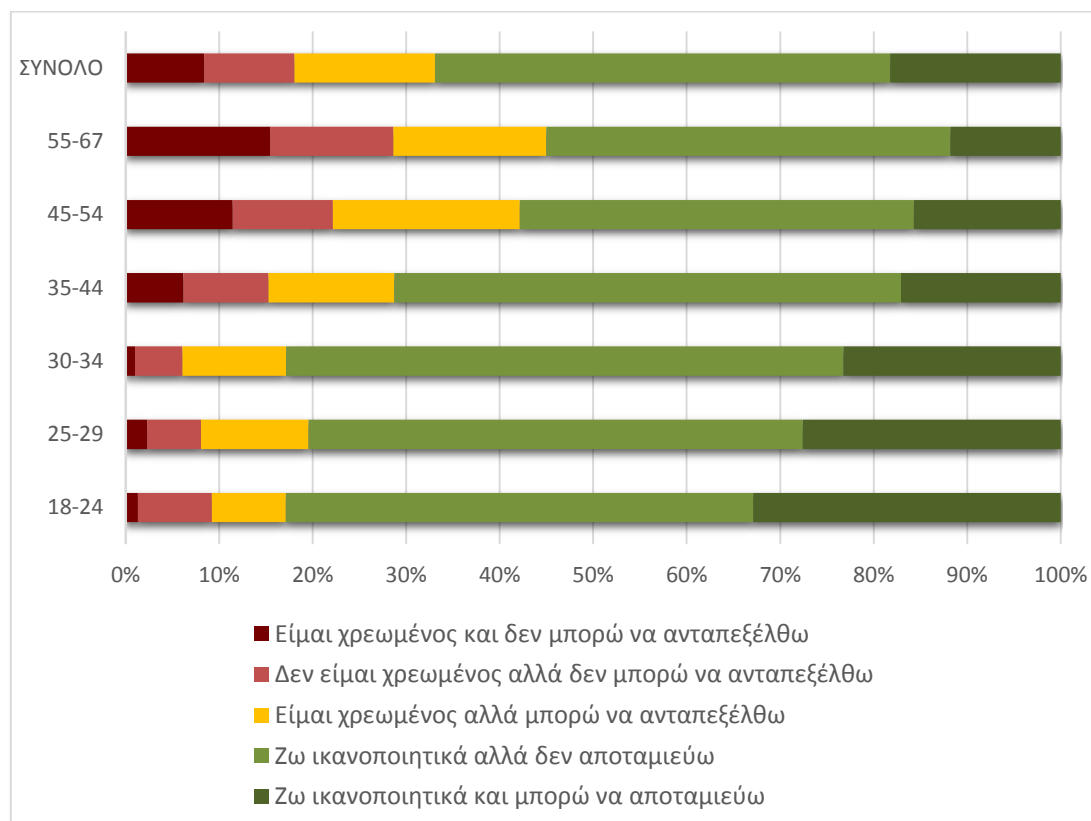

Γράφημα 25: Διαχρονική εξέλιξη του Σταθμικού Μέσου Εισοδήματος Εργαζομένων

Η βελτίωση του ΣΜΕΕΡ στην ΕΑΔ2021 συνεχίζει να είναι σημαντική, παρά την πανδημία. Μένει να ελεγχθεί στο μέλλον αν η βελτίωση είναι μόνιμης φύσης ή αν ανατραπεί μετά το τέλος της πολιτικής οικονομικών ενισχύσεων και επιδομάτων που δόθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

3.2.3 Οικονομική κατάσταση ανά ηλικιακή ομάδα

Στο Γράφημα 26, καταγράφεται η γνώμη κάθε ηλικιακής ομάδας για το πώς βιώνει την οικονομική της κατάσταση. Γενικά παρατηρούμε ότι υπάρχουν **αλλαγές προς το καλύτερο** σε σχέση με τα ευρήματα της ΕΑΔ του 2020.

Γράφημα 26: Οικονομική κατάσταση ανά ηλικιακή ομάδα –Ε01005

Για την ηλικιακή ομάδα 18-24 είναι κυρίαρχη η άποψη ότι ζουν ικανοποιητικά αλλά δεν αποταμιεύουν (ΕΑΔ2021:50% - ΕΑΔ2020:62%), ενώ δεύτερη καταγράφεται η άποψη, (και μάλιστα αυξημένη σε μεγάλο βαθμό) (ΕΑΔ2021:33% - ΕΑΔ2020:19%) ότι ζουν ικανοποιητικά και αποταμιεύουν. Όπως έχει ειπωθεί και για το 2020, η εξήγηση ενδέχεται να σχετίζεται με το γεγονός ότι οι περισσότεροι εργαζόμενοι αυτής της ηλικιακής ομάδας μένουν μεν μόνοι αλλά εξαρτώνται οικονομικά από την πατρική οικογένεια (π.χ. φοιτητές) ή συνεχίζουν να μένουν με την πατρική οικογένεια. Βέβαια ανάλογα ποσοστά καταγράφονται μέχρι την ηλικία των 35 ετών.

Καθώς αυξάνεται η ηλικία, αυξάνεται το ποσοστό όσων απαντούν ότι δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν, φτάνοντας στο 28% της ηλικιακής ομάδας 55-67 ετών. Σε γενικές γραμμές όμως αυξάνονται όσοι δηλώνουν ότι ζουν ικανοποιητικά, ενώ το ποσοστό όσων είναι σε επισφαλή κατάσταση («είμαι χρεωμένος αλλά μπορώ να ανταπεξέλθω») παραμένει σταθερό στις ηλικιακές ομάδες 30-34, 35-44 και 55-67. Αξίζει να σημειωθεί ότι η διαφορά από την ΕΑΔ2020 είναι σαφώς προς το θετικότερο.

4. Δείκτες επιχειρήσεων

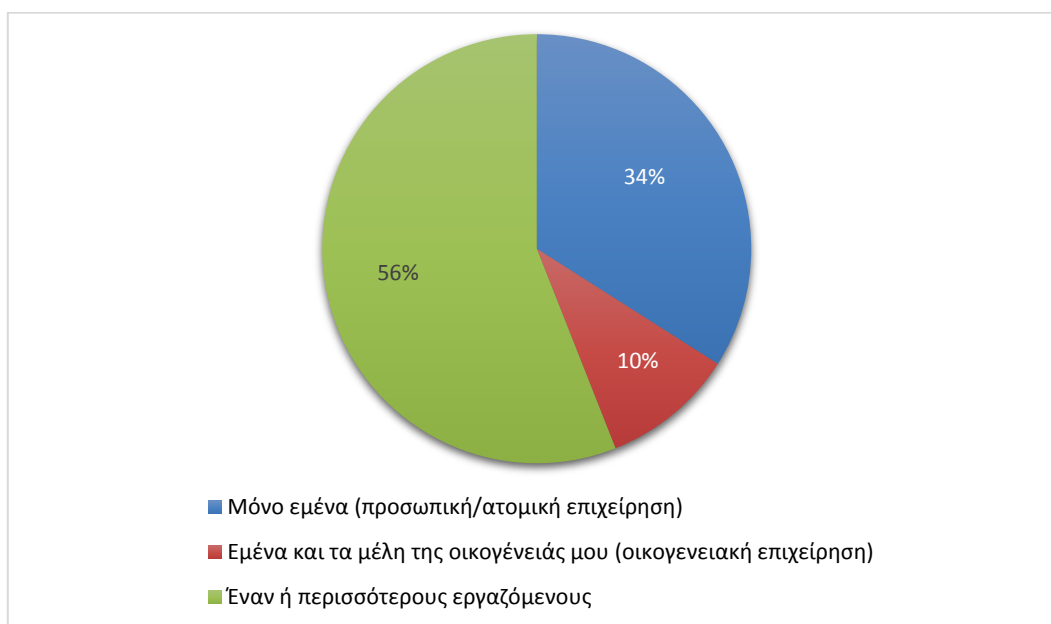
Οι δείκτες επιχειρήσεων βασίζονται κατά κύριο λόγο στην ΕΕ και μελετούν μια σειρά παραμέτρων ποσοτικού και ποιοτικού χαρακτήρα που επηρεάζουν την κατάσταση των επιχειρήσεων.

4.1. Δείκτης αυτοαπασχόλησης /οικογενειακής επιχείρησης

4.1.1 Τύποι Επιχειρήσεων

Οι επιχειρήσεις κατηγοριοποιήθηκαν ως εξής:

- επιχειρήσεις που είναι προσωπικές/ατομικές χωρίς εργαζόμενους,
- επιχειρήσεις που απασχολούν τον ιδιοκτήτη και τα μέλη της οικογένειάς του
- επιχειρήσεις με έναν ή περισσότερους εργαζόμενους χωρίς οικογενειακή σχέση.

Γράφημα 27: Τύποι επιχειρήσεων με βάση τον αριθμό εργαζομένων – C02001

Η κατηγοριοποίηση αυτή έγινε ώστε να διαχωριστούν οι επιχειρήσεις που δεν έχουν εργαζόμενους ή/και δεν έχουν αντικειμενικά κριτήρια για την πρόσληψη εργαζομένων από εκείνες που απασχολούν ή πρόκειται να απασχολήσουν εργαζόμενους που αντιμετωπίζονται βάσει των τυπικών τους προσόντων και των προσωπικών και εργασιακών τους χαρακτηριστικών.

Οι επιχειρήσεις με έναν ή περισσότερους εργαζομένους αποτελούν το 56% του δείγματος, οι προσωπικές/ατομικές επιχειρήσεις το 34%, ενώ το 10% αποτελούν οικογενειακές επιχειρήσεις.

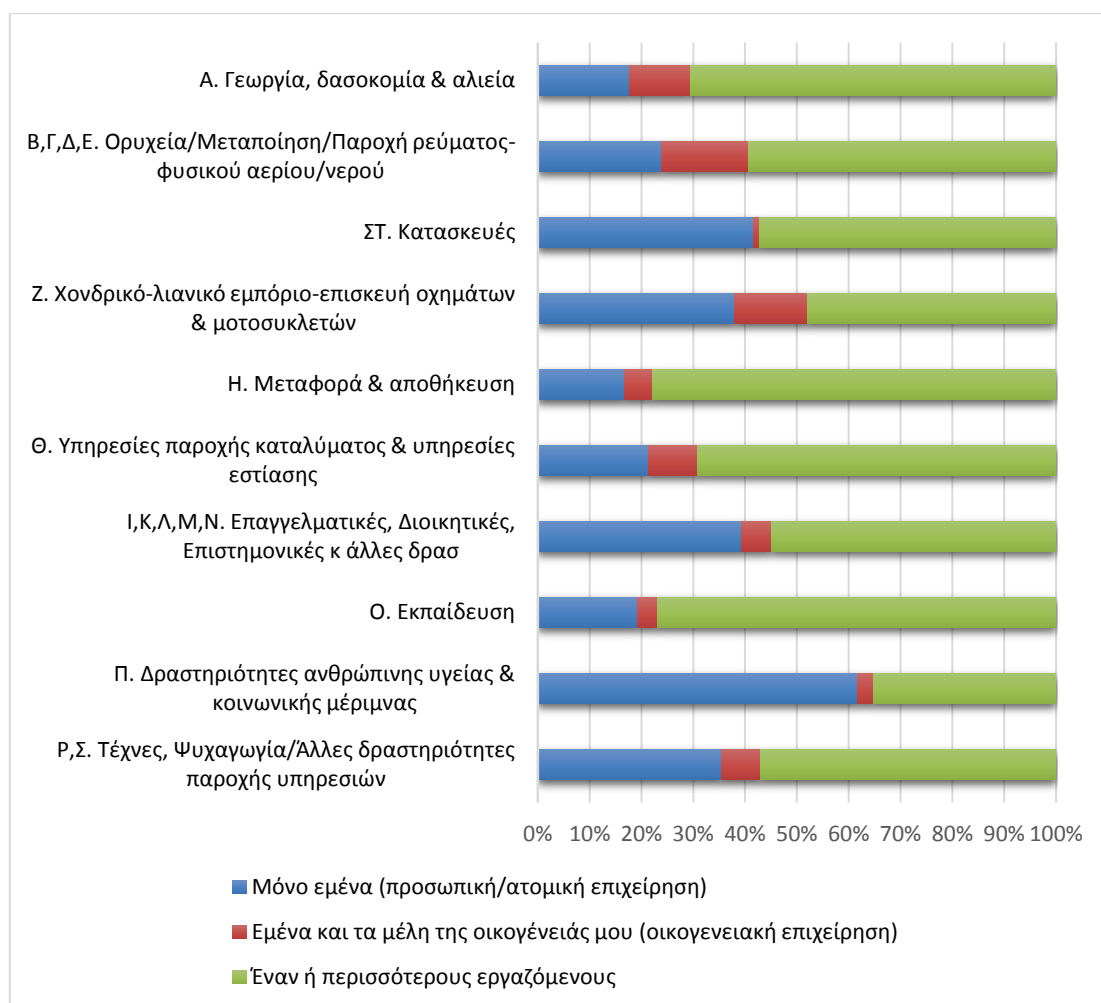
Στην ΕΕ2021 εμφανίζεται οριακή αύξηση ~2% στο ποσοστό των επιχειρήσεων με έναν ή περισσότερους εργαζομένους. Η αύξηση αυτή προστίθεται σε μια **συνεχή αύξηση που παρουσιάζουν οι επιχειρήσεις με έναν ή περισσότερους εργαζόμενους από το 2017 μέχρι το 2021** (ΕΕ2017: 46%, ΕΕ2018: 48%, ΕΕ2019: 48%, ΕΕ2020: 54%, ΕΕ2021: 56%) σε βάρος των άλλων δύο κατηγοριών (πρβλ. §3.1.1).

Οι οικογενειακές επιχειρήσεις 2021 σημείωσαν μείωση της τάξης του 4% μετά από μια χαρακτηριστική σταθερότητα μεταξύ 2017-2020. Η μείωση αυτή, αν και δεν φαίνεται μεγάλη, συνιστά συρρίκνωση κατά περίπου το 1/3.

Στην περίπτωση των προσωπικών / ατομικών επιχειρήσεων παρατηρούμε μια οριακή αύξηση (ΕΕ2020: 32% έναντι ΕΕ2021: 34%). Μελετώντας όμως την πορεία των ποσοστών από το 2017, φαίνεται ξεκάθαρα ότι έχει επέλθει και εδώ μείωση (ΕΕ2017: 40%, ΕΕ2018:40%, ΕΕ2019:40%, ΕΕ2020:32%, ΕΕ2021:34%). Συνολικότερα, **διαφαίνεται μιας τάσης συρρίκνωσης των ατομικών/οικογενειακών επιχειρήσεων και μετατροπή αυτού του τύπου των επιχειρηματιών σε υπαλλήλους μεγαλύτερων επιχειρήσεων ή ανέργους.**

Στο Γράφημα 28 που ακολουθεί γίνεται η κατηγοριοποίηση των επιχειρήσεων ανά κλάδο δραστηριότητας. Πέραν των τριών μεγαλύτερων κλάδων (Ζ. Εμπόριο, Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές κ άλλες δραστηριότητες & Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος), οι άλλοι κλάδοι καταγράφουν αριθμό παρατηρήσεων που είναι σχετικά χαμηλός και δεν επιτρέπει την εξαγωγή ποσοτικών συμπερασμάτων, αλλά παρουσιάζονται για λόγους πληρότητας και εξαγωγή ποιοτικών συμπερασμάτων.

Η γενική παρατήρηση είναι ότι, για όλους σχεδόν τους κλάδους δραστηριότητας, υπάρχει συρρίκνωση στις οικογενειακές επιχειρήσεις. Εξαίρεση αποτελεί ο κλάδος Β,Γ,Δ,Ε. Ορυχεία/Μεταποίηση/Παροχή ρεύματος-φυσικού αερίου/νερού, στον οποίο εντάσσονται βιοτεχνίες και οικοτεχνικές μονάδες μεταποίησης. Σε αυτόν τον κλάδο για το 2021 καταγράφηκε σταθεροποίηση των επιχειρήσεων με έναν ή περισσότερους εργαζομένους και οριακή αύξηση κυρίως των προσωπικών /ατομικών επιχειρήσεων και δευτερευόντως αύξηση στις οικογενειακές επιχειρήσεις. Στους υπόλοιπους κλάδους οι μεταβολές συντελέστηκαν κυρίως σε προσωπικές/ατομικές επιχειρήσεις που απέκτησαν εργαζομένους και μετατράπηκαν σε επιχειρήσεις με προσωπικό και το αντίστροφο.

Γράφημα 28: Τύποι επιχειρήσεων με βάση τους εργαζόμενους ανά κλάδο δραστηριότητας – C02002

Πιο συγκεκριμένα, οι σημαντικότερες αλλαγές που παρατηρούνται σε σχέση με την ΕΕ 2020 είναι:

- Αύξηση των επιχειρήσεων με έναν ή περισσότερους εργαζομένους για τους κλάδους:
 - Α. Γεωργία, δασοκομία & αλιεία*
 - Η. Μεταφορά & αποθήκευση
 - Ο. Εκπαίδευση*

Αύξηση των προσωπικών/ατομικών επιχειρήσεων για τους κλάδους:

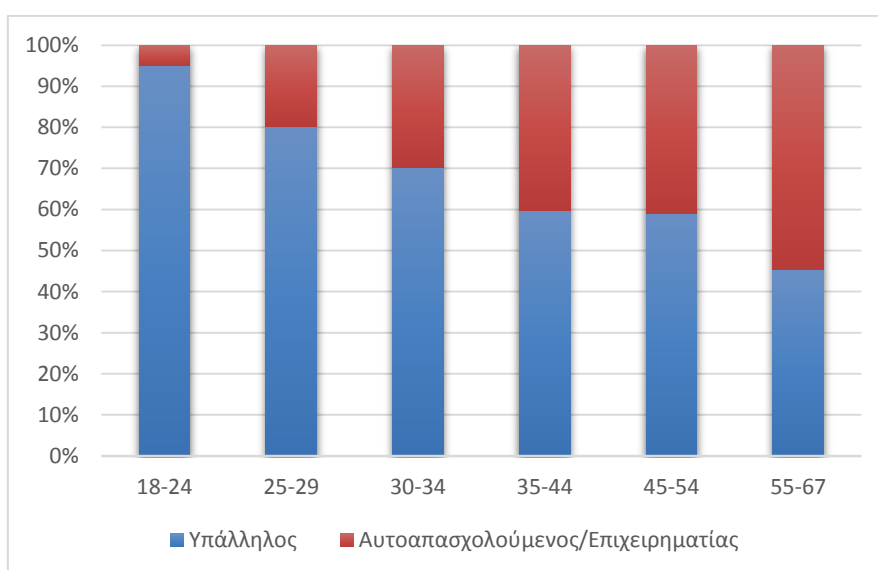
- ΣΤ. Κατασκευές*
- Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας & κοινωνικής μέριμνας

Οι κλάδοι με πολύ αριθμό παρατηρήσεων που σημαίνονται με αστερίσκο δεν αξιολογούνται.

4.1.2 Αυτοαπασχόληση και Επιχειρηματικότητα

Όπως επισημάνθηκε στη §4.1.1, η εικόνα της επιχειρηματικότητας στην αγορά εργασίας της Κρήτης βρίσκεται σε μεταβατική κατάσταση. Ήδη από τις προηγούμενες ΕΕ έχει επισημανθεί η **αύξηση της μισθωτής εργασίας**. Από το 2018 μέχρι το 2021 υπάρχει τεράστια αλλαγή στη σχέση μισθωτών (υπαλλήλων ή βοηθών σε οικογενειακή επιχείρηση) και επιχειρηματιών (αυταπασχολούμενων ή με προσωπικό) - 2018: 58%-42% / 2019: 58%-42% / 2020: 55%-45% / **2021: 38%-62%**.

Επίσης συνεχίζει να επιβεβαιώνεται και στην ΕΑΔ2021 η γραμμική σχέση μεταξύ του ποσοστού αυτοαπασχολήσεως/ επιχειρηματικότητας και μισθωτής εργασίας σε σχέση με την ηλικία:

Γράφημα 29: Αυτοαπασχολούμενοι/Επιχειρηματίες και υπάλληλοι ανά ηλικιακή ομάδα – C01002

Για το 2021 η νεανική επιχειρηματικότητα είναι εξαιρετικά περιορισμένη, ενώ **σχεδόν σε όλες τις ηλικιακές ομάδες η επιχειρηματικότητα παρουσιάζει υποχώρηση σε σχέση με το 2020**. Εξαίρεση αποτελεί η ηλικιακή ομάδα 35-44 που η αναλογία μισθωτών- επιχειρηματιών παρέμεινε αμετάβλητη.

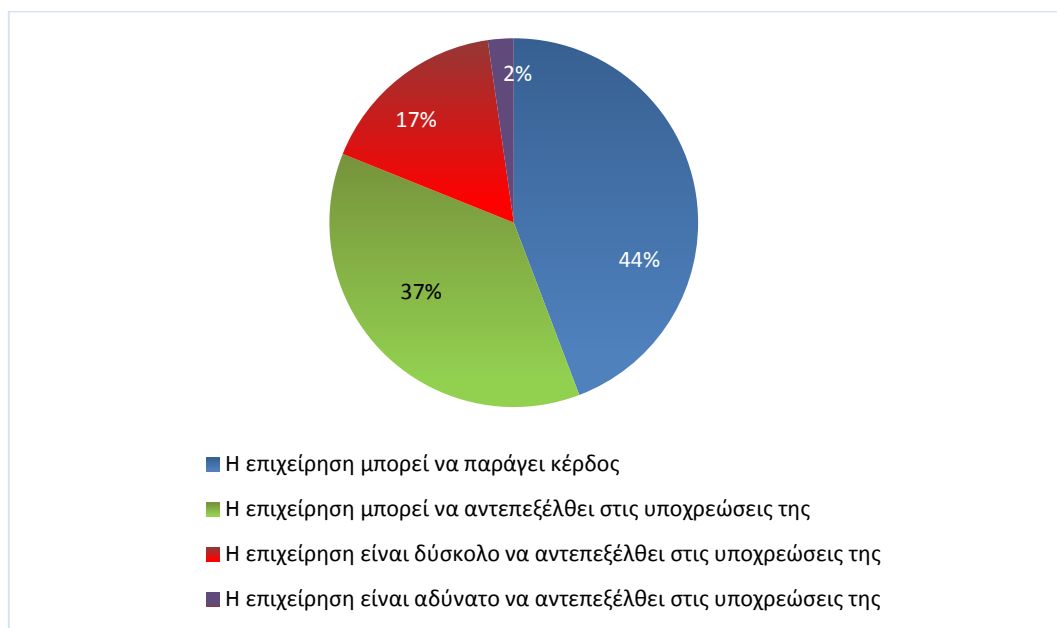
4.2. Δείκτης οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων

4.2.1 Οικονομική κατάσταση επιχειρήσεων

Η ΕΕ αποτύπωσε την οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων σύμφωνα με τις παρακάτω προτάσεις:

- Η επιχείρηση είναι αδύνατο να αντεπεξέλθει στις υποχρεώσεις της
- Η επιχείρηση είναι δύσκολο να αντεπεξέλθει στις υποχρεώσεις της
- Η επιχείρηση μπορεί να αντεπεξέλθει στις υποχρεώσεις της
- Η επιχείρηση μπορεί να παράγει ΚΕΡΔΟΣ

Στο γράφημα που ακολουθεί φαίνεται η κατανομή των επιχειρήσεων στις 4 οικονομικές καταστάσεις.

Γράφημα 30: Οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων – Β02001

Στην ΕΕ2021, το 81% των επιχειρήσεων φαίνεται να μπορούν να επιβιώσουν ενώ το 44% από αυτές δήλωσε ότι παράγει κέρδος. **Τα ποσοστά αυτά είναι πολύ αυξημένα σε σχέση με την ΕΕ2020.**

Το 17% (έναντι του 26,5% ΕΕ2020) των επιχειρήσεων δήλωσε ότι δυσκολεύονται να αντεπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους, δηλαδή η επιβίωσή τους είναι οριακή. **Οι επιχειρήσεις που δήλωσαν ότι είναι αδύνατον να αντεπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους καταγράφηκαν μόλις το 2%** (έναντι του 8% ΕΕ2020).

Παρακολουθώντας την αποτύπωση των τελευταίων ετών, οι **επιχειρήσεις με προβλήματα επιστρέφουν στην προ COVID-19 εποχή** καθώς τα ποσοστά τους συνάδουν με αυτά προηγούμενα έτη (17% για το 2019 και 23% για το 2018).

Τα αποτελέσματα σε σχέση με την ΕΕ2020, δείχνουν σαφή **ανάκαμψη της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων**. Αυτό όμως δεν είναι σίγουρο αν οφείλεται σε πραγματική ανάκαμψη ή αν αποτελεί μια επίπλαστη εικόνα που διαμορφώθηκε μέσω της πολιτικής οικονομικής στήριξης λόγω της πανδημίας.

4.2.2 Σταθμικός Μέσος τζίρου επιχειρήσεων

Σε ό,τι αφορά το τζίρο, η σχετική ερώτηση της ΕΕ θεωρείται επισφαλής ως προς την ακρίβεια του αποτελέσματος (πρβλ. § 3.2.2). Η ανάλυση της σχετικής ερώτησης έχει μόνο αξία για τη σχετική σύγκριση του «μέσου» τζίρου των επιχειρήσεων όπως καταγράφεται από την ΕΕ κάθε έτους. Για το λόγο αυτό εισάγεται ένας απλοποιημένος υπολογισμός με γραμμικοποίηση των κλιμάκων του τζίρου και, μέσω αυτού, εξάγεται ο **Σταθμικός Μέσος Τζίρου Επιχειρήσεων**.

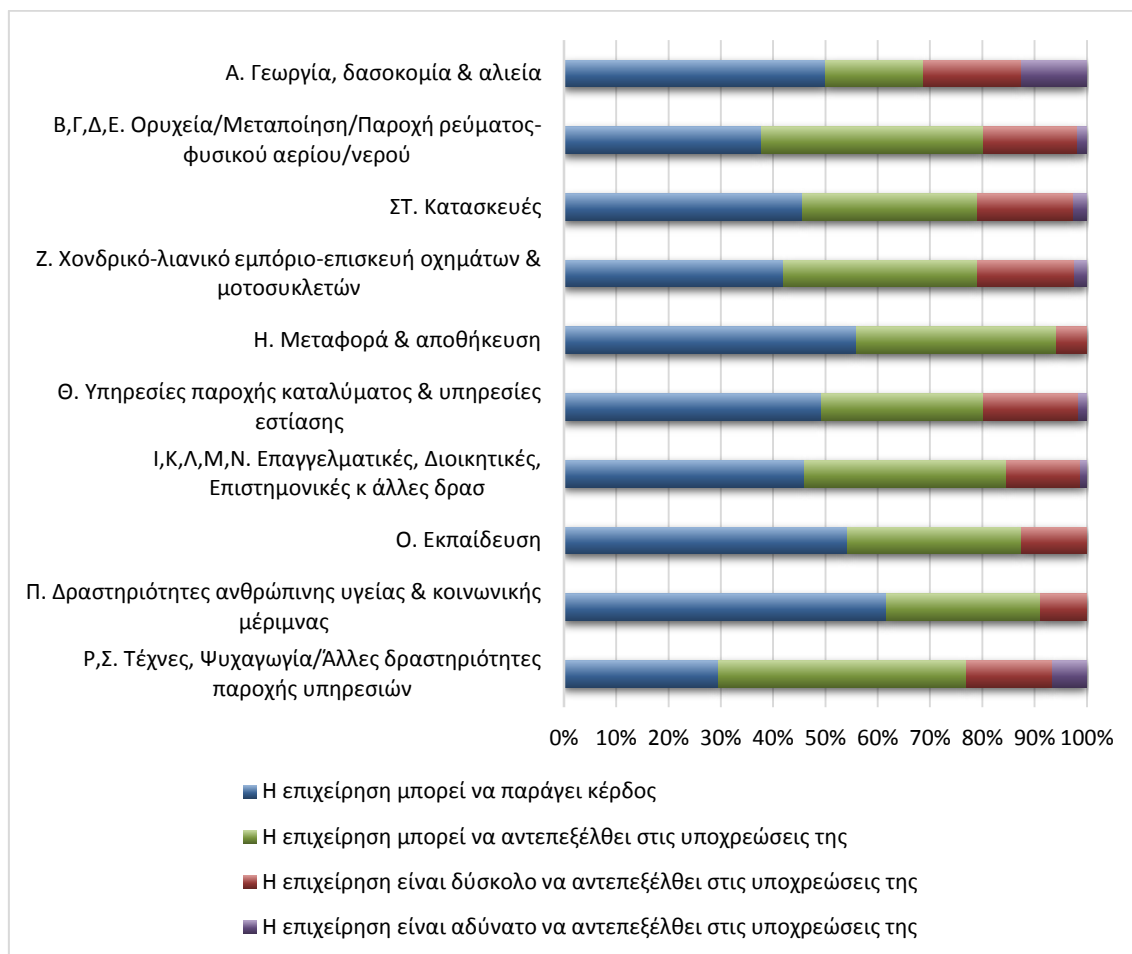
Για το 2021 ο Σταθμικός Μέσος Τζίρου Επιχειρήσεων καταγράφει την τιμή 2,89, δηλαδή λίγο χαμηλότερα από την 3^η κατηγορία τζίρου:

Κατηγορίες Τζίρου	Βαρύτητα	Παρατηρήσεις	Ποσοστό	Μέρος Δείκτη
Μέχρι 10.000	1	147	18%	0,18
10.000 – 50.000	2	271	33%	0,67
50.000 – 100.000	3	156	19%	0,58
100.000 – 300.000	4	125	15%	0,62
300.000 – 500.000	5	32	4%	0,20
500.000 – 1.000.000	6	32	4%	0,24
1.000.000 και πάνω	7	47	6%	0,41
Σύνολο Παρατηρήσεων		810	ΔΕΙΚΤΗΣ	2,89

Πίνακας 4: Υπολογισμός Σταθμικού Μέσου Τζίρου Επιχειρήσεων – Β02007

Η τιμή αυτή είναι ελαφρώς αυξημένη σε σχέση με την τιμή της ΕΕ2020 που ήταν 2,82, αλλά δεν παρουσιάζει σοβαρή μεταβολή. Εδώ πρέπει να επισημανθεί ότι οι επιχειρήσεις ερωτήθηκαν για το τζίρο τους την προηγούμενη οικονομική περίοδο.

4.2.3 Οικονομική κατάσταση κατά κλάδο δραστηριότητας

Γράφημα 31: Οικονομική κατάσταση επιχειρήσεων ανά κλάδο δραστηριότητας – Β02004

Στο παραπάνω Γράφημα 31 παρουσιάζεται η ανάλυση της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων ανά κλάδο δραστηριότητας. Πέραν των τριών μεγαλύτερων κλάδων (Ζ. Εμπόριο, Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές κ άλλες δραστηριότητες & Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος), οι άλλοι κλάδοι καταγράφουν αριθμό παρατηρήσεων που είναι χαμηλός και δεν επιτρέπει την εξαγωγή ποσοτικών συμπερασμάτων, αλλά παρουσιάζονται για λόγους πληρότητας και εξαγωγή ποιοτικών συμπερασμάτων.

Η βασική παρατήρηση είναι ότι στη συνολική εικόνα έχουμε μια **σαφή και δυναμική ανάκαμψη της κατάστασης των επιχειρήσεων σε όλους τους κλάδους**.

Ιδιαίτερα, και οι τρεις από τους μεγάλους κλάδους (Ζ. Εμπόριο, Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές κ άλλες δραστηριότητες & Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος) καταγράφουν **τουλάχιστον 20% μείωση** των επιχειρήσεων με δυσκολίες στην επιβίωσή τους.

5. Δείκτης ζήτησης και προσφοράς προσόντων και δεξιοτήτων

Σε αυτή την ενότητα εξετάζονται οι παράμετροι που σχετίζονται με τη ζήτηση εργασίας και με την προσφορά, όπως καταγράφονται μέσω των αποτελεσμάτων των δύο ερευνών (ΕΑΔ και ΕΕ).

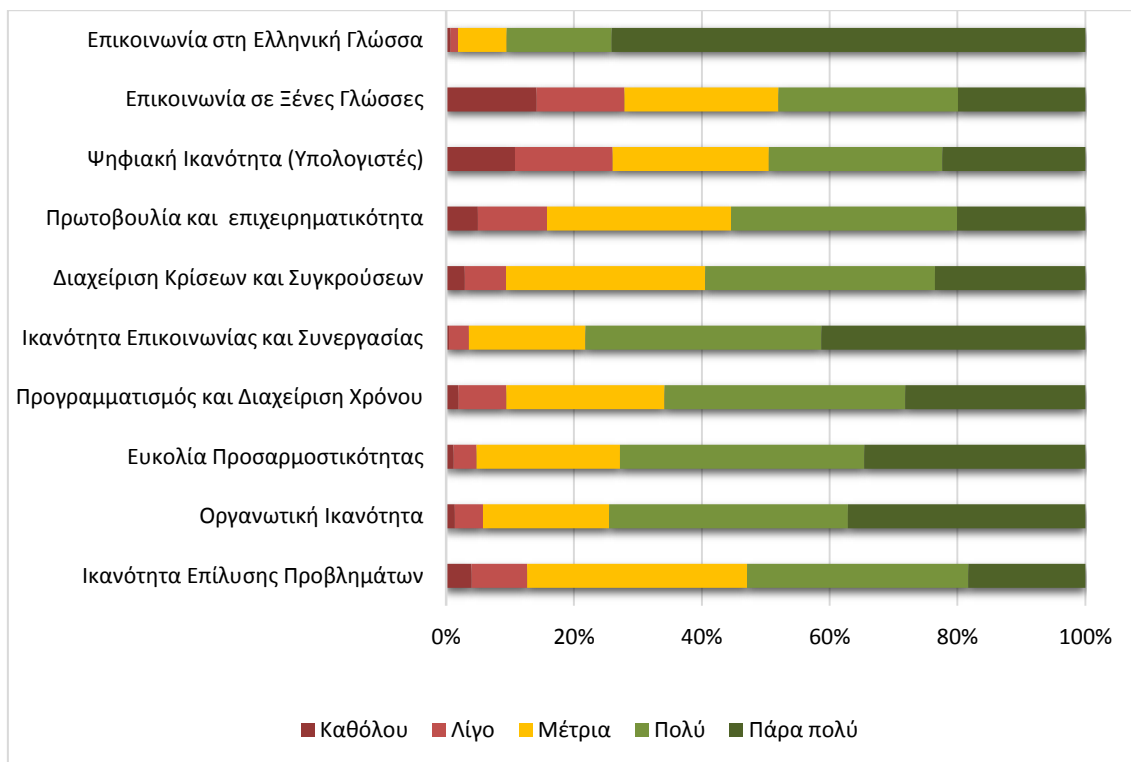
5.1.1 Διατύπωση γνώμης για τα προσόντα και δεξιότητες

Στην ΕΑΔ και στην ΕΕ του 2021, συνεχίστηκε η αξιολόγηση των δεξιοτήτων και προσόντων που προέκυψαν από τον Σχεδιασμό προγράμματος κατάρτισης – reskilling στο Παραδοτέο 3.1. Τα προσόντα αυτά συνοψίζονται σε :

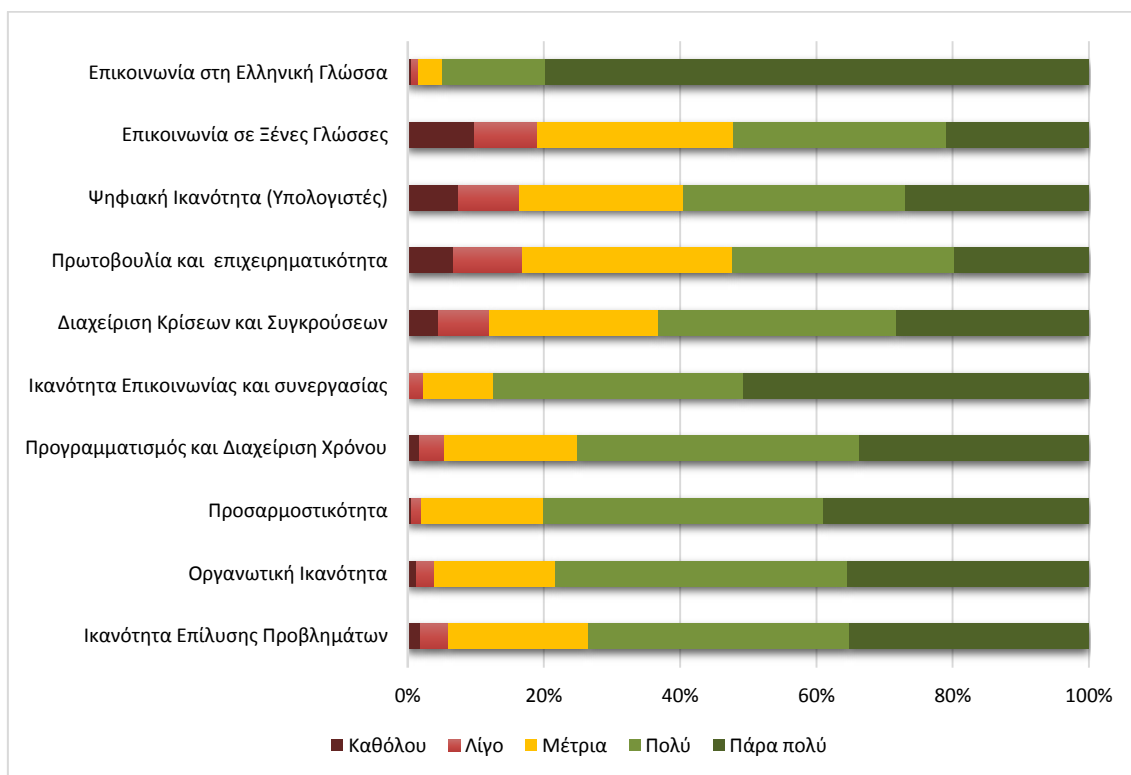
- Επικοινωνία στη Ελληνική Γλώσσα
- Επικοινωνία σε Ξένες Γλώσσες
- Ψηφιακή Ικανότητα (Υπολογιστές)
- Πρωτοβουλία και επιχειρηματικότητα
- Διαχείριση Κρίσεων και Συγκρούσεων
- Ικανότητα Επικοινωνίας και Συνεργασίας
- Προγραμματισμός και Διαχείριση Χρόνου
- Ευκολία Προσαρμοστικότητας
- Οργανωτική Ικανότητα
- Ικανότητα Επίλυσης Προβλημάτων

Για τα παραπάνω προσόντα, όπως και στις προηγούμενες έρευνες, ζητήθηκε η γνώμη του εργατικού δυναμικού και των επιχειρηματιών σχετικά με το κατά πόσον τα διαθέτουν οι ίδιοι ή το προσωπικό τους αντίστοιχα. Οι απαντήσεις καταγράφηκαν σε μια πενταβάθμια κλίμακα Likert (1: Δεν διαθέτει καθόλου – 5: Διαθέτει πάρα πολύ), τόσο στην ΕΑΔ όσο και στην ΕΕ.

Το Γράφημα 32 αφορά στην ΕΑΔ και το Γράφημα 33 στην ΕΕ. Από τη μελέτη των γραφημάτων φαίνεται ότι υπάρχει σύγκλιση ανάμεσα στη γνώμη του εργατικού δυναμικού και της εργοδοσίας, όπως συνέβη και στις προηγούμενες εκθέσεις. **Η εικόνα παραμένει αμετάβλητη με την επικοινωνία στις ξένες γλώσσες, τη ψηφιακή ικανότητα, τη πρωτοβουλία στην επιχειρηματικότητα και τη διαχείριση κρίσεων και συγκρούσεων φαίνονται να είναι οι τομείς που παρατηρούνται οι περισσότερες αρνητικές αξιολογήσεις και στις δύο έρευνες διαχρονικά.**

Γράφημα 32: Αυτοαξιολόγηση των γνώσεων και δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού – D01003

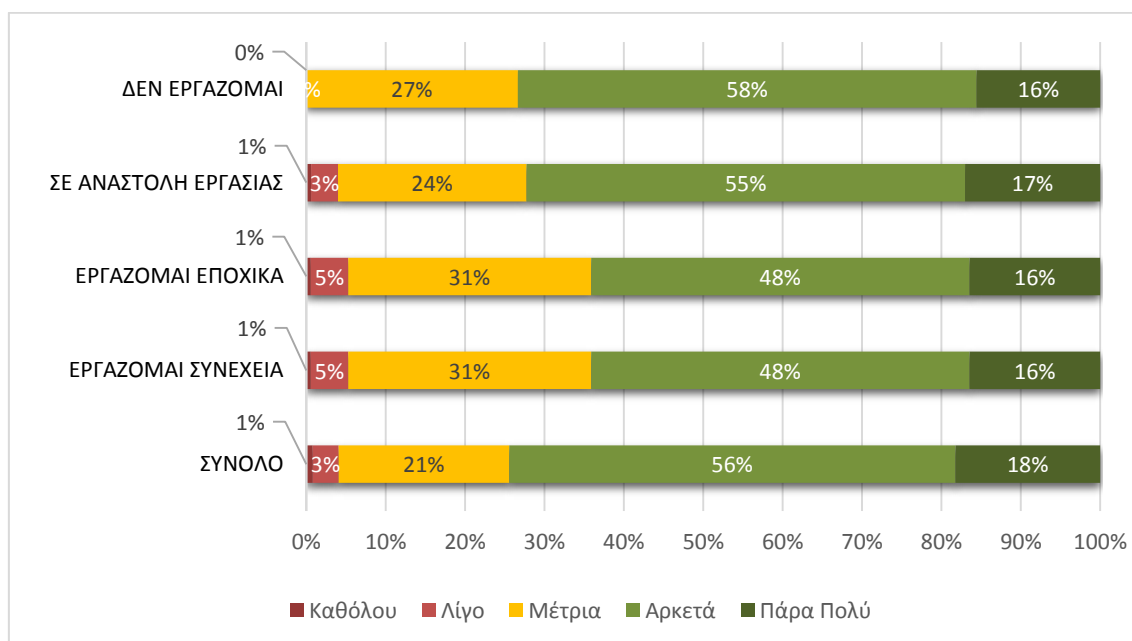
Γράφημα 33: Αξιολόγηση των γνώσεων και δεξιοτήτων του προσωπικού των επιχειρήσεων - D02008

Ωστόσο, για τους παραπάνω τομείς στην ΕΑΔ2021 παρατηρούμε πτώση των πολύ αρνητικών αξιολογήσεων το 2021 σε σχέση με το 2020 και επιστροφή στα επίπεδα του 2019. Επιπρόσθετα, πτώση παρατηρείται στις περισσότερες βέλτιστες αξιολογήσεις με ταυτόχρονη άνοδο της μέτριας αξιολόγησης. Για παράδειγμα, στην «ικανότητα επίλυσης προβλημάτων» της ΕΑΔ η αξιολόγηση «πάρα πολύ» έλαβε 18% το 2021 από 22% το 2020 και 35% το 2019, ενώ η αξιολόγηση «μέτρια» έλαβε 34% το 2021, 30% το 2020 και μόλις 17% το 2019. Αντίστοιχες τάσεις εμφανίζονται σε πολλές ακόμη κατηγορίες, όπως στην «ευκολία προσαρμοστικότητας», στη «διαχείριση κρίσεων και συγκρούσεων» και στην «οργανωτική ικανότητα». Επομένως η ΕΑΔ2021 εμφανίζει μία γενική τάση μείωσης των ακραίων αξιολογήσεων προς ανάδειξη των μετρίων.

Αντίθετα η ΕΕ2021 ακολουθεί την πτωτική τάση των πολύ αρνητικών αξιολογήσεων της ΕΑΔ2021, ωστόσο εμφανίζει μειωμένες ακόμη και τις μέτριες αξιολογήσεις προς ανάδειξη των καλών και πολύ καλών αξιολογήσεων. Παρόλη λοιπόν τη συμφωνία ΕΑΔ και ΕΕ στη συνολική εικόνα των απαντήσεων, από την πλευρά της ΕΑΔ2021 έχουμε περισσότερο συγκρατημένες τάσεις και λίγο πιο αισιόδοξες στην ΕΕ2021.

5.1.2 Ικανοποίηση εργατικού δυναμικού από τις γνώσεις και δεξιότητες του

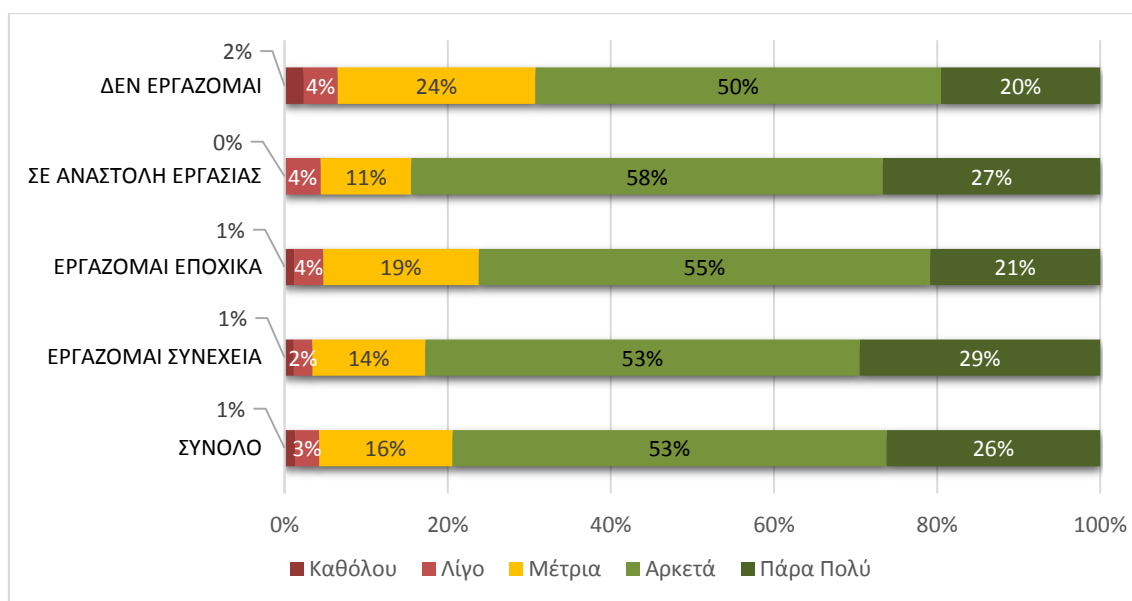
Η ΕΑΔ2021 αποτύπωσε την γνώμη του εργατικού δυναμικού ως προς τα προσόντα που κατέχει. Συγκεκριμένα, οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να δηλώσουν την ικανοποίησή τους για το επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων που διαθέτουν σε κλίμακα Likert (1: καθόλου ικανοποιημένος – 5: πάρα πολύ ικανοποιημένος).

Γράφημα 34: Ικανοποίηση εργατικού δυναμικού με το επίπεδο γνώσεων και προσόντων του - D01004

Η συνολική εικόνα δείχνει μια ενίσχυση της ικανοποίησης του εργατικού δυναμικού σε σχέση με τις γνώσεις και τα προσόντα του έναντι του 2020, αλλά αυτή η εικόνα δεν είναι ενιαία μεταξύ των διαφόρων εργασιακών καταστάσεων.

Στους εργαζόμενους (συνεχώς ή εποχικά) υπάρχει μια σημαντική μετατόπιση της ικανοποίησης κυρίως από το «Αρκετά» στο «Μέτρια». Αντίθετα, σε εκείνους που βρίσκονται σε αναστολή εργασίας και στους ανέργους υπάρχει σημαντική ενίσχυση της ικανοποίησης, με σαφή ενίσχυση των απαντήσεων «Αρκετά» και «Πάρα Πολύ». Η διαφοροποίηση αυτή δεν είναι προφανής και είναι πολύ πιθανό να οφείλεται στις ανακατατάξεις ως προς τις καταστάσεις εργασίας που επέφερε η πανδημία.

Γράφημα 35: Επάρκεια γνώσεων και δεξιοτήτων εργατικού δυναμικού για τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας - D01005

Στο Γράφημα 35 αποτυπώνεται, ανά εργασιακή κατάσταση, κατά πόσο οι συμμετέχοντες στην ΕΑΔ2021 θεωρούν ότι οι γνώσεις και οι δεξιότητες που διαθέτουν, επαρκούν προκειμένου να βρουν εργασία ή να διατηρήσουν την εργασία που έχουν.

Η συνολική εικόνα του 2021 είναι κοντά στην εικόνα του 2020, αλλά και εδώ εμφανίζεται διαφοροποίηση στη γνώμη του εργατικού δυναμικού ανά εργασιακή κατάσταση. Η αύξηση της θετικής άποψης των συμμετεχόντων για τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους από 37% το 2019 σε 81% το 2020 διατηρήθηκε στο υψηλό ποσοστό του 79% για το 2021. Επιπρόσθετα παρατηρούμε μικρή διαφοροποίηση των αξιολογήσεων μεταξύ των κατηγοριών εργατικού δυναμικού, καθώς επίσης και σημαντικά αυξημένη ικανοποίηση για την επάρκεια δεξιοτήτων ως προς την εύρεση εργασίας από όσους βρίσκονταν σε καθεστώς αναστολής εργασίας, με άνω του μετρίου αξιολογήσεις 66% το 2020 συγκριτικά με 85% το 2021.

Τη μεγαλύτερη ανασφάλεια και αυτή την χρονιά (2021) συνεχίζουν να έχουν οι άνεργοι, εμφανίζοντας μάλιστα πτώση στη θετική αξιολόγηση των προσόντων τους από 82% το 2020 σε 70% άνω του μετρίου αξιολογήσεις για το 2021.

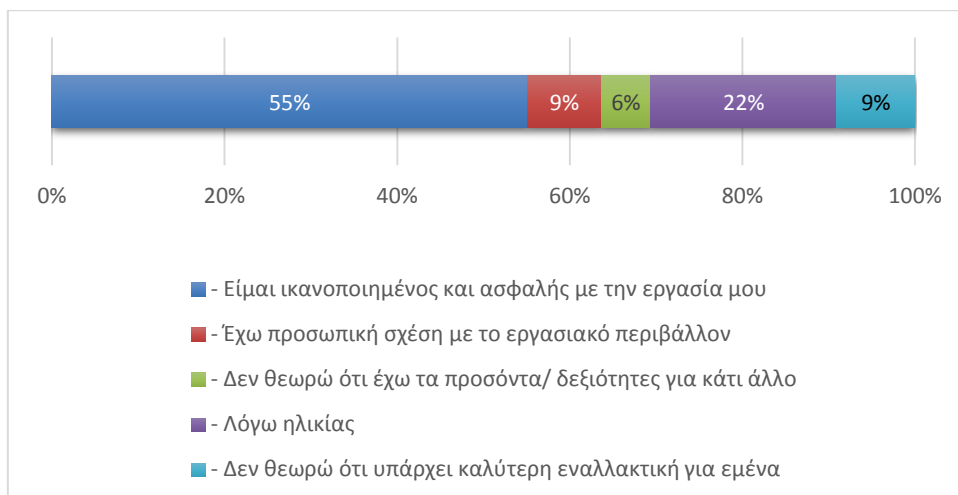
Στην ΕΑΔ2021 παρατηρούμε ότι συνεχίζεται η αύξηση της αυτό-εκτίμησης των προσόντων του εργατικού δυναμικού που καταγράφηκε το 2020. Η αυξημένη αυτό-εκτίμηση δε θα μπορούσε να αποδοθεί σε συλλογική βελτίωση του επιπέδου του ανθρώπινου δυναμικού, επομένως μια πιθανή εξήγηση θα μπορούσε να αναζητηθεί στις δυσμενείς συνθήκες που διαμορφώνονται εν μέσω πανδημίας και στην ανάδειξη εξωγενών παραγόντων που επηρεάζουν την αγορά εργασίας. Οι παράγοντες αυτοί πιθανότατα ενισχύουν την πεποίθηση του εργατικού δυναμικού **ότι οι δεξιότητές του θα ήταν επαρκέστερες σε κανονικές συνθήκες, αλλά στις παρούσες ιδιόζουσες συνθήκες της πανδημίας δεν μπορούν να παίξουν καθοριστικό ρόλο.** Σε αυτό συμφωνεί και η αυξημένη ικανοποίηση για την επάρκεια δεξιοτήτων ως προς την εύρεση εργασίας από όσους βρίσκονταν σε καθεστώς αναστολής εργασίας λόγω πανδημίας.

Όπως και στο Γράφημα 33, οι διαφοροποιήσεις στη γνώμη του εργατικού δυναμικού σε σχέση με την επάρκεια των γνώσεων και των δεξιοτήτων του ενδεχομένως οφείλεται σε αλλαγές ως προς την κατάσταση εργασίας που έχουν επέλθει λόγω τις πανδημίας.

5.1.3 Διάθεση αλλαγής αντικειμένου απασχόλησης εργαζομένων

Στο γράφημα που ακολουθεί παρατίθενται τα αποτελέσματα της ΕΑΔ2021 ως προς του λόγους για τους οποίους οι εργαζόμενοι δεν προτίθενται να αλλάξουν αντικείμενο απασχόλησης. Η εικόνα που παρουσιάζουν οι απαντήσεις του 2021 είναι κοντύτερα στην εικόνα του 2019. Ο κυρίαρχος λόγος για μη διάθεση αλλαγής εργασίας είναι ότι υπάρχει ικανοποίηση από την συγκεκριμένη εργασία (55%) και ακολουθεί ο λόγος της ηλικίας (22%).

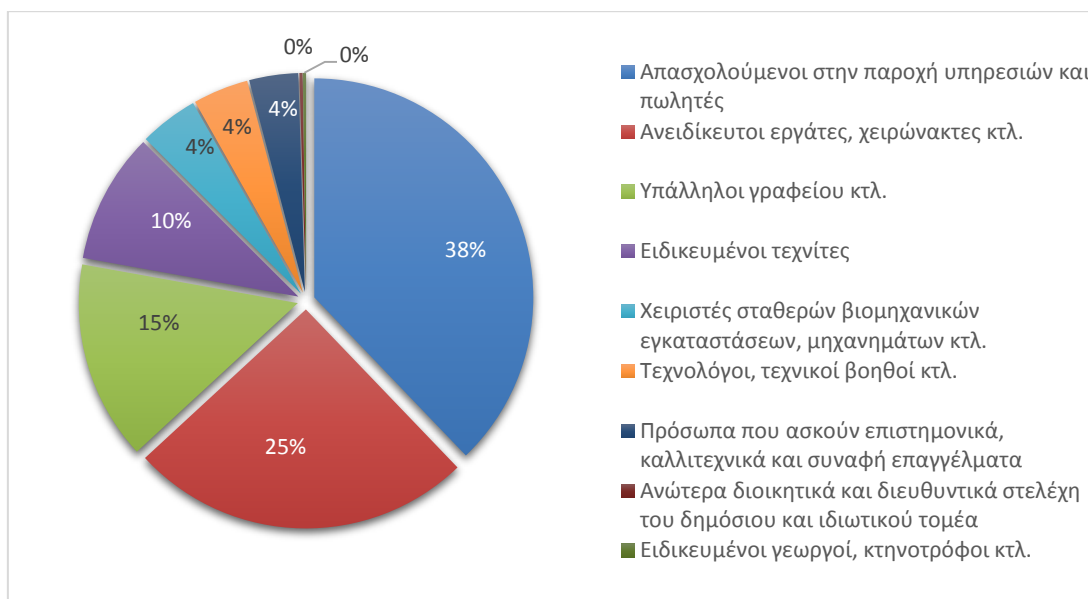
Σημαντική άνοδος (+7%) καταγράφεται στην απάντηση *«Είμαι ικανοποιημένος και ασφαλής με την εργασία μου»* συνοδευόμενη από μείωση (-5%) στην απάντηση *«Δεν θεωρώ ότι υπάρχει καλύτερη εναλλακτική για εμένα»* σε σχέση με την ΕΑΔ2020.

Γράφημα 36: Λόγοι μη διάθεσης αλλαγής αντικειμένου απασχόλησης – D01002

5.1.4 Επαγγέλματα και νέες θέσεις εργασίας

Στο Γράφημα 37 που ακολουθεί φαίνονται οι κατηγορίες επαγγελματιών που θα παρουσιάσουν τη μεγαλύτερη ζήτηση στους επόμενους 6 μήνες.

Γράφημα 37: Νέες θέσεις στο ερχόμενο 6μηνο ανά κατηγορία επαγγέλματος -D02005

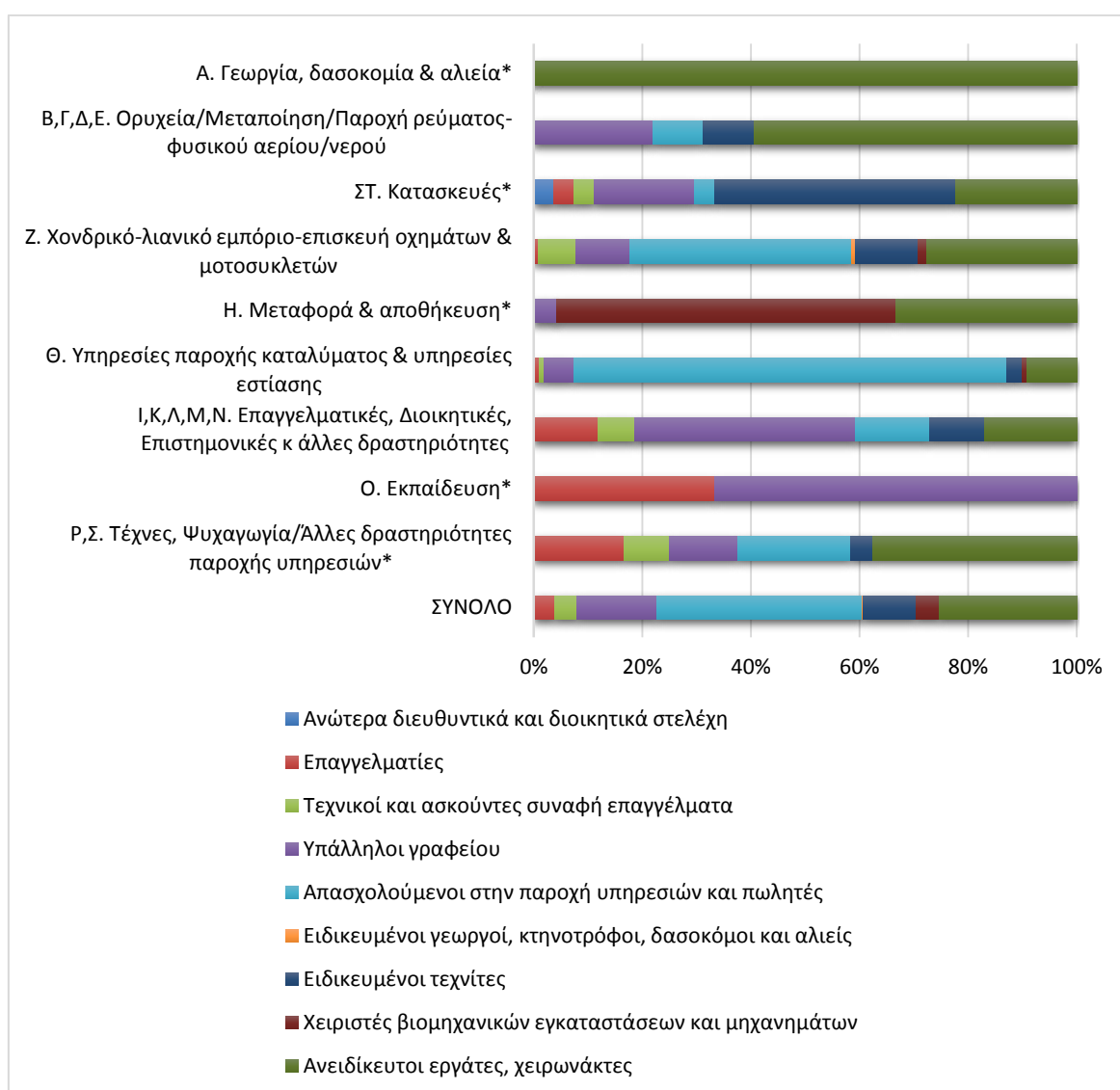
Για το 2021 η αναμενόμενη συνολική προσφορά θέσεων εργασίας αυξήθηκε σε σχέση με το 2020, αλλά συνεχίζει να υπολείπεται σημαντικά έναντι του 2019 (2021 : 416, 2020 : 286, 2019 : 751). Παρατηρούμε επίσης διαφοροποίηση τόσο στην κατάταξη των κατηγοριών, όσο και στα ποσοστά που καταγράφουν.

Η κατηγορία «Ανειδίκευτοι εργάτες» αν και διατήρησε σχεδόν σταθερό ποσοστό από 26% το 2020 σε 25% το 2021, ωστόσο έπεσε από την πρώτη θέση την οποία έλαβε η κατηγορία «Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές» με ποσοστό 38%

και άνοδο +16% από το 2020. **Σημαντική άνοδο επίσης εμφάνισε η κατηγορία «Υπάλληλοι γραφείου» από 7% το 2020 σε 15% το 2021.** Φαίνεται πως η επάνοδος της εστίασης και του τουρισμού έστω και με τα μέτρα που ίσχυσαν το 2021 επανέφερε την προσφορά θέσεων σε πωλήσεις και υπηρεσίες. Επομένως, παρά την παράταση της πανδημίας αυτή τη χρονιά, **η άρση των περιοριστικών μέτρων επαναφέρει θέσεις στις πωλήσεις, τις υπηρεσίες και θέσεις υπαλλήλων γραφείου για το 2022.** Παραμένει η επισήμανση ότι **οι νέες θέσεις εργασίας θα είναι κυρίως θέσεις χαμηλών προσόντων.**

5.1.5 Επαγγελματικές κατηγορίες με νέες θέσεις ανά κλάδο δραστηριότητας

Στο Γράφημα 38 γίνεται η ανάλυση της ζήτησης εργασίας κατηγοριών επαγγελματιών ανά κλάδο δραστηριότητας.

Γράφημα 38: Ζήτηση εργασίας κατηγοριών επαγγελματιών ανά κλάδο δραστηριότητας - D02006

Στους κλάδους που εμφανίζονται με αστερίσκο οι παρατηρήσεις είναι λίγες και δεν μπορούν να αποτελέσουν ασφαλή βάση για ποσοτικά συμπεράσματα, αλλά μπορούν να αποτελέσουν ποιοτικές ενδείξεις προς την κατεύθυνση αναζήτησης εργασίας.

Στην *Α. Γεωργία, δασοκομία & αλιεία* οι νέες θέσεις αφορούν ανειδίκευτους εργάτες /χειρωνάκτες.

Στις *Β,Γ,Δ,Ε. Ορυχεία/ Μεταποίηση/ Παροχή ρεύματος-φυσικού αερίου/νερού* οι νέες θέσεις αφορούν κυρίως ανειδίκευτους εργάτες /χειρωνάκτες (59%) και δευτερευόντως υπαλλήλους γραφείου (22%)

Στην κατηγορία *ΣΤ. Κατασκευές* κυριαρχούν οι θέσεις για ειδικευμένους τεχνίτες.

Στο *Ζ. Χονδρικό-λιανικό εμπόριο-επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών* οι νέες θέσεις αφορούν απασχολούμενους στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές (41%) και ανειδίκευτους εργάτες (22%).

Στην *Η. Μεταφορά & αποθήκευση* οι θέσεις που θα ανοίξουν είναι για χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων και μηχανημάτων (οδηγούς) και ανειδίκευτους εργάτες/χειρωνάκτες.

Στην *Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσίες εστίασης* το 80% των νέων θέσεων αφορά σε απασχολούμενους στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές.

Στις *Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές κ άλλες δραστηριότητες* οι θέσεις θα προορίζονται για υπαλλήλους γραφείου (26%) αλλά και ανειδίκευτους εργάτες (17%).

Στην *Ο. Εκπαίδευση* οι νέες θέσεις αφορούν υπαλλήλους γραφείου επαγγελματίες.

Τέλος, στις *Ρ,Σ. Τέχνες, Ψυχαγωγία/Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών* οι νέες θέσεις προορίζονται κυρίως για απασχολούμενους στην παροχή υπηρεσιών/ πωλητές και ανειδίκευτους εργάτες.

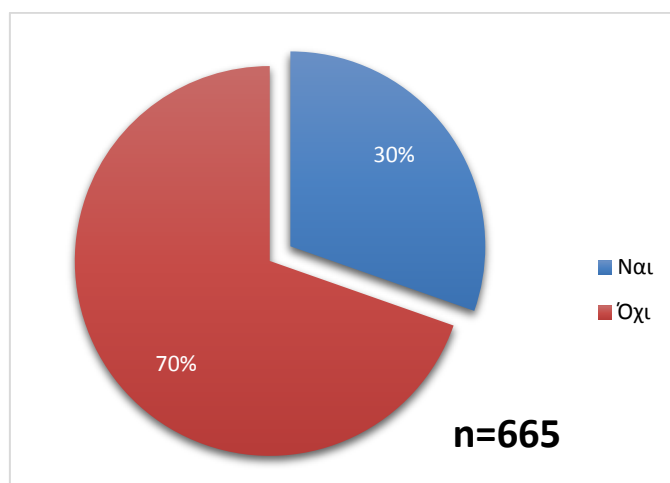
Όπως αναφέρθηκε και στο Παραδοτέο 2.4 (2020), η αποτύπωση των νέων θέσεων εργασίας μέσω της ΕΕ2021 είναι αποτέλεσμα δειγματοληψίας. Λεπτομερή απογραφικά στοιχεία για τις νέες θέσεις εργασίας και τη δυναμικότητα των επαγγελματιών παρέχονται από το ΕΙΕΑΔ.

6. Δείκτης επίδρασης των προγραμμάτων κατάρτισης στην απασχόληση

6.1. Επιχειρήσεις - κατάρτιση

6.1.1 Παρεχόμενη κατάρτιση / εκπαίδευση από επιχειρήσεις

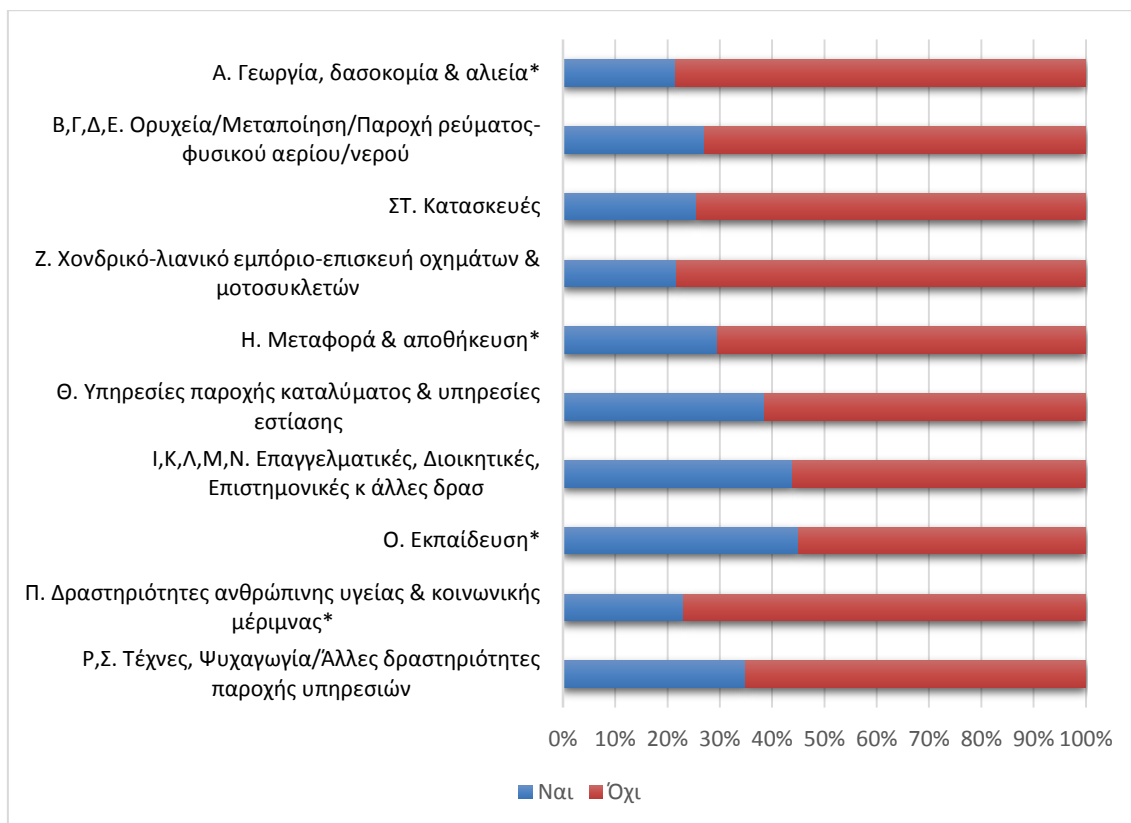
Το ποσοστό των επιχειρήσεων που έχουν εργαζόμενους και παρέχουν κάποιου είδους εκπαίδευση ή κατάρτιση στην ΕΕ2021 ανέρχεται σε 30%, χαμηλότερο από όλα τα προηγούμενα έτη, ΕΕ2020(40%), ΕΕ2019 (35%), ΕΕ2018 (31%) και στην ΕΕ2017 (33%). Το 2021 παρατηρείται μια ανακοπή της αυξητικής τάσης που είχε δημιουργηθεί τα προηγούμενα έτη για παροχή κατάρτισης/εκπαίδευσης.

Γράφημα 39: Παρεχόμενη εκπαίδευση/κατάρτιση εργαζομένων από την επιχείρηση - F02004

Στο Γράφημα 40 παρακάτω φαίνεται η ανάλυση της παρεχόμενης κατάρτισης ανά κλάδο δραστηριότητας.

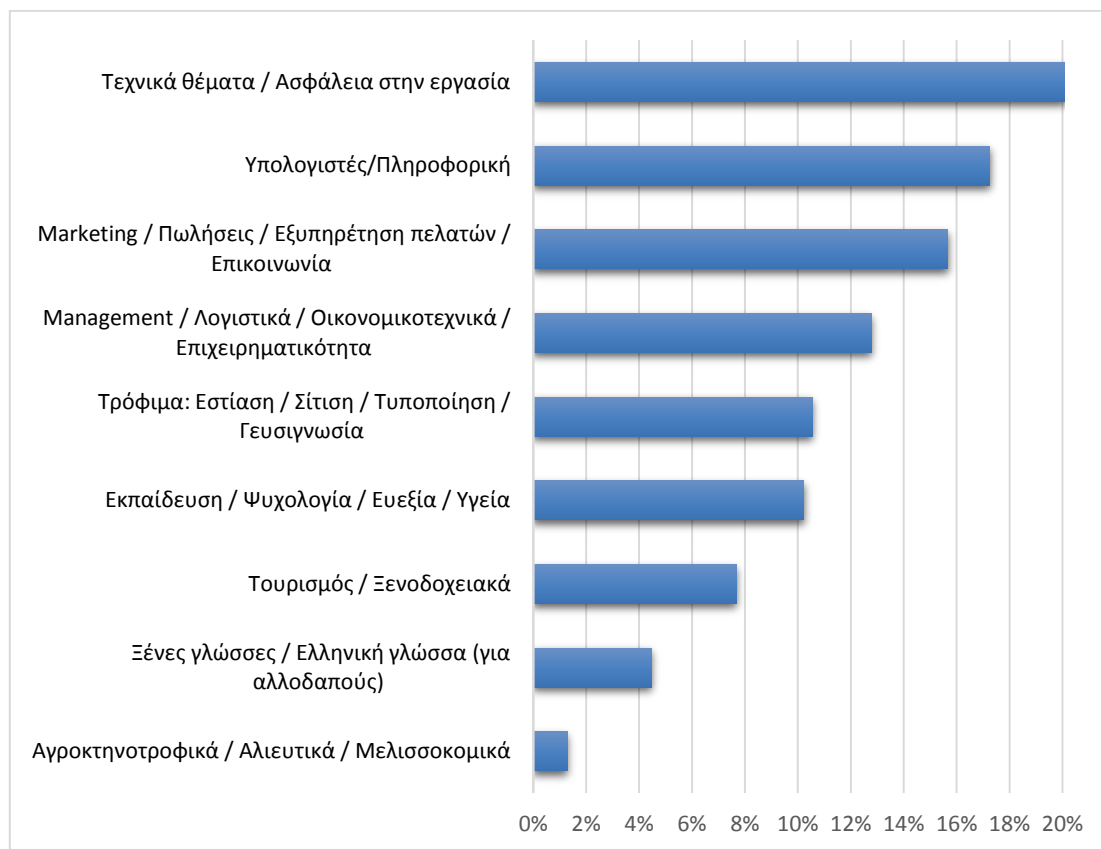
Στους κλάδους που εμφανίζονται με αστερίσκο οι παρατηρήσεις είναι λίγες και δεν μπορούν να αποτελέσουν ασφαλή βάση για ποσοτικά συμπεράσματα, αλλά παρουσιάζονται για λόγους πληρότητας και εξαγωγή ποιοτικών συμπερασμάτων.

Γράφημα 40: Παρεχόμενη εκπαίδευση/κατάρτιση ανά κλάδο δραστηριότητας – F02003

Για τους κλάδους με υψηλή συγκέντρωση παρατηρήσεων, το ποσοστό παροχής εκπαίδευσης είναι μειωμένο στην ΕΕ2021 σε σχέση με τα προηγούμενα έτη. Συγκεκριμένα, στον κλάδο *Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές κ άλλες δραστηριότητες* περίπου 44% των επιχειρήσεων παρέχουν εκπαίδευση και κατάρτιση έναντι 54% το 2020. Αντίστοιχα, μείωση των επιχειρήσεων που παρέχουν κατάρτιση παρατηρείται και στις επιχειρήσεις στους κλάδους *Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσίες εστίασης* (38% ΕΕ2021, 49% ΕΕ2020), *Ρ,Σ. Τέχνες, Ψυχαγωγία/Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών* (35% ΕΕ2021, 47% ΕΕ2020) και *Ζ. Χονδρικό-λιανικό εμπόριο-επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών* (22% ΕΕ2021, 34% ΕΕ2020). Συγκεντρωτικά, στην ΕΕ2021 παρατηρούμε ότι **έχουν μειωθεί οι επιχειρήσεις που παρέχουν κάποιου είδους εκπαίδευση ή κατάρτιση στους εργαζόμενους τους** σε σχέση με την ΕΕ2020.

6.1.2 Αντικείμενα παρεχόμενης κατάρτισης από τις επιχειρήσεις

Γράφημα 41: Γνωστικό Αντικείμενο παρεχόμενης κατάρτισης – F02006

Στο παραπάνω γράφημα αποτυπώνονται τα αντικείμενα κατάρτισης που προσέφεραν οι επιχειρήσεις στους εργαζόμενους τους το 2021. Αξίζει ν' αναφερθεί ότι διαχρονικά παρατηρούμε χωρίς καμιά μεταβολή (ΕΕ2017, ΕΕ2018, ΕΕ2019, ΕΕ2020), ότι τα τρία συχνότερα αντικείμενα παρεχόμενης κατάρτισης είναι οι κατηγορίες:

- Τεχνικά/ασφάλεια στην εργασία
- Υπολογιστές/Πληροφορική
- Marketing/πωλήσεις/εξυπηρέτηση πελατών/επικοινωνία.

Ακολουθεί η ανά κλάδο ανάλυση των προγραμμάτων κατάρτισης που παρέχουν οι επιχειρήσεις. Η ανάλυση αυτή καταδεικνύει ως κυρίαρχα αντικείμενα αυτά που αφορούν τεχνικά και ασφάλεια στην εργασία καθώς και Υπολογιστές και Πληροφορική.

Οι επιχειρήσεις της Κρήτης φαίνεται να δυσκολεύονται να προσαρμοστούν στις συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί στην αγορά εργασίας ως αποτέλεσμα των υγειονομικών μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19 αλλά και της ανάγκης για εξ αποστάσεως εργασία με 3 στις 4 να δηλώνουν ότι την εξ' αποστάσεως εργασία ως μη εφικτή (πρβλ. § 7.1.3).

Γράφημα 42: Γνωστικό Αντικείμενο κατάρτισης ανά κλάδο δραστηριότητας – F02007

Στους κλάδους Β,Γ,Δ,Ε. Ορυχεία/ Μεταποίηση/ Παροχή ρεύματος-φυσικού αερίου/ νερού συνεχίζει να κυριαρχεί η κατάρτιση σε Τεχνικά/Ασφάλεια στην εργασία και ακολουθεί η κατάρτιση σε Υπολογιστές/Πληροφορική και Marketing / Πωλήσεις / Εξυπηρέτηση πελατών / Επικοινωνία.

Διαφοροποιημένη σε σχέση με τις προηγούμενες χρονιές φαίνεται να είναι η κατάσταση στον κλάδο Ζ. Χονδρικό-λιανικό εμπόριο-επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών με τα Τεχνικά/Ασφάλεια στην εργασία να κατέχουν την πρώτη θέση ενώ ακολουθούν αντικείμενα σχετικά με Τρόφιμα: Εστίαση / Σίτιση / Τυποποίηση / Γευσιγνωσία, έναντι του Marketing και των Υπολογιστών / Πληροφορικής που κυριαρχούσαν στην ΕΕ2020 και ΕΕ2019. Αυτό ενδεχομένως να οφείλεται στην ανάγκη μέτρων ασφαλείας στην εργασία και την εφαρμογή συγκεκριμένων πρωτοκόλλων λόγω της πανδημίας.

Στον κλάδο Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσίες εστίασης τα βασικά αντικείμενα κατάρτισης που παρατηρούνται στην ΕΕ2021 σχετικά με Υπολογιστές/Πληροφορική και Management/ Λογιστικά/ Οικονομικοτεχνικά/ Επιχειρηματικότητα. Αξίζει να σημειώσουμε ότι τα προηγούμενα έτη το βασικό αντικείμενο κατάρτισης στον εν λόγω κλάδο ήταν σχετικά με Τουρισμό / Ξενοδοχειακά και Τρόφιμα/ Εστίαση/ Σίτιση/ Τυποποίηση/ Γευσιγνωσία.

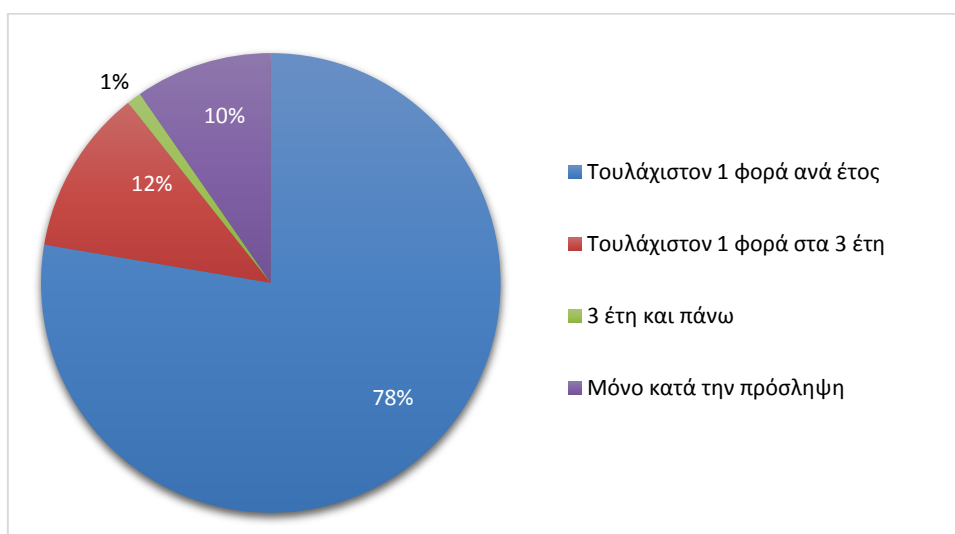
Στους κλάδους Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές και άλλες δραστηριότητες παρατηρείται να κυριαρχεί η κατάρτιση σε Τεχνικά/Ασφάλεια στην εργασία και Υπολογιστές/Πληροφορική.

Για τους υπόλοιπους κλάδους, ο αριθμός παρατηρήσεων είναι μικρός– επισημαίνονται με αστερίσκο και η παράθεσή τους βοηθά κυρίως στην ποιοτική παρατήρηση.

6.1.3 Συχνότητα παρεχόμενης κατάρτισης από επιχειρήσεις

Στην ΕΕ2021 οι επιχειρήσεις με εργαζόμενους ανέρχονται σε 665. Σε αυτό το μέρος του δείγματος τίθεται η ερώτηση αν οι επιχειρήσεις παρέχουν προγράμματα κατάρτισης στους εργαζομένους τους με δική τους ευθύνη. Θετικά απάντησαν 202 επιχειρήσεις, αρνητικά ή δεν απάντησαν καθόλου 463. Επομένως, **περίπου μια στις τρεις επιχειρήσεις με εργαζόμενους παρέχει προγράμματα κατάρτισης, εικόνα παρόμοια με τις ΕΕ2019 και ΕΕ2018 ενώ εμφανώς μειωμένη σε σχέση με την ΕΕ2020** (περίπου μία στις δύο).

Για αυτές τις επιχειρήσεις που παρέχουν προγράμματα κατάρτισης, το Γράφημα 43 αποτυπώνει τη συχνότητα κατάρτισης των εργαζομένων.

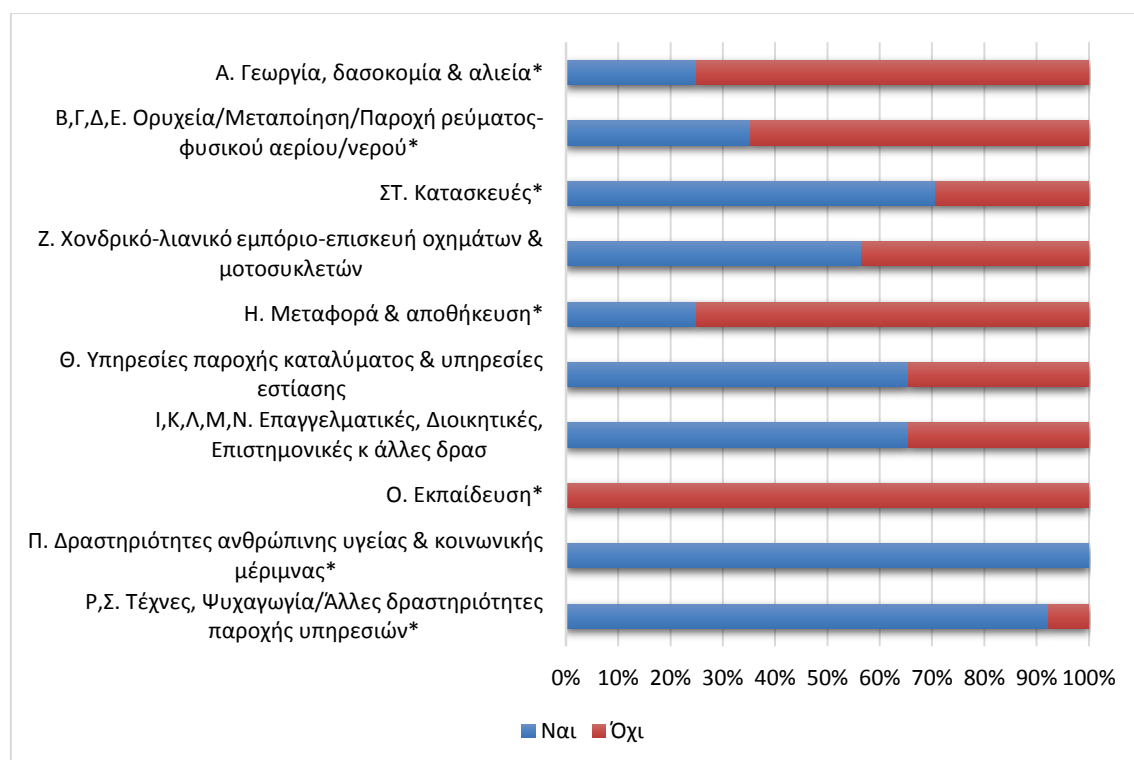

Γράφημα 43: Συχνότητα κατάρτισης εργαζομένων από τις επιχειρήσεις – F02005

Η κυρίαρχη τάση στην ΕΕ2021, όπως και στην ΕΕ2020 είναι η συνεχής κατάρτιση (ετήσια: 78%), ποσοστό αυξημένο σε σχέση με την ΕΕ2020 (73%). Όλες οι υπόλοιπες συχνότητες - αρχική εκπαίδευση καθώς και κατάρτιση ανά τριετία ή και περισσότερο - έχουν παρόμοιο ποσοστό σε σχέση με την ΕΕ2020. Τα παραπάνω ποσοστά διαφοροποιούνται μεν από εκείνα των ευρημάτων των ΕΕ του 2016, 2017, 2018 και 2019 αλλά δεν αλλάζουν τη βασική εικόνα. **Για την ΕΕ2021, η κατάρτιση φαίνεται να μειώνεται εν μέσω της πανδημίας, ενώ ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι οι 3 στις 4 επιχειρήσεις που καταρτίζουν το προσωπικό τους συνεχίζουν να το κάνουν μέσω συνεχιζόμενης κατάρτισης.** Αυτό σημαίνει ότι, για κάποιο μέρος των επιχειρήσεων της Κρήτης η κατάρτιση συνεχίζει και είναι μια αναγκαιότητα συνυφασμένη με τον τρόπο λειτουργίας τους.

6.1.4 Αποτύπωση γνώμης - Επίδραση κατάρτισης στην επιλογή εργαζομένων

Το 58% των επιχειρήσεων που πρόκειται να προσλάβουν εργαζόμενους για το επόμενο εξάμηνο αποφαινεται ότι η κατάρτιση έχει θετική επίδραση στην αξιολόγηση του, ποσοστό οριακά αυξημένο σε σχέση με την ΕΕ2020. Στο Γράφημα 44 παρακάτω, καταγράφεται η διατύπωση γνώμης των επιχειρήσεων ανά κλάδο σχετικά με το κατά πόσο λαμβάνεται υπόψη η κατάρτιση των εργαζομένων κατά την πρόσληψη ανά κλάδο δραστηριότητας.

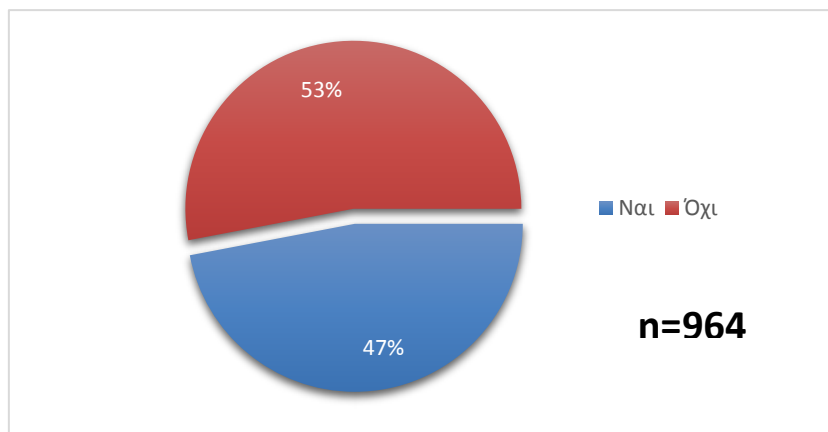
Γράφημα 44: Επίδραση εκπαίδευσης/κατάρτισης στην επιλογή νέων εργαζομένων ανά κλάδο δραστηριότητας – F02002

Όπως και στην ΕΕ2020 πρώτοι στην κατάταξη είναι οι κλάδοι Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσίες εστίασης, και Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές κ άλλες δραστηριότητες και ακολουθεί ο κλάδος Ζ. Χονδρικό-λιανικό εμπόριο-επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών. Πέραν των παραπάνω κλάδων, ο αριθμός παρατηρήσεων ανά κλάδο είναι χαμηλός και δεν επιτρέπει την εξαγωγή ποσοτικών συμπερασμάτων – επισημαίνονται με αστερίσκο. Η παράθεσή τους βοηθά κυρίως στην ποιοτική παρατήρηση. Παρόλα αυτά είναι προφανές ότι και σε συνέχεια της ΕΕ2020 και ΕΕ2019 σε όλους τους κλάδους συνεχίζονται να καταγράφονται καταφατικές απαντήσεις που στο μεγαλύτερο ποσοστό αυτών ξεπερνούν το 50%.

6.2. Εργατικό δυναμικό - κατάρτιση

6.2.1 Παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης

Το ποσοστό του εργατικού δυναμικού που έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης καταγράφηκε αυξημένο το έτος 2021 σε σχέση με τα προηγούμενα έτη (47% το 2021, 40,4% το 2020, 38% το 2019, 38% το 2018 και 41% το 2017).

Γράφημα 45: Παρακολούθηση εκπαίδευσης/κατάρτισης – F01002

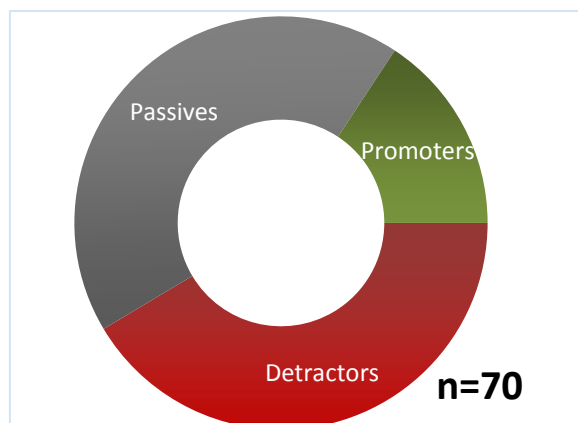
Η ΕΑΔ2021 κατέγραψε επίσης στο σύνολο 434 ερωτώμενων που έχει συμμετάσχει σε πρόγραμμα κατάρτισης το 31%, το έχει πράξει με πρωτοβουλία του εργοδότη του. Το ποσοστό αυτό είναι αμετάβλητο σε σχέση με την ΕΑΔ2020, μικρότερο από την ΕΑΔ2019 (37%) και μεγαλύτερο από τις ΕΑΔ2018 (24%) και στην ΕΑΔ2017 (25%).

Επομένως όπως και το 2020, η συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης με πρωτοβουλία της εργοδοσίας φαίνεται να κυμαίνεται γύρω στο 1/3 των εργαζομένων που έχει λάβει κάποια κατάρτιση.

6.2.2 Γνώμη ανέργων για τη κατάρτιση

Στην ΕΑΔ2021, όπως και σε εκείνη του 2020, 2019 και 2018, υιοθετήθηκε ο δείκτης NPS (πρβλ. 2.4). Σύμφωνα με το δείκτη NPS τα ποσοστά των βαθμολογιών για το 2020 ήταν:

0-6 (Detractors):	41.4%	} NPS : -25.7
7-8 (Passives):	42.9%	
9-10 (Promoters):	15.7%	

Γράφημα 46: Δείκτης NPS γνώμης ανέργων για τη βοήθεια των προγραμμάτων κατάρτισης στην εξεύρεση εργασίας – F01008

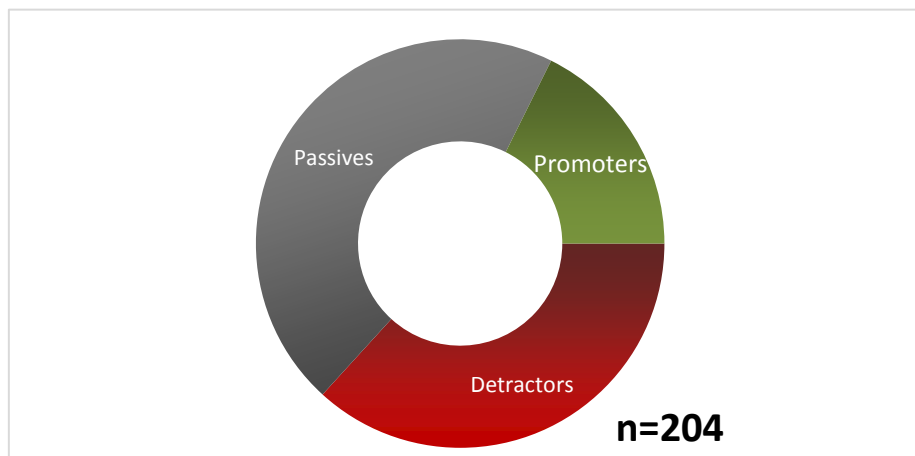
Επισημαίνεται ότι ο μικρός αριθμός απαντήσεων για τον υπολογισμό του NPS, τον καθιστά χρήσιμο μόνο για την εξαγωγή ποιοτικών συμπερασμάτων. Παρ' όλα αυτά, το αποτέλεσμα του δείκτη $NPS = -25.7$ για το 2021 καταγράφει ξεκάθαρα **για μια ακόμη χρονιά αρνητική άποψη των ανέργων για το κατά πόσο τα προγράμματα κατάρτισης μπορούν να βοηθήσουν στην εξεύρεση εργασίας**. Αυξημένος σε σχέση με όλες τις προηγούμενες χρονιές (ΕΑΔ 2020 $NPS = -45.5$, ΕΑΔ 2019 $NPS = -34.2$), ο δείκτης για το 2021 δείχνει αύξηση των "Promoters" στο 15,7% σε σχέση με τους "Detractors". Λαμβάνοντας υπόψη τις αρνητικές εξελίξεις στην αγορά εργασίας λόγω της πανδημίας, η τιμή του δείκτη είναι απολύτως αιτιολογημένη.

6.2.3 Γνώμη εργαζομένων για τη κατάρτιση

Παρακάτω παρατίθεται η απάντηση των εργαζομένων που έχουν παρακολουθήσει προγράμματα κατάρτισης στην ερώτηση κατά πόσον ισχυροποιούν τα προγράμματα τη θέση τους στην επιχείρηση που εργάζονται. Η αποτίμηση γίνεται μέσω του δείκτη NPS, κατ' αναλογία με τους άνεργους και την εξεύρεση εργασίας.

Σύμφωνα με το δείκτη NPS τα ποσοστά των βαθμολογιών ήταν :

0-6 (Detractors):	36.8%	} NPS : -19.1
7-8 (Passives):	45.6%	
9-10 (Promoters):	17.6%	

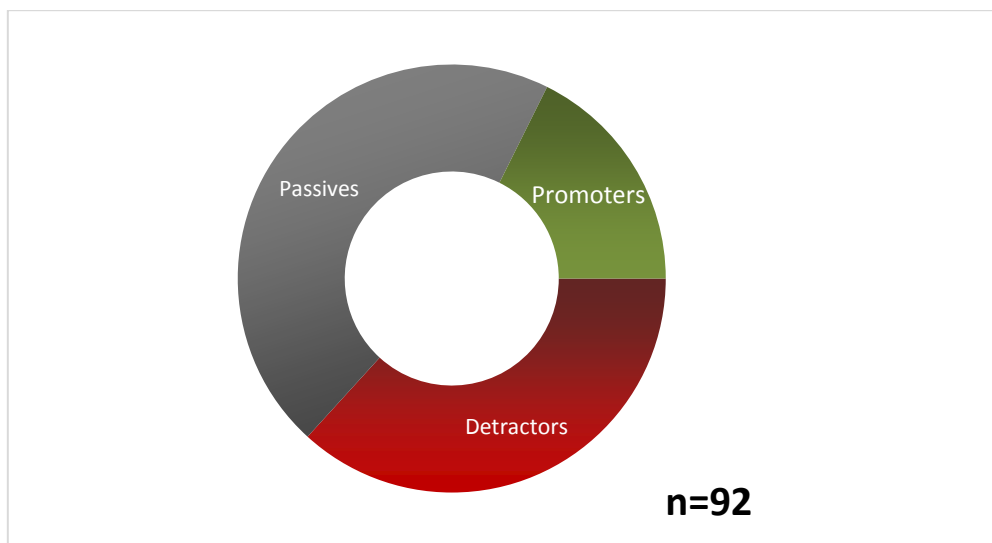
Γράφημα 47: Δείκτης NPS γνώμης εργαζόμενων για τη βοήθεια των προγραμμάτων κατάρτισης στην ισχυροποίηση της θέσης τους – F01011

Ο δείκτης NPS συνεχίζει να είναι αρνητικός και το 2021, εμφανώς βελτιωμένος σε σχέση με το 2020 (-26,4). Αυτό σημαίνει ότι και το 2021 **οι ερωτώμενοι εργαζόμενοι δε θεωρούν ότι μέσω των προγραμμάτων κατάρτισης ισχυροποιείται η θέση τους στην επιχείρηση.**

Παρακάτω παρατίθεται η απάντηση των εργαζομένων που έχουν παρακολουθήσει προγράμματα κατάρτισης στην ερώτηση κατά πόσον ισχυροποιούν τα προγράμματα τη θέση τους στην επιχείρηση που εργάζονται και το έχουν κάνει με έξοδα του εργοδότη.

Σύμφωνα με το δείκτη NPS τα ποσοστά των βαθμολογιών ήταν :

0-6 (Detractors):	22.8%	} NPS : -1.1
7-8 (Passives):	55.4%	
9-10 (Promoters):	21.7%	

Γράφημα 48: Δείκτης NPS γνώμης εργαζόμενων για τη βοήθεια των προγραμμάτων κατάρτισης με έξοδα της επιχείρησης στην ισχυροποίηση της θέσης τους – F01010

Ο δείκτης NPS το 2021 εμφανίζεται οριακά αρνητικός, εμφανώς βελτιωμένος σε σχέση με το 2020 (-22,4). Αυτό ενδεχομένως να σηματοδοτεί μια αλλαγή στη γνώμη των εργαζομένων σχετικά με την εκτίμηση των εργοδοτών τους και μένει να επιβεβαιωθεί στο μέλλον.

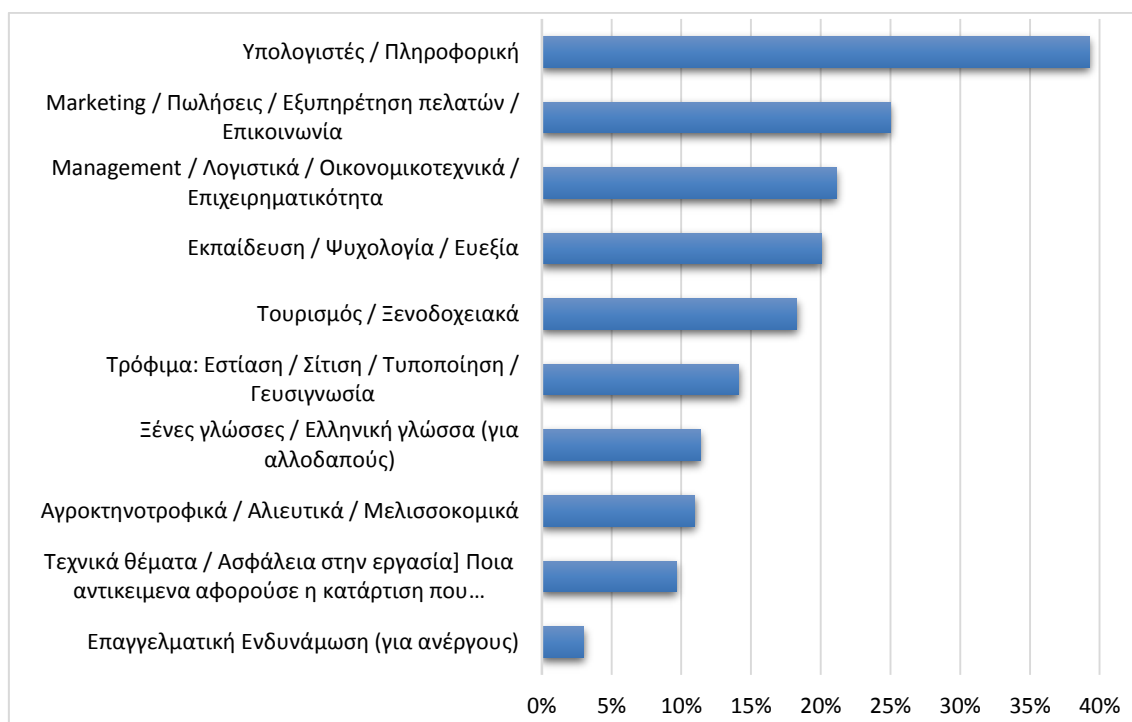
6.2.4 Αντικείμενα κατάρτισης που έχει παρακολουθήσει το ανθρώπινο δυναμικό

Ο ερωτώμενοι της ΕΑΔ που είχαν παρακολουθήσει στο παρελθόν κάποια προγράμματα κατάρτισης κλήθηκαν να δηλώσουν τα αντικείμενα των προγραμμάτων αυτών με τα αποτελέσματα να παρουσιάζονται στο γράφημα παρακάτω.

Με μικρές διαφοροποιήσεις τα αντικείμενα κατάρτισης που έχουν παρακολουθήσει οι ερωτώμενοι της ΕΑΔ2021 έναντι της ΕΑΔ2020. Προηγείται με διαφορά και εμφανώς αυξημένη η κατηγορία *Υπολογιστές / Πληροφορική* (ΕΑΔ2021 39,24%, ΕΑΔ2020 20%), και έπονται οι κατηγορίες *Marketing / πωλήσεις* (ΕΑΔ2021 25%, ΕΑΔ2020 14%) και *Management / Λογιστικά / Οικονομικοτεχνικά / Επιχειρηματικότητα* (ΕΑΔ2021 21%, ΕΑΔ2020 10%).

Περίπου το 20% από τους ερωτώμενους της ΕΑΔ2021 έχει παρακολουθήσει προγράμματα κατάρτισης σχετικά με *Εκπαίδευση / Ψυχολογία / Ευεξία/ Υγεία* έναντι της ΕΑΔ2020 που ανέρχονταν σε 14%. Με βάση την εμπειρία της έρευνας πεδίου, αυτό το αποτέλεσμα οφείλεται κατά κύριο λόγο στην συμπερίληψη της Υγείας στη σχετική κατηγορία και στην παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης που σχετίζονταν με την πανδημία.

Αξιοσημείωτο είναι ότι συνεχίζει να είναι πολύ χαμηλό το ποσοστό των ερωτώμενων της ΕΑΔ2021 (2%) που έχει παρακολουθήσει προγράμματα *Επαγγελματικής Ενδυνάμωσης*, αντίστοιχο με αυτό της ΕΑΔ2020.

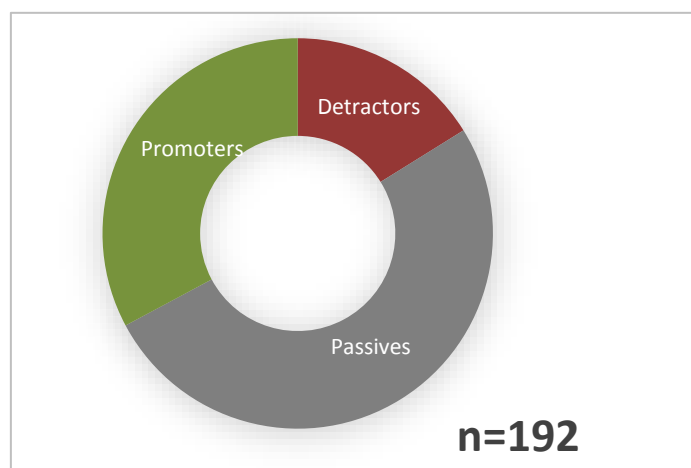
Γράφημα 49: Αντικείμενα σεμιναρίων που έχει παρακολουθήσει το ανθρώπινο δυναμικό-F01003

6.3. Επιχειρήσεις - κατάρτιση

6.3.1 Γνώμη επιχειρήσεων για επίδραση των προγραμμάτων κατάρτισης

Οι επιχειρηματίες που παρέχουν προγράμματα κατάρτισης στους εργαζομένους τους διατύπωσαν την άποψή τους κατά πόσον αυτά συμβάλλουν στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων και στην ενδυνάμωση της παραγωγικότητάς τους. Η άποψη καταγράφηκε σε ενδεκαβάθμια κλίμακα και ο δείκτης NPS προκύπτει :

0-6 (Detractors):	16.2%	} NPS : +16.7
7-8 (Passives):	51.0%	
9-10 (Promoters):	32.8%	

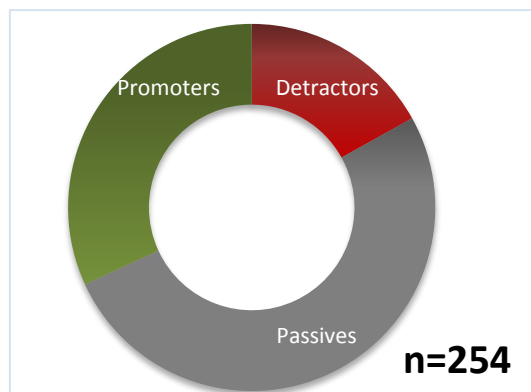
Γράφημα 50: Δείκτης NPS επιχειρήσεων για την επίδραση των προγραμμάτων κατάρτισης στους εργαζόμενους – F02015

Ο NPS είναι πρακτικά αμετάβλητος σε σχέση με το 2020, (NPS +16.9) ενώ παραμένει το μεγάλο ποσοστό των ουδέτερων (passives) που αγγίζει το 50%, πράγμα που δείχνει ότι το μεγαλύτερο μέρος των επιχειρηματιών είναι εν πολλοίς αδιάφορο. Συνεπώς, **η γνώμη των επιχειρηματιών σχετικά με την κατάρτιση καταγράφεται θετική και είναι γενικά αποδεκτή η άποψη ότι ενδυναμώνει την παραγωγικότητα των εργαζομένων.**

6.3.2 Γνώμη επιχειρήσεων για την εκτίμηση των προγραμμάτων κατάρτισης από τους εργαζόμενους

Στην ΕΕ2021 καταγράφηκε η γνώμη των επιχειρηματιών για το αν είναι ικανοποιημένοι οι εργαζόμενοί τους από τα προγράμματα κατάρτισης που αυτοί τους παρέχουν. Ο δείκτης NPS υπολογίζεται :

0-6 (Detractors):	16.8%	} NPS : +17,4
7-8 (Passives):	49.0%	
9-10 (Promoters):	34.2%	

Γράφημα 51: Δείκτης NPS γνώμης επιχειρήσεων για το επίπεδο ικανοποίησης των εργαζομένων από τα προγράμματα κατάρτισης που εκείνες προσφέρουν – F02016

Το αποτέλεσμα είναι οριακά αυξημένο σε σχέση με το 2020 (ΕΑΔ2020 15%) και μειωμένο σε σχέση με τα δύο προηγούμενα έτη (ΕΑΔ2019 +26.8, ΕΑΔ2018 +18.6%). Συνεχίζει να κυριαρχεί το ποσοστό των ουδέτερων (Passives: 49%), καταδεικνύοντας και εδώ ότι το μεγαλύτερο μέρος των επιχειρηματιών είναι αδιάφορο.

6.4. Διατύπωση γνώμης για νέα αντικείμενα κατάρτισης

6.4.1 Αποτύπωση γνώμης για νέα αντικείμενα κατάρτισης από τις επιχειρήσεις

Η ΕΕ2021 αποτύπωσε την γνώμη των επιχειρήσεων για προτεινόμενα αντικείμενα τα οποία θα έπρεπε να καλυφθούν από ένα νέο πρόγραμμα κατάρτισης. Τα προτεινόμενα αντικείμενα προέκυψαν από την πρόταση και σχεδιασμό προγράμματος κατάρτισης-Reskilling στην Κρήτη 2016, (Παραδοτέο 3.1) και από την επικαιροποίηση αυτού για το έτος 2019 (Παραδοτέο 3.2).

Περαιτέρω, σε συνέχεια της διαβούλευσης που επακολούθησε με φορείς της Περιφέρειας Κρήτης και στο πλαίσιο του Παραδοτέου 3.3 προστέθηκαν επιπλέον τα παρακάτω αντικείμενα:

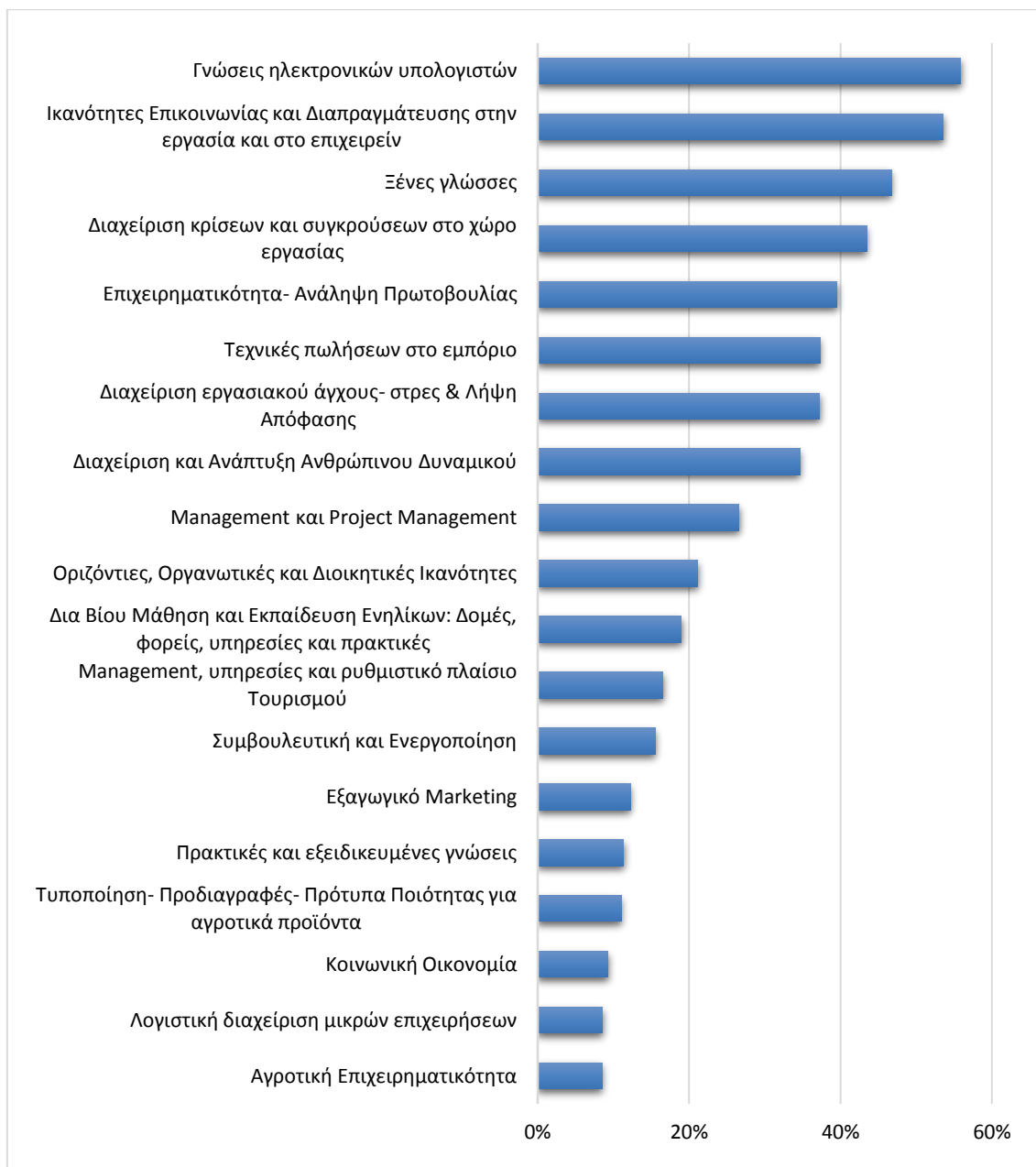
- Διαχείριση κρίσεων και συγκρούσεων στο χώρο εργασίας
- Διαχείριση εργασιακού άγχους- στρες & Λήψη Απόφασης
- Τυποποίηση- Προδιαγραφές- Πρότυπα Ποιότητας για αγροτικά προϊόντα
- Εξαγωγικό Marketing
- Λογιστική Διαχείριση μικρών επιχειρήσεων

Η αποτύπωση της γνώμης τους καταγράφεται στο Γράφημα 52 που ακολουθεί.

Αντίστοιχα με τα ευρήματα του 2020, οι δεξιότητες γνώσης Η/Υ βρίσκονται στην πρώτη θέση της επιλογής των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην ΕΕ2021 (56%), ενώ ακολουθούν τα αντικείμενα σχετικά με ικανότητες επικοινωνίας.

Την 3^η θέση κατέχουν οι δεξιότητες σχετικά με Ξένες γλώσσες , ενώ υπάρχει υψηλή προτίμηση για την Διαχείριση του εργασιακού άγχους, η Διαχείριση κρίσεων και ακολουθούν οι γνώσεις Επιχειρηματικότητας και οι Τεχνικές Πωλήσεων στο εμπόριο.

Αντίστοιχα με τα ευρήματα της ΕΕ2020, τα αντικείμενα που έτυχαν μειωμένης αποδοχής ήταν τα θέματα Κοινωνικής Οικονομίας, Αγροτικής Επιχειρηματικότητας και η Λογιστική Διαχείριση. Σε ότι αφορά το αντικείμενα Αγροτικής επιχειρηματικότητας και Τυποποίηση / Προδιαγραφές – Πρότυπα Ποιότητας για Αγροτικά Προϊόντα το ενδιαφέρον φαίνεται αυξημένο (9%) σε σχέση με την ΕΕ2020 (2%) όμως παραμένει τελευταίο στις προτιμήσεις των επιχειρήσεων. Αυτό μπορεί να οφείλεται στο ότι το συγκεκριμένο αντικείμενο στοχεύει σε ένα κλάδο που δραστηριοποιείται μικρός αριθμός επιχειρήσεων (~2%), ενώ είναι αδιάφορο για τους κυρίαρχους κλάδους επιχειρήσεων της οικονομίας της Κρήτης.

Γράφημα 52: Διατύπωση γνώμης επιχειρήσεων για αντικείμενα κατάρτισης – F02013

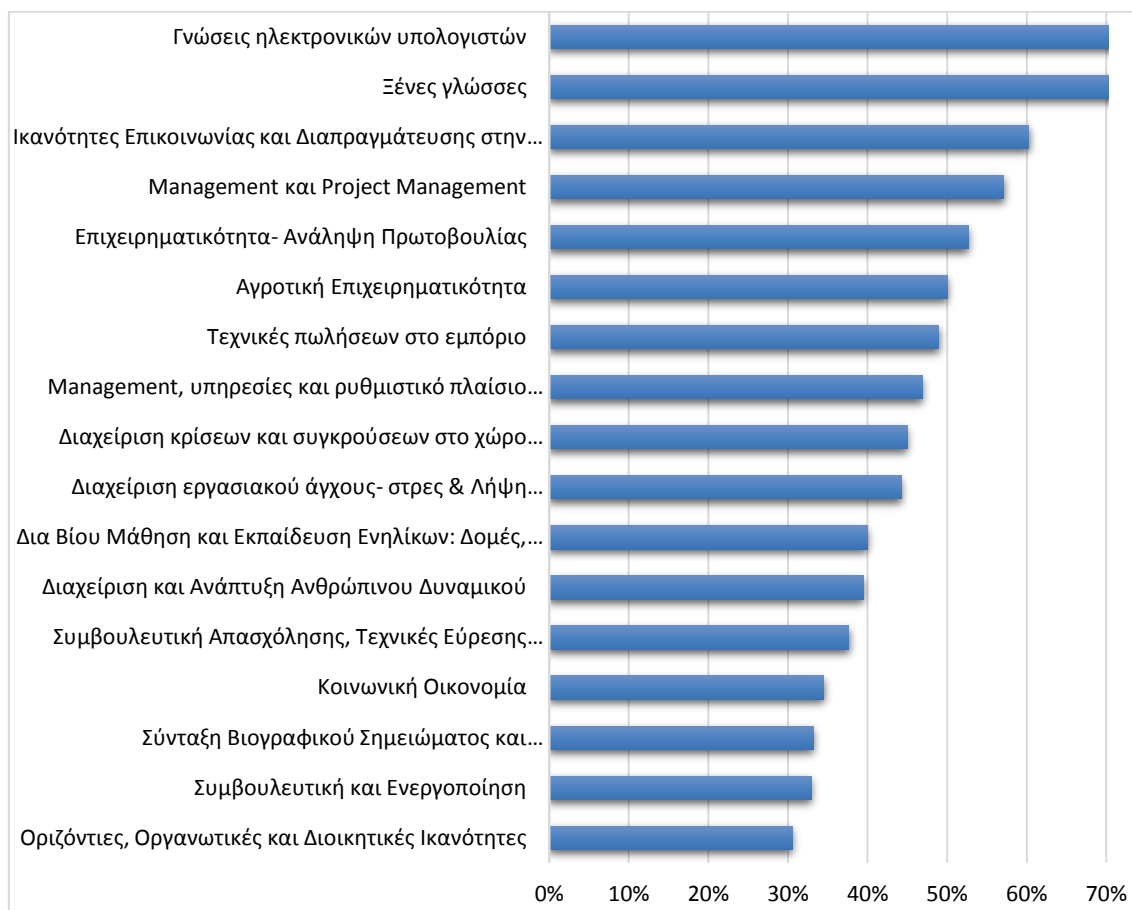
6.4.2 Διατύπωση γνώμης για νέα αντικείμενα κατάρτισης από το εργατικό δυναμικό

Στη συνέχεια, στο Γράφημα 53 παρουσιάζεται η γνώμη του εργατικού δυναμικού σχετικά με τα αντικείμενα μελλοντικών προγραμμάτων κατάρτισης.

Τα αντικείμενα προέκυψαν από τις ποιοτικές και ποσοτικές έρευνες που προηγήθηκαν (Παραδοτέα 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 και 2.3), αλλά και από τα ευρήματα του Παραδοτέου 3.1 και 3.2. Επιπλέον, σε συνέχεια της διαβούλευσης που επακολούθησε με φορείς της

Περιφέρειας Κρήτης και στο πλαίσιο του Παραδοτέου 3.3 προστέθηκαν επιπλέον τα παρακάτω αντικείμενα:

- Συμβουλευτική και Ενεργοποίηση
- Διαχείριση εργασιακού άγχους-στρες & Λήψη Απόφασης
- Συμβουλευτική Απασχόλησης, Τεχνικές Εύρεσης Εργασίας και Επαγγελματικός Προσανατολισμός

Γράφημα 53: Γνώμη εργατικού δυναμικού για μελλοντικά προγράμματα κατάρτισης – F01015

Τα αποτελέσματα της ΕΑΔ2021 είναι παρόμοια με αυτά της ΕΑΔ2020 με μικρές διαφοροποιήσεις. Όπως και στις ΕΑΔ2016, 2017, 2018, 2019 και 2020 το μεγαλύτερο ενδιαφέρον προσέλκυαν οι *Γνώσεις ηλεκτρονικών υπολογιστών* και ακολουθούν οι *Ικανότητες Επικοινωνίας και Διαπραγμάτευσης στην εργασία*, οι *δεξιότητες για Management και Project Management* και οι *Δεξιότητες Επιχειρηματικότητας*.

Στην ΕΕ2021, υψηλό συνεχίζει να είναι το ενδιαφέρον για *Γνώσεις και δεξιότητες Αγροτική Επιχειρηματικότητα*. Σε αντίθεση με την ΕΕ2021 (6.4.1) όπου το αντικείμενο αυτό είχε την μεγαλύτερη αρνητική αντιμετώπιση, στην ΕΑΔ2020 φαίνεται ότι το ~50% του ανθρώπινου δυναμικού το επιζητά και θα το παρακολουθούσε.

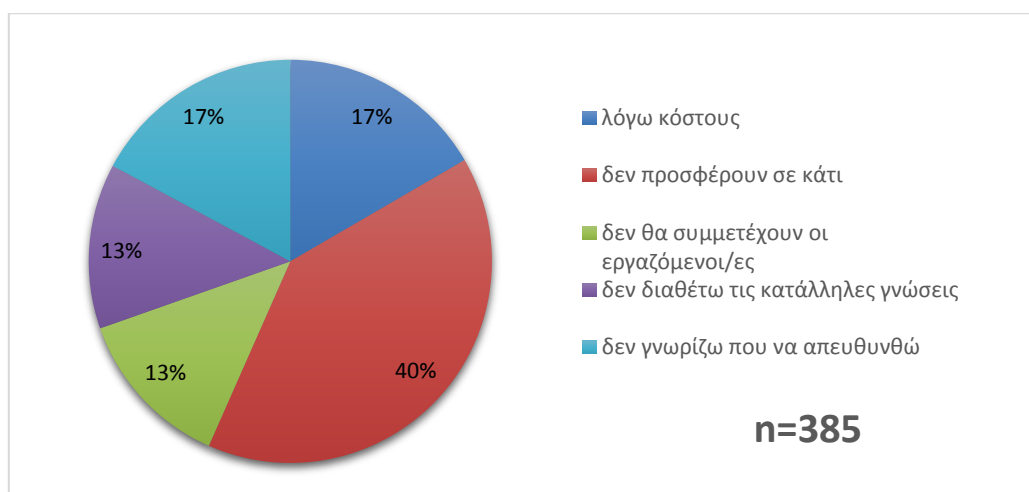
Αντίστοιχα με την ΕΕ2020, στην ΕΕ2021 μεγάλο ενδιαφέρον συγκέντρωσαν οι *Διαχείριση εργασιακού άγχους-στρες & Λήψη Απόφασης* και η *Διαχείριση κρίσεων και συγκρούσεων στον εργασιακό χώρο*.

Πολύ περιορισμένο ενδιαφέρον καταγράφηκε για δεξιότητες σχετικά με τα αντικείμενα κατάρτισης *Οριζόντιες, Οργανωτικές και Διοικητικές Ικανότητες* και για την *Συμβουλευτική και Ενεργοποίηση*.

6.4.3 Λόγοι μη υλοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης από τις επιχειρήσεις

Στην ΕΕ 2021 η καταγραφή των λόγων για τους οποίους οι επιχειρήσεις δεν προβαίνουν σε υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης φαίνεται στο Γράφημα 54. Η εικόνα είναι παρόμοια με την καταγραφή της ΕΕ 2020 και 2019. **Ο σοβαρότερος λόγος μη υλοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης παραμένει ότι δεν προσφέρουν σε κάτι** (40% 2021, 43% για το 2020, 42% για το 2019 έναντι 25% για το 2018 και 30% για το 2017).

Στην έρευνα του 2021 παρατηρείται ότι η αιτιολογία ότι οι επιχειρηματίες **δεν γνωρίζουν που να απευθυνθούν** (ΕΕ2021 17%, ΕΕ2020 20%) **και το κόστος** (ΕΕ2021 17%, ΕΕ2020 14%) αποτελούν σημαντικούς λόγους μη υλοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης.

Γράφημα 54: Λόγοι μη υλοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης από τις επιχειρήσεις – F02012

Ο λόγος ότι οι εργοδότες δεν έχουν τις κατάλληλες γνώσεις, είτε δεν γνωρίζουν πού να απευθυνθούν, είναι οριακά αυξημένος για το 2021 με συνολικό άθροισμα στο 30% σε σχέση με το 2020 (28%) και το 2019 (26%).

Τέλος, η άποψη ότι δεν θα συμμετάσχουν οι εργαζόμενοι δεν αλλάζει σημαντικά και για το 2021 (13% για το 2021, 15% για το 2020, 14% για το 2019 έναντι 13% για το 2018 και 16% για το 2017).

7. Δείκτης επίδρασης της πανδημίας COVID 19

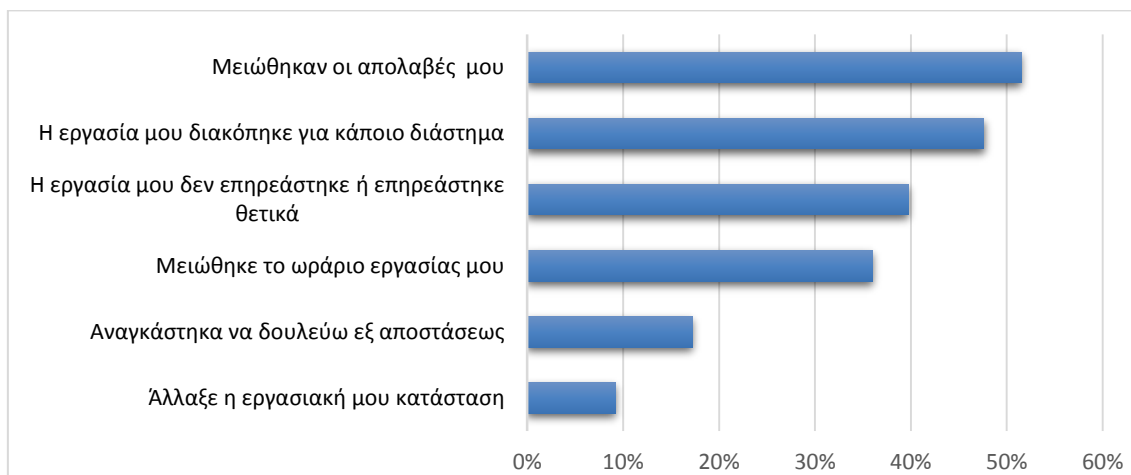
Στις έρευνες του 2021 καταβλήθηκε προσπάθεια αποτύπωσης της επίδρασης που είχε η επιβολή των μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας του COVID-19 στην αγορά εργασίας της Κρήτης την περίοδο από τον Νοέμβριο του 2020 έως και τον χρόνο διεξαγωγής των ερευνών.

7.1. Επιπτώσεις της πανδημίας στο εργατικό δυναμικό

Η ΕΑΔ2021 διεξήχθη από 13/5/2021 έως 28/5/2021, δηλαδή διάστημα κατά το οποίο η επαναλειτουργήσε πλήρως η αγορά της Κρήτης όπως την σηματοδότησε το άνοιγμα της τουριστικής αγοράς.

Για την αποτύπωση της επίπτωσης των περιοριστικών μέτρων στο εργατικό δυναμικό ζητήθηκε από τους ερωτώμενους, να απαντήσουν κατά πόσο ισχύουν για τον καθένα/καθεμία τους τα παρακάτω:

- *Η εργασία διακόπηκε για κάποιο διάστημα (είχε ήδη διακοπεί)*
- *Μειώθηκε το ωράριο εργασίας*
- *Μειώθηκαν οι απολαβές*
- *Άλλαξε η εργασιακή κατάσταση*
- *Αναγκάστηκαν να δουλεύουν εξ αποστάσεως*
- *Η εργασία τους δεν επηρεάστηκε ή επηρεάστηκε θετικά*

Γράφημα 55 : Επίδραση της πανδημίας COVID-19 στο εργατικό δυναμικό – H01001

7.1.1 Διακοπή εργασίας λόγω πανδημίας

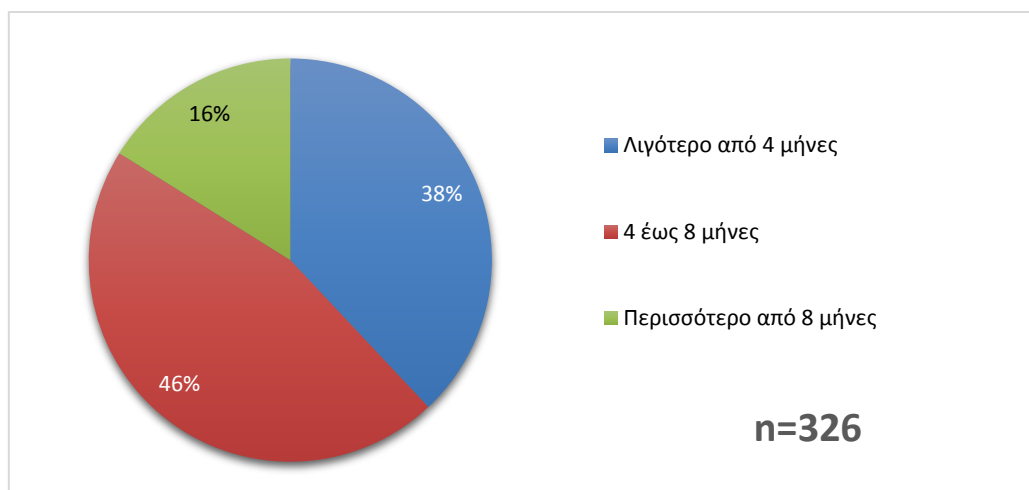
Το ποσοστό των εργαζομένων για τους οποίους διακόπηκε η εργασία τους λόγω της πανδημίας COVID-19 και των μέτρων αντιμετώπισης της συνεχίζει και είναι υψηλό και

το 2021 (ΕΑΔ2021 48%, ΕΑΔ2020 47%). Ενώ σύμφωνα με τα ευρήματα που παρουσιάζονται στην §3.1.4, μόνον ένα μικρό ποσοστό 4,5% παρέμεναν σε αναστολή εργασίας κατά το χρόνο διεξαγωγής της ΕΑΔ2021.

Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι, **μετά το άνοιγμα της αγοράς εν όψει θερινής περιόδου, το μεγαλύτερο ποσοστό από εκείνους που είχαν τεθεί σε κατάσταση αναστολής εργασίας επανέκαμψαν στη θέση τους.**

Αξίζει να σημειωθεί επίσης από ένα σύνολο 736 ερωτώμενων που δήλωσαν ότι διακόπηκε η εργασία τους λόγω COVID-19, μόνο το 1/3 στηρίχθηκε οικονομικά από επιδόματα ανεργίας ή επιδότηση αναστολής εργασίας.

Στο μέρος του εργατικού δυναμικού που δήλωσε ότι διακόπηκε η εργασία τους ζητήθηκε να διευκρινίσουν το διάστημα. Τα αποτελέσματα της ερώτησης παρουσιάζονται παρακάτω στο Γράφημα 56.

Γράφημα 56 : Διάστημα διακοπής της εργασίας λόγω της πανδημίας COVID-19– H01008

Οι εργαζόμενοι για τους οποίους διακόπηκε η εργασία τους για λιγότερο από 4 μήνες ανέρχονται σε 39%, ενώ για διάστημα από 4 έως 8 μήνες σε 46%. Ενώ, ένα ποσοστό 15% δήλωσε ότι η εργασία έχει διακόπηκε για παραπάνω από 8 μήνες λόγω των μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19. **Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι η συγκεκριμένη ομάδα του εργατικού δυναμικού είτε έχασε την εργασία του είτε συνεχίζει να είναι σε κατάσταση αναστολής εργασίας ως συνέπεια της επιβολής των μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19.**

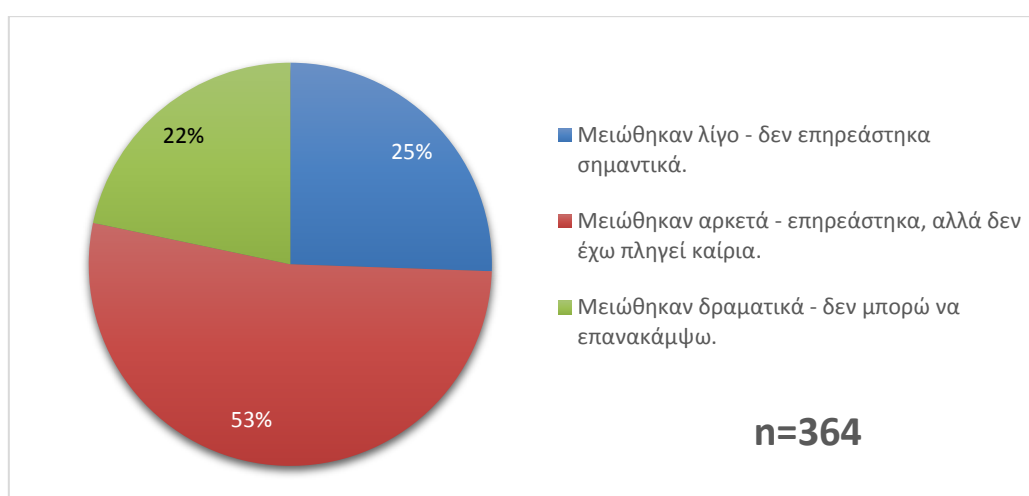
7.1.2 Μείωση απολαβών λόγω πανδημίας

Σύμφωνα με το Γράφημα 55, κατά την περίοδο εφαρμογής των περιοριστικών μέτρων από τον Νοέμβριο του 2020 έως και την ημερομηνία διεξαγωγής της ΕΑΔ2021

καταγράφονται υψηλότερα ποσοστά (51%) του εργατικού δυναμικού με μειωμένες απολαβές έναντι της ΕΑΔ2020 (39%).

Το μέρος του εργατικού δυναμικού που δήλωσαν ότι είναι μειώθηκαν οι απολαβές τους ρωτήθηκαν για το μέγεθος της μείωσης αυτής. Τα αποτελέσματα της ερώτησης παρουσιάζονται παρακάτω στο Γράφημα 57.

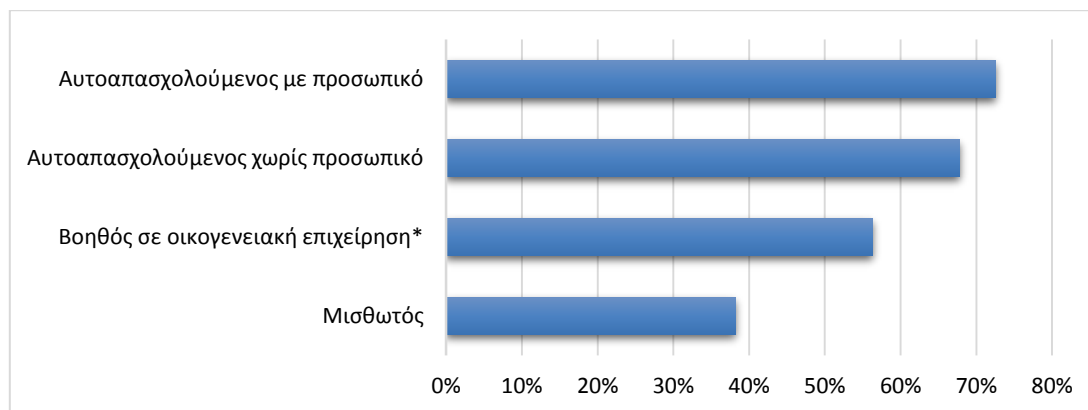
Συγκεκριμένα, περίπου 3 στους 4 για τους οποίους μειώθηκαν οι απολαβές τους απαντούν ότι είτε δεν επηρεάστηκαν σημαντικά ή ότι δεν έχουν πληγεί καίρια από τις συγκεκριμένες μειώσεις. Ένα ποσοστό της τάξης του 22% όμως αναφέρει ότι τα εισοδήματά του έχουν πληγεί καίρια και δεν θα μπορέσει να ανακάμψει.

Γράφημα 57 : Διάστημα διακοπής της εργασίας λόγω της πανδημίας COVID-19– H01008

Αντίστοιχα με τα ευρήματα της ΕΑΔ2020, στο παραπάνω γράφημα φαίνεται ότι η μείωση των απολαβών ήταν ευρύτερη στους αυτοαπασχολούμενους με ή χωρίς προσωπικό. Μεταξύ των αυτοαπασχολούμενων που έχουν προσωπικό η μείωση άγγιξε 7 στους 10. Από τους αυτοαπασχολούμενους χωρίς προσωπικό επηρεάστηκε ~68%.

Για τους μισθωτούς η μείωση απολαβών επηρέασε το ~38%, ποσοστό αυξημένο σε σχέση με την ΕΑΔ2020 (20%) και αυτό φαίνεται να είναι αποτέλεσμα της σφοδρής αρνητικής επίδρασης που δέχθηκε μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων της Κρήτης τα δύο προηγούμενα έτη λόγω της πανδημίας COVID-19, και μετακύλησης αυτής στους εργαζομένους τους. Η συγκεκριμένη ομάδα συνεχίζει και το 2021 να έχει την μικρότερη συγκριτικά επίδραση σε σχέση με τις υπόλοιπες και αυτό ενδεχομένως οφείλεται στα επιδοματικά μέτρα στήριξης που ελήφθησαν.

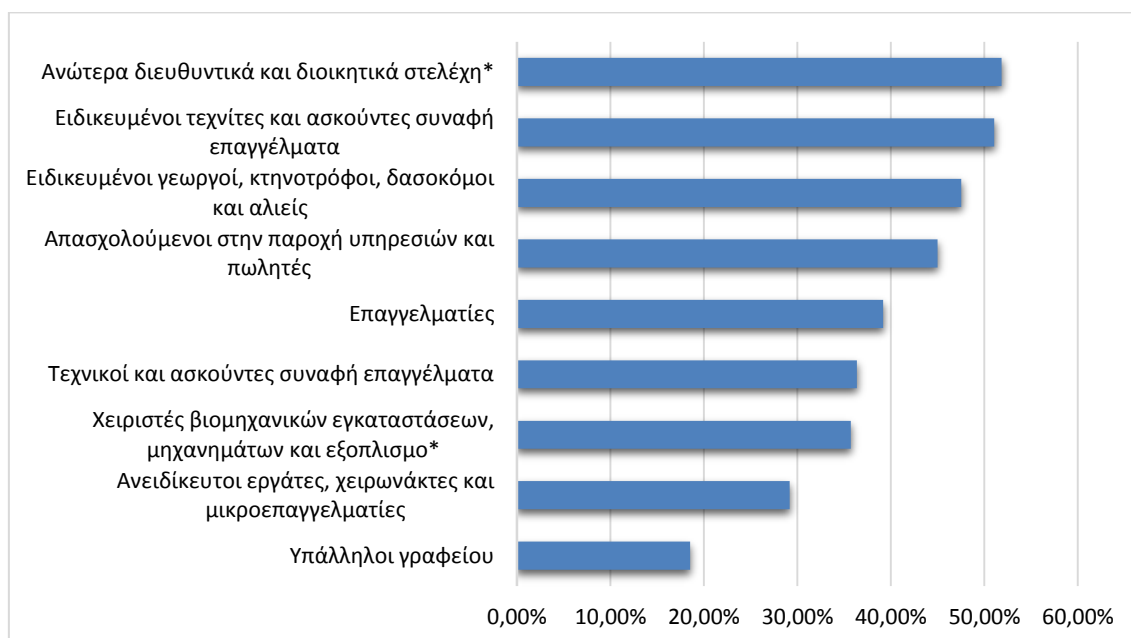

Γράφημα 58: Μείωση απολαβών λόγω COVID-19 ανά τρόπο απασχόλησης – Η01006

Παρατηρείται επίσης ότι μειώθηκαν οι απολαβές για το ~56% των απασχολούμενων ως βοηθών σε οικογενειακές επιχειρήσεις, αλλά το αποτέλεσμα δεν είναι ασφαλές, λόγω του χαμηλού αριθμού συνολικών παρατηρήσεων.

Επομένως, τα συνεχιζόμενα μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας φαίνεται να συνεχίζουν να πλήττουν κυρίως τους αυτοαπασχολούμενους/επιχειρηματίες και, ενδεχομένως, τους εργαζόμενους σε οικογενειακές επιχειρήσεις.

Στο Γράφημα 59 παρακάτω, παρουσιάζεται ανά κατηγορία επαγγέλματος το ποσοστό των εργαζομένων για τους οποίους επήλθε μείωση των απολαβών τους κατά την διάρκεια της πανδημίας.

Γράφημα 59 : Μείωση απολαβών λόγω COVID-19 ανά κατηγορία επαγγέλματος – Η01007

Αντίστοιχα με την ΕΑΔ2020 και στην ΕΑΔ2021 οι *Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα* καταγράφουν τεκμηριωμένα πολύ υψηλό ποσοστό (~51%) μαζί

με τα ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη (~51%), για τα οποία όμως ο αριθμός παρατηρήσεων δεν επιτρέπει την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος. Η εξήγηση για τη μείωση απολαβών σε μεγάλο μέρος της κατηγορίας των ειδικευμένων τεχνητών ενδεχομένως να οφείλεται στην υποχώρηση της παραγωγικής διαδικασίας, καθώς η πλειονότητά τους εμφανίζεται να απασχολείται στο δευτερογενή τομέα.

Ακολουθούν οι κατηγορίες επαγγέλματος *Ειδικευμένοι γεωργοί* (ΕΑΔ2021 ~47%, ΕΑΔ2020 50%), των οποίων η μείωση απολαβών υποδεικνύει ότι επηρεάστηκαν σημαντικά και οι δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα.

Η κατηγορία *των Απασχολούμενων στην παροχή υπηρεσιών και πωλητών* είναι εκείνη που, αν και συγκροτείται από μισθωτούς, φαίνεται να εμφανίζει συγκριτικά με την ΕΑΔ2020 μεγαλύτερη απώλεια εισοδήματος (ΕΑΔ2021 45%, ΕΑΔ2020 37%). Αυτό σχετίζεται με τα επαγγέλματα που συγκροτούν την κατηγορία και απαντώνται κυρίως στους κλάδους δραστηριότητας του εμπορίου και της εστίασης, οι οποίοι επλήγησαν καίρια από το σύνολο των μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας.

Αντίστοιχα με τα ευρήματα της ΕΑΔ2020, το ποσοστό των *Επαγγελματιών* (40%) δείχνει ότι περιορίστηκε και η ζήτηση για σχετικά προϊόντα και υπηρεσίες. **Το ποσοστό αυτό παραμένει σταθερό δηλώνοντας πως ο περιορισμός της ζήτησης συνεχίζει και υφίσταται το 2021 παρά τα μέτρα που ελήφθησαν για την ενίσχυση της συγκεκριμένης ομάδας.**

Οι λοιπές κατηγορίες επαγγελματιών - τεχνικοί, ανειδίκευτοι εργάτες και υπάλληλοι γραφείου - φαίνεται να εμφανίζουν τα χαμηλότερα ποσοστά περιπτώσεων απώλειας εισοδήματος στην πρώτη φάση της πανδημίας. Αυτό ενδεχομένως οφείλεται στους κλάδους δραστηριότητας που τους απασχολούν, καθώς και στο ότι απασχολούνται ως μισθωτοί και, είτε πληρώνονταν κανονικά, είτε έτυχαν κρατικής στήριξης επιδοματικού χαρακτήρα.

7.1.3 Λοιπές επιπτώσεις

Αντίστοιχα με τα ευρήματα της ΕΑΔ2020, στην ΕΑΔ2021 για περίπου 1 στους 5 εργαζομένους (17%) μειώθηκε το ωράριο εργασίας τους, γεγονός που συνδέεται και με την μείωση των απολαβών του εργατικού δυναμικού.

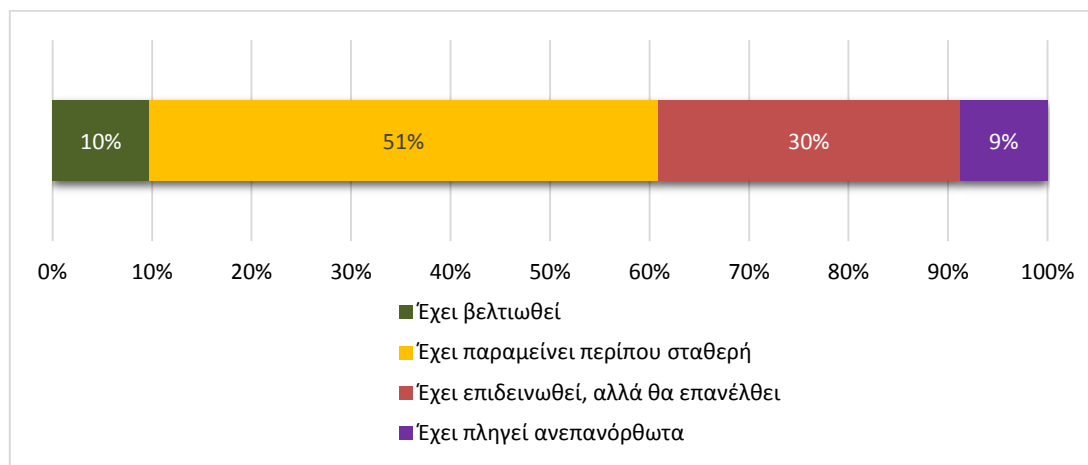
Επίσης, οριακά αυξημένο εμφανίζεται το ποσοστό των ερωτώμενων της ΕΑΔ2021 (9%) σε σχέση με την ΕΑΔ2020 (7%) όπου δηλώνει ότι άλλαξε η εργασιακή τους κατάσταση είτε από πλήρη σε μερική ή εκ περιτροπής εργασία, λόγω των περιοριστικών μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας.

Σημαντική αύξηση παρατηρείται στην εξ' αποστάσεως εργασία το 2021 σε σχέση με το 2020 (ΕΑΔ2021 17%, ΕΑΔ2020 9%), σύμφωνα με το Γράφημα 55.

Τέλος, το 2021 εμφανίζεται σημαντικά αυξημένο το ποσοστό του εργατικού δυναμικού που δήλωσε ότι η πανδημία δεν είχε καμία επίπτωση ή επηρέασε θετικά την εργασία του (ΕΑΔ2021 40%, ΕΑΔ2020 28%).

7.1.4 Γνώμη του εργατικού δυναμικού για τις επιπτώσεις της πανδημίας στην αγορά εργασίας

Το σύνολο των συμμετεχόντων της ΕΑΔ2020 κλήθηκαν να δηλώσουν πώς βλέπουν τη θέση τους στην αγορά εργασίας της Κρήτης μετά την δεύτερη φάση αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19. Στο Γράφημα 60 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα στη σχετική ερώτηση.

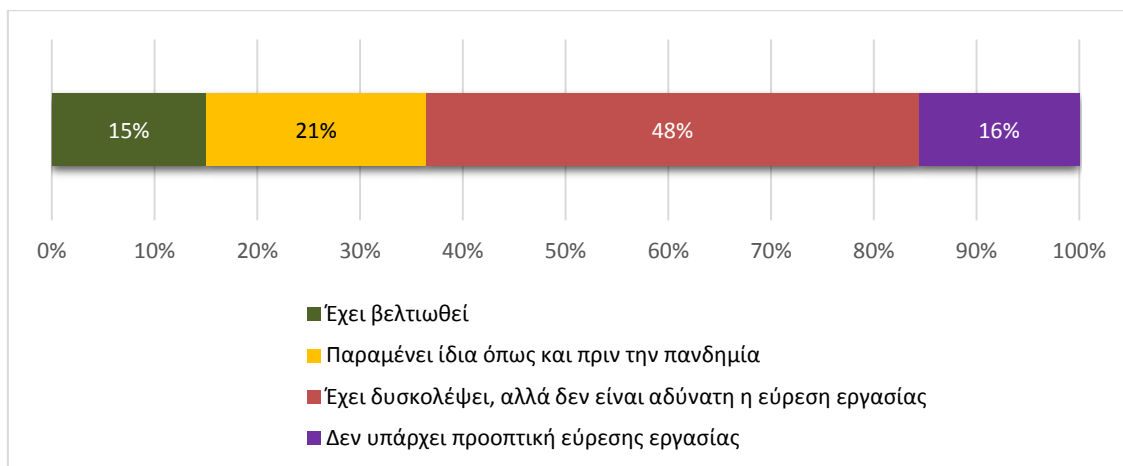

Γράφημα 60 : Γνώμη εργατικού δυναμικού για την επίπτωση του COVID-19 στους εργαζομένους – Η01002

Περισσότερο αισιόδοξα τα αποτελέσματα σε σχέση με την ΕΑΔ2020, με μόνο **1 στους 10 εργαζομένους να πιστεύει ότι η θέση του έχει πληγεί ανεπανόρθωτα** (ΕΑΔ2020 25%), ενώ συνολικά **έχει επιδεινωθεί η θέση περίπου 40% του εργατικού δυναμικού της Κρήτης** έναντι 70% που καταγράφηκε στην ΕΑΔ2020. Σημαντικά αυξημένο το ποσοστό ~60% που δηλώνει ότι η θέση του παρέμεινε σταθερή (51%), είτε βελτιώθηκε (10%) έναντι του 2020 (παρέμεινε σταθερή 27%, βελτιώθηκε 3%).

7.1.5 Γνώμη των ανέργων για τις προοπτικές εύρεσης εργασίας

Το μέρος του εργατικού δυναμικού που δήλωσαν ότι είναι άνεργοι, ρωτήθηκαν για τις προοπτικές εύρεσης εργασίας μετά την λήξη του πρώτου κύκλου μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζονται οι απαντήσεις.

Γράφημα 61 : Γνώμη ανέργων για τις προοπτικές εύρεσης εργασίας – Η01005

Το 2021 ένα σχετικά μικρότερο ποσοστό ανέργων της τάξης του 16% δηλώνει ότι δεν υπάρχει καμία προοπτική εύρεσης εργασίας σε σχέση με το 2020 (ΕΑΔ2020 28%). Σημαντικό μειωμένο παρουσιάζεται και το ποσοστό των ανέργων που δηλώνει ότι έχει δυσκολέψει η εύρεση εργασίας (ΕΑΔ2021 48%, ΕΑΔ2020 59%), αλλά δε θεωρούν ότι είναι αδύνατη. Αθροιστικά, **μετά την και την άρση των περιοριστικών μέτρων του δεύτερου κύματος της πανδημίας των πρώτων περιοριστικών μέτρων, περίπου 6 στους 10 ανέργους θεωρούν ότι η προοπτική εύρεσης εργασίας έχει δυσκολέψει ή έχει γίνει ακατόρθωτη**, αριθμός εμφανώς μειωμένος σε σχέση με το 2020 (ΕΑΔ2020 90%).

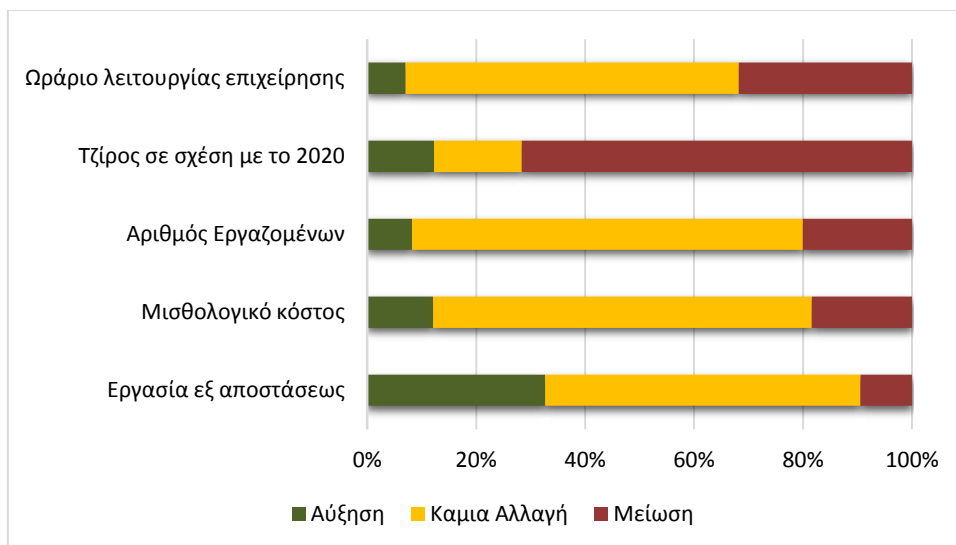
7.2. Επιπτώσεις στις επιχειρήσεις

Η ΕΕ2021 διεξήχθη 15/11/2021 έως 02/12/2021, εν μέσω πλήρους λειτουργίας της αγοράς και μετά από μια πλήρη θερινή περίοδο.

Στην ΕΕ2021 οι επιχειρήσεις ερωτήθηκαν για τις επιπτώσεις που είχαν τα περιοριστικά μέτρα που εφαρμόστηκαν, από τον Νοέμβριο του 2020 έως και τον Νοέμβριο του 2021, για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 στην λειτουργία τους. Συγκεκριμένα, ρωτήθηκαν αν μεταβλήθηκαν τα παρακάτω δεδομένα για την επιχείρησή τους:

- Ωράριο λειτουργίας επιχείρησης.
- Τζίρος σε σχέση με το 2019.
- Αριθμός Εργαζομένων.
- Μισθολογικό κόστος.
- Εργασία εξ αποστάσεως.

Στο Γράφημα 62 παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων.

Γράφημα 62 : Επιπτώσεις των περιοριστικών μέτρων στις επιχειρήσεις – Η02001

Στην ΕΕ2021, σημαντικά μειωμένος αριθμός επιχειρήσεων (32%) δήλωσε ότι μειώθηκε το ωράριο λειτουργίας τους την περασμένη περίοδο έναντι της ΕΑΔ2020 (70%).

Περίπου, **7 στις 10 επιχειρήσεις δήλωσαν ότι μειώθηκε ο τζίρος τους και δεν έχει επανέλθει στα επίπεδα πριν την πανδημία.** Τα ευρήματα της ΕΕ2021 δείχνουν μεν μια οριακά βελτιωμένη κατάσταση σε σχέση με το 2020 (90% των επιχειρήσεων με μειώσεις τζίρου) όμως δύο χρόνια μετά την πανδημία ο τζίρος των περισσότερων επιχειρήσεων φαίνεται να μην έχει επανέλθει ακόμα.

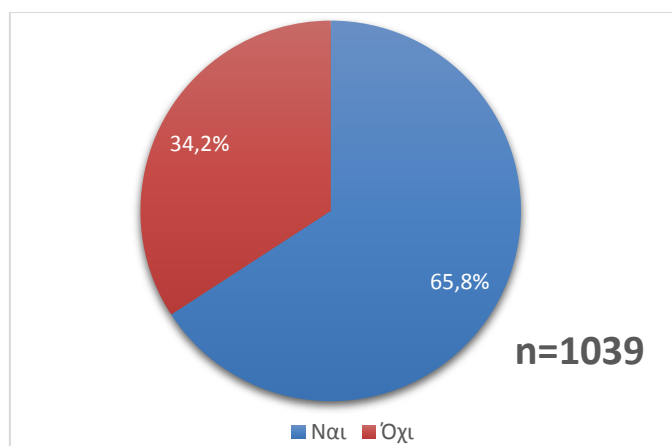
Επίσης, **το 20% των επιχειρήσεων της Κρήτης μείωσαν τον αριθμό των εργαζομένων τους και αντίστοιχα και το μισθολογικό κόστος.** Οι μειώσεις αυτές αθροιστικά με τα ευρήματα της ΕΕ2020, (4 στις 10 επιχειρήσεις μείωσαν προσωπικό και μισθολογικό κόστος), δημιουργούν μια ακόμα δυσμενέστερη κατάσταση για την αγορά εργασίας της Κρήτης.

Αξίζει να σημειωθεί πως υπάρχει ένα μικρό κομμάτι επιχειρήσεων ~10%, το οποίο δήλωσε ότι αύξησε το ωράριο λειτουργίας τους, τον τζίρο τους σε σχέση με το 2019, τον αριθμό των εργαζομένων τους και το μισθολογικό τους κόστος κατά την διάρκεια των περιοριστικών μέτρων για την καταπολέμηση του δεύτερου κύματος της πανδημίας.

Τέλος, η ΕΕ2021 κατέδειξε ότι 1 στις 3 επιχειρήσεις αύξησε την εξ αποστάσεως εργασία, εύρημα που είναι σε συνάφεια με την ΕΑΔ2021 όπου το ποσοστό εργαζομένων που απασχολήθηκε με εξ' αποστάσεως εργασία ήταν 17% (πρβλ. §7.1.3).

7.2.1 Πανδημία και μέτρα ανακούφισης των επιχειρήσεων

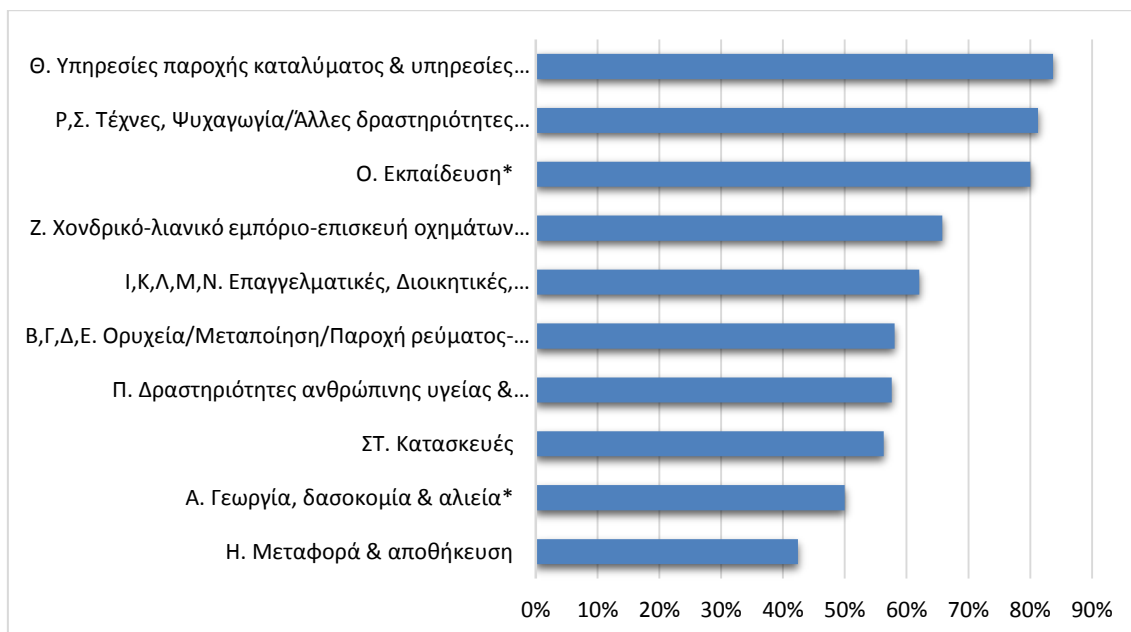
Οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην ΕΕ2021 ερωτήθηκαν αν έλαβαν κάποιου είδους ενίσχυση μέσω των μέτρων στήριξης της οικονομίας (π.χ. μείωση ενοικίου, ρυθμίσεις οφειλών, επιστρεπτέα προκαταβολή κλπ). Οι απαντήσεις στην ερώτηση αυτή παρουσιάζονται στο παρακάτω Γράφημα.

Γράφημα 63 : Αριθμός Επιχειρήσεων που έλαβε κάποιου είδους ενίσχυση – Η02007

Παρατηρούμε ότι **τα 2/3 των επιχειρήσεων της Κρήτης έλαβαν κάποιου είδους οικονομική ενίσχυση, με το υπόλοιπο 1/3 να μένει εκτός οποιασδήποτε ενίσχυσης.**

Στο Γράφημα 64 αποτυπώνεται το ποσοστό των επιχειρήσεων τα οποία έχουν λάβει κάποιου είδους ενίσχυση ανά κλάδο εργασίας.

Γράφημα 64 : Αριθμός Επιχειρήσεων που έλαβε κάποιου είδους ενίσχυση ανά κλάδο – Η02008

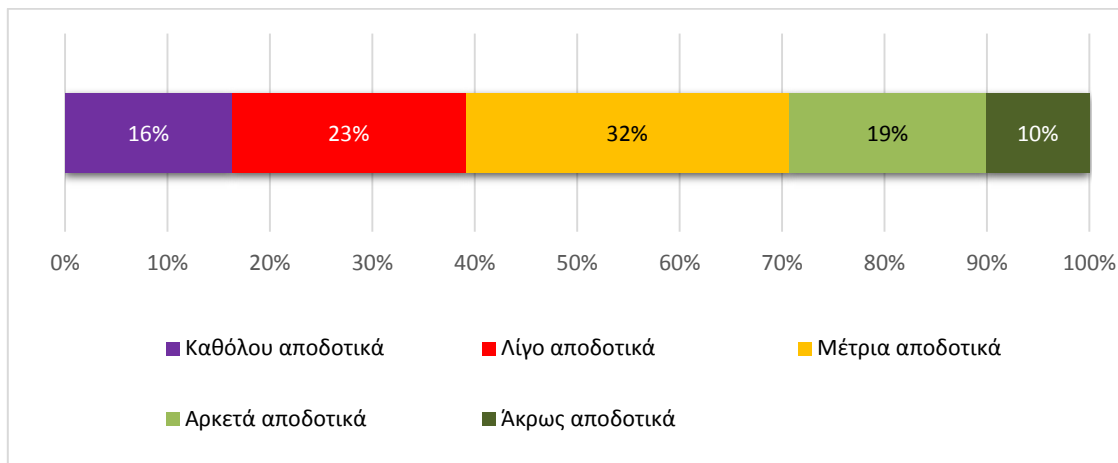
Περισσότερες από το 80% των επιχειρήσεων που ανήκουν στους κλάδους «Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσίες εστίασης» (84%) και «Ρ,Σ. Τέχνες, Ψυχαγωγία/Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών» (81%) έχουν λάβει κάποιου είδους ενίσχυση το 2021, μέσω των μέτρων στήριξης της οικονομίας για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19.

Σε ποσοστό της τάξης ~60% ενισχύθηκαν οι επιχειρήσεις των κλάδων «Ζ. Χονδρικό-λιανικό εμπόριο-επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών» (65,8%), «Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές & άλλες δραστηριότητες» (62%), «Β,Γ,Δ,Ε. Ορυχεία/Μεταποίηση/Παροχή ρεύματος-φυσικού αερίου/νερού» (58%), «Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας & κοινωνικής μέριμνας» (57,6%) και «ΣΤ. Κατασκευές».

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι λιγότερες συγκριτικά επιχειρήσεις οι οποίες ενισχύθηκαν από τα μέτρα στήριξης της οικονομίας που ελήφθησαν το 2021 είναι αυτές του κλάδου «Η. Μεταφορά & αποθήκευση», που όμως δεν είναι μεταξύ εκείνων των κλάδων που επλήγησαν καίρια – μάλιστα αρκετές επιχειρήσεις του κλάδου εμφάνισαν βελτίωση.

Πέραν των παραπάνω, ο αριθμός παρατηρήσεων για τους κλάδους Ο. Εκπαίδευση και Α. Γεωργία είναι χαμηλός και δεν επιτρέπει την εξαγωγή ποσοτικών συμπερασμάτων – επισημαίνονται με αστερίσκο. Η παράθεσή τους βοηθά κυρίως στην ποιοτική παρατήρηση.

Οι επιχειρήσεις που έλαβαν κάποιου είδους ενίσχυση μέσω των μέτρων στήριξης της οικονομίας (π.χ. μείωση ενοικίου, ρυθμίσεις οφειλών, επιστρεπτέα προκαταβολή κλπ), ερωτήθηκαν πόσο αποδοτικά ήταν για την επιχείρησή τους. Στο Γράφημα 65. παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις τους.

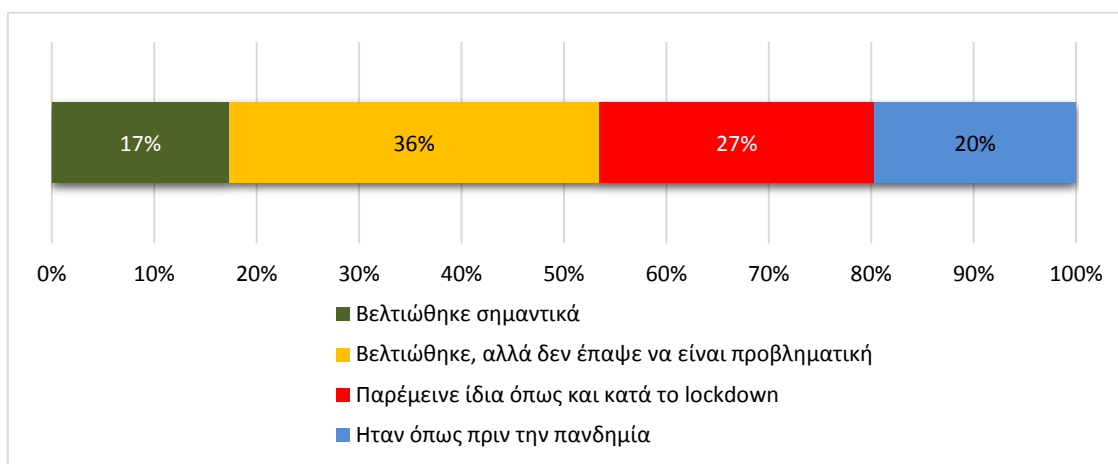

Γράφημα 65 : Γνώμη επιχειρήσεων σχετικά με την αποδοτικότητα των μέτρων ενίσχυσης – Η02006

Από μέτρια ως άκρως αποδοτικά θεωρούν τα μέτρα 6 στις 10 επιχειρήσεις, ενώ οι υπόλοιπες θεωρούν τα μέτρα είτε ως ελλιπή (23%) ή ως καθόλου αποδοτικά (16%).

7.2.2 Πανδημία, οικονομικές επιπτώσεις και προοπτικές στις επιχειρήσεις

Στην ΕΕ2021, οι επιχειρήσεις ερωτήθηκαν ποια η οικονομική τους κατάσταση μετά την άρση των μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19 τον Μάιο του 2021 και στο Γράφημα 66 παρουσιάζονται οι απαντήσεις τους.

Γράφημα 66 : Οικονομική κατάσταση της επιχείρησης μετά την άρση του lock-down – Η02002

Το 36% αναφέρουν ότι, μετά την άρση των μέτρων της πρώτη φάσης της πανδημίας, η κατάστασή τους βελτιώθηκε, αλλά δεν έπαψε να είναι προβληματική. Αξίζει να σημειώσουμε ότι το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχονταν σε 53% κατά την άρση των πρώτων περιοριστικών μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας. Το 27% δήλωσε ότι η κατάστασή του παρέμεινε το ίδιο προβληματική όπως και κατά την ισχύ των μέτρων, ενώ το 20% δήλωσε ότι δεν επηρεάστηκε από τα μέτρα για την πανδημία. Τέλος, ένα 17% δηλώνει ότι η οικονομική τους κατάσταση βελτιώθηκε σημαντικά.

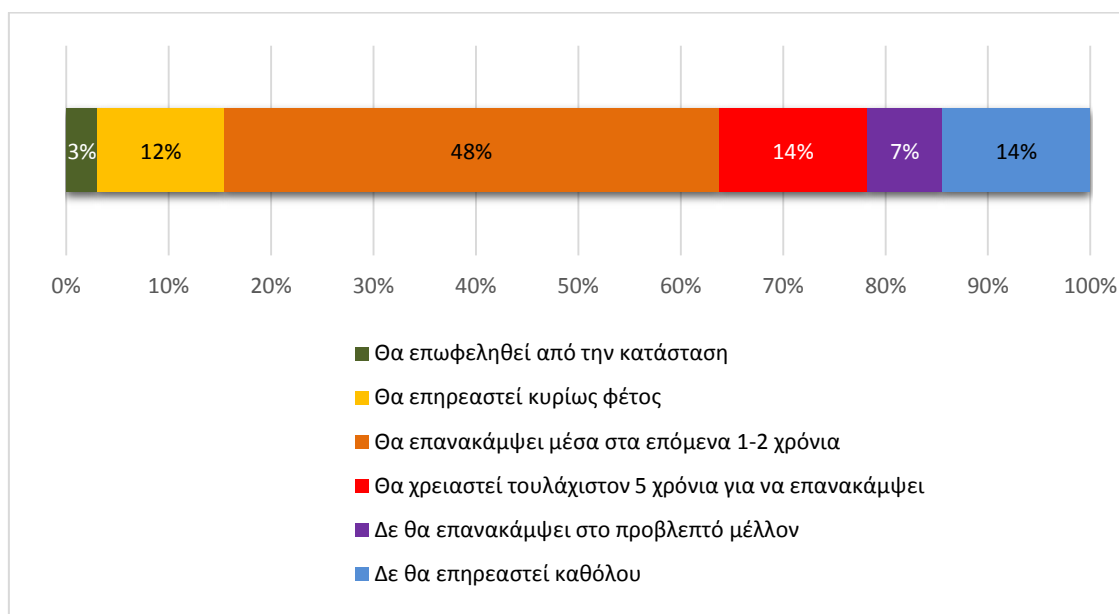
Λαμβάνοντας υπόψη ότι

α) για 7 στις 10 επιχειρήσεις μειώθηκε ο τζίρος τους σε σχέση με το 2019, και

β) 4 στις 10 επιχειρήσεις που ενισχύθηκαν θεωρούν ότι τα μέτρα ως ελλιπή ή μη αποδοτικά,

τα αποτελέσματα καταγράφουν μια δυσχερή οικονομική κατάσταση περίπου των μισών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Κρήτη.

Στο Γράφημα 67 παρουσιάζεται η γνώμη των επιχειρήσεων σχετικά με το πώς θα επηρεάσει η εξέλιξη της πανδημίας την λειτουργία τους.

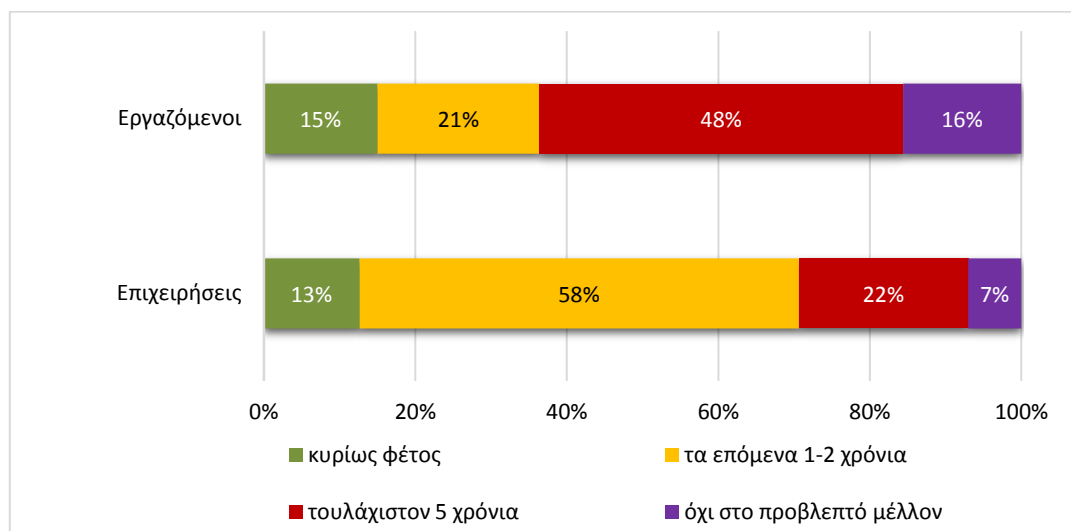
Γράφημα 67 : Γνώμη επιχειρήσεων για τις επιπτώσεις της πανδημίας στην λειτουργία τους– H02003

Κατά τη διεξαγωγή της ΕΕ2021 η πλειονότητά των επιχειρηματιών συνεχίζουν να εμφανίζονται σχετικά αισιόδοξοι (64%), καθώς πιστεύουν ότι, είτε η επιχείρησή τους θα επηρεαστεί από την πανδημία μόνο το 2021 (12%), είτε θα καταφέρει να επανακάμψει τα επόμενα ένα με δύο χρόνια (48%). Παρ' όλα αυτά, καταγράφεται και ένα ποσοστό ~21% που εκτιμά ότι, είτε θα δυσκολευτεί για τουλάχιστον μια πενταετία (14%) είτε δε θα καταφέρει να επανακάμψει στο προβλεπτό μέλλον (7%).

7.3. Εκτίμηση για τις προοπτικές εξέλιξης της οικονομίας της Κρήτης

Κλείνοντας, στο Γράφημα 68 παρουσιάζεται συγκριτικά η εκτίμηση τόσο του εργατικού δυναμικού όσο και του επιχειρηματικού κόσμου για τις προοπτικές εξέλιξης της οικονομίας της Κρήτης. Η εκτίμηση αυτή βασίστηκε στην ανάλυση της ίδιας ερώτησης στις ΕΑΔ2021 και ΕΕ2022, οι οποίες όμως απείχαν χρονικά με την αγορά σε πλήρη ή σχεδόν πλήρη λειτουργία.

Αντίθετα με την ΕΑΔ2020, στην ΕΑΔ2021 αποτυπώνονται διαφορές στην γενική εκτίμηση για τις προοπτικές της οικονομίας της Κρήτης. Η πλειονότητα των επιχειρήσεων (68%) εκτιμά ότι η κρίση της πανδημίας θα επηρεάσει την οικονομία της Κρήτης το 2020 ή και τα επόμενα ένα με δύο χρόνια κατά μέγιστο. Αντίθετα μόνον ένας στους τρεις εργαζόμενους έχει την ίδια άποψη.

Γράφημα 68: Γνώμη για τις προοπτικές της οικονομίας της Κρήτης - Η03001

Σοβαρή διαφορά αποτυπώνεται επίσης μεταξύ εργατικού δυναμικού και επιχειρήσεων στο ποσοστό που απηχεί η γνώμη ότι η κρίση θα επηρεάσει την οικονομία για περίοδο τουλάχιστον 5 ετών ή όχι στο προβλεπτό μέλλον. Στο εργατικό δυναμικό το ποσοστό των πιο απαισιόδοξων είναι κατά ~35% μεγαλύτερο από εκείνο των επιχειρήσεων, απηχώντας ενδεχομένως την ευαλωτότητα του εργατικού δυναμικού αλλά και τη χρονική απόσταση διεξαγωγής μεταξύ των δύο ερευνών.

8. Επίλογος

Η αγορά εργασίας της Κρήτης έχει διαταραχθεί σοβαρά λόγω των επιπτώσεων που έχει επιφέρει τα τελευταία δύο χρόνια η πανδημία COVID-19. Για το 2021, μετά το άνοιγμα της αγοράς εν όψει της θερινής περιόδου, διαπιστώθηκαν σημάδια ανάκαμψης των οικονομικών μεγεθών και των συνθηκών στην αγορά εργασίας, όμως ένα σημαντικό μέρος του εργατικού δυναμικού και των επιχειρήσεων συνεχίζει να βρίσκεται σε δυσχερή κατάσταση.

Ως συνέπεια της σφοδρής οικονομικής πίεσης που δέχθηκε η αγορά εργασίας της Κρήτης τα δύο προηγούμενα, παρατηρήθηκε περαιτέρω αύξηση στην ανεργία. Παρά τα μέτρα ενίσχυσης και επιδότησης για την ανακούφιση από τις επιπτώσεις της πανδημίας, ένα σημαντικό μέρος του εργατικού δυναμικού συνεχίζει να βρίσκεται σε δυσχερή κατάσταση, με τους νέους και τις γυναίκες να πλήττονται περισσότερο.

Οι περισσότερες επιχειρήσεις της Κρήτης έλαβαν κατά το 2021 κάποιου είδους οικονομική ενίσχυση, αλλά, για το μεγαλύτερο μέρος αυτών, ο τζίρος τους συνέχισε να είναι μειωμένος σε σχέση με το 2019. Παρ' ότι παρατηρήθηκε μια σαφή ανάκαμψη της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων, μέρος της πρέπει να αποδοθεί στην οικονομική στήριξη που έλαβαν ως αντιστάθμισμα των επιπτώσεων της πανδημίας. Στον αντίποδα, τα συνεχιζόμενα μέτρα πρόληψης για αντιμετώπιση της πανδημίας φαίνεται να συνεχίζουν να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στους αυτοαπασχολούμενους, και ιδιαίτερα στις μικρομεσαίες οικογενειακές επιχειρήσεις.

Μέσα σε αυτό το μεταβαλλόμενο περιβάλλον η συνεχιζόμενη τάση αύξησης της κατάρτισης/εκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού που είχε παρατηρηθεί μέχρι το 2019 φαίνεται να ανακόπτεται. Η επισφάλεια στην αγορά εργασίας δεν φαίνεται να αποδίδεται σε έλλειψη κατάρτισης, αλλά σε μείωση της οικονομικής δραστηριότητας και, κατά συνέπεια, σε μείωση των θέσεων εργασίας. Η μόνη πραγματική και πιεστική ανάγκη κατάρτισης φαίνεται να αφορά σε θέματα ασφάλειας στον χώρο εργασίας που σχετίζονται με την πανδημία.

Καθώς οδεύουμε προς τέλος του δεύτερου χρόνου της πανδημίας, οι επιπτώσεις της αναμένονται μακροχρόνιες και καταλυτικές για την λειτουργία της αγοράς εργασίας στην Κρήτη. Οι απαιτούμενες παρεμβάσεις δεν αρκεί να εστιάσουν μόνο σε μέτρα οικονομικής ενίσχυσης των επιχειρήσεων και του εργατικού δυναμικού, αλλά οφείλουν να προχωρήσουν σε ευρύτερο σχεδιασμό με στόχο το μετασχηματισμό της επιχειρηματικότητας και του παραγωγικού μοντέλου. Σε αυτό το πλαίσιο εξελίξεων, η υλοποίηση του προγράμματος - πλαισίου κατάρτισης- reskilling που προτείνεται από τον ΠΜΠΑΕ (Παραδοτέα 3.2. & 3.3) μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά (δεδομένου του ρόλου της κατάρτισης ως ενεργητική πολιτική απασχόλησης) αφ' ενός στην ταχύτερη

ανάκαμψη της αγοράς εργασίας και αφ' ετέρου στην ποιοτική αναβάθμισή της ώστε να αντεπεξέλθει στις νέες συνθήκες.

Προκειμένου να μελετηθούν σε βάθος οι επιπτώσεις της πανδημίας, οι δυσκολίες που αυτή θα επιφέρει και οι αδυναμίες που θα επιτείνει στην αγορά εργασίας της Κρήτης, είναι απαραίτητο να γίνει στοχευμένη παρακολούθηση συγκεκριμένων κλάδων της αγοράς (sectoral surveys). Κρίσιμη παράμετρος για την επιτυχή αντιμετώπιση των προκλήσεων που υφίστανται είναι η ανάπτυξη ευρύτερης και στενότερης συνεργασίας όλων των ενδιαφερόμενων μερών (stakeholders). Συνδυαστικά, τα παραπάνω απαιτούν επικαιροποιημένες παρεμβάσεις της Περιφέρειας Κρήτης, τόσο σε επίπεδο τομεακής κατάρτισης όσο και σε άλλα πεδία-τομείς πολιτικής, λαμβάνοντας υπόψη τη συνολική εικόνα αλλά και τις επιδιώξεις των ενδιαφερομένων.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

ΕΛΣΤΑΤ (2021α), ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ: Β' τρίμηνο 2021 (Δελτίο Τύπου).
Πειραιάς: ΕΛΣΤΑΤ, 16/09/2021

ΕΛΣΤΑΤ (2021β), ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ: Γ' τρίμηνο 2021 (Δελτίο Τύπου).
Πειραιάς: ΕΛΣΤΑΤ, 23/12/2021

Reichheld, F. F. (2003), The one number you need to grow, in Harv Bus Rev, 81(12), Dec 2003, pp. 46-54

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ (2020), ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ – ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΜΕ ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ. Αθήνα: Τμήμα Αξιοποίησης Δεδομένων, Τεκμηρίωσης & Ανάλυσης, της Δ/σης Προγραμματισμού και Συντονισμού, Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Σ.ΕΠ.Ε. -Ομάδα Διαχείρισης του Πληροφοριακού Συστήματος "ΕΡΓΑΝΗ".

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι - Πίνακες δεδομένων

ΦΥΛΟ	Παρατηρήσεις	ΕΑΔ_2021	ΕΙΕΑΔ
Άνδρας	571	53.8%	55.3%
Γυναίκα	491	46.2%	44.7%
Σύνολο	1062	100.0%	100.0%

Πίνακας 5: Αναλογία των δύο φύλων στο δείγμα σε σχέση με ΕΙΕΑΔ-ΕΛΣΤΑΤ - 01001

Ηλικιακή ομάδα	Παρατηρήσεις	Ποσοστό
18-24	78	7.3%
25-29	88	8.3%
30-34	102	9.6%
35-44	282	26.6%
45-54	289	27.2%
55-67	223	21.0%
ΣΥΝΟΛΟ	1062	100.0%

Πίνακας 6: Ποσοστά ηλικιακών ομάδων στο δείγμα ΕΑΔ - 01002

ΝΟΜΟΙ	Συχνότητα	Ποσοστό
ΧΑΝΙΩΝ	263	24.8%
ΡΕΘΥΜΝΟΥ	151	14.2%
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	513	48.3%
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	135	12.7%
ΣΥΝΟΛΟ	1062	100.0%

Πίνακας 7: Κατανομή του δείγματος ΕΑΔ ανά νομό – 001003

ΧΩΡΑ	Συχνότητα	Ποσοστό
ΕΛΛΑΔΑ	968	91.1%
ΑΛΒΑΝΙΑ	46	4.3%
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	16	1.5%
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	3	0.3%
ΑΛΛΗ ΧΩΡΑ	29	2.7%
ΣΥΝΟΛΟ	1062	100.0%

Πίνακας 8: Κατανομή εθνικοτήτων του δείγματος ΕΑΔ – 001004

Οικογενειακή Κατάσταση	Παρατηρήσεις	Ποσοστά	Ποσοστά ΕΙΕΑΔ
Άγαμος/η	296	27.9%	28.4%
Έγγαμος/η	682	64.2%	66.1%
Διαζευγμένος/η - Χήρος/α	84	7.9%	5.5%
ΣΥΝΟΛΟ	1062	27.9%	28.4%

Πίνακας 9: Αποτύπωση οικογενειακής κατάστασης στο δείγμα ΕΑΔ – 001005

ΝΟΜΟΙ	ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ (%)	ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΜΙΣΘΩΤΟΙ	ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΜΙΣΘΩΤΟΙ (%)	ΕΡΓΑΝΗ - ΜΙΣΘΩΤΟΙ 2020 (%)	ΕΡΕΥΝΑ ΑΝΕΡΓΟΙ ΟΑΕΔ	ΕΡΕΥΝΑ ΑΝΕΡΓΟΙ ΟΑΕΔ (%)	ΑΝΕΡΓΟΙ ΟΑΕΔ ΑΠΡ2021 (%)
ΧΑΝΙΩΝ	24.2%	128	24.5%	26.3%	27	27.8%	22.2%
ΡΕΘΥΜΝΗΣ	14.7%	83	15.9%	13.9%	11	11.3%	14.2%
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	48.1%	257	49.2%	50.1%	49	50.5%	51.7%
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	13.1%	54	10.3%	9.7%	10	10.3%	11.9%
ΣΥΝΟΛΟ	100.0%	522	100%	100%	97	100%	100%

Πίνακας 10: Κατανομή ενεργού εργατικού δυναμικού κατά νομό σε σχέση με συναφείς κατανομές κατά νομό – 001006:

Επίπεδο εκπαίδευσης	Παρατηρήσεις	Ποσοστό
Έως Απόφοιτος Δημοτικού	61	5.9%
Απόφοιτος 3τάξιας Μέσης Εκπαίδευσης [Απόφοιτος Γυμνασίου]	87	8.3%
Απόφοιτος 6τάξιας Εκπαίδευσης [Απόφοιτος Λυκείου]	340	32.6%
Σπουδαστής μέσω σχολών	30	2.9%
Φοιτητής Α.Ε.Ι./ Τ.Ε.Ι.	71	6.8%
Απόφοιτος Τεχνολογικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης	99	9.5%
Απόφοιτος Α.Ε.Ι./Τ.Ε.Ι.	287	27.5%
Κάτοχος Μεταπτυχιακού/Διδακτορικού τίτλου	67	6.4%
ΣΥΝΟΛΟ	1042	100.0%

Πίνακας 11: Κατανομή δείγματος ΕΑΔ ανά επίπεδο εκπαίδευσης - 001008

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ	Μισθωτός	Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό	Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό	Βοηθός σε οικογενειακή επιχείρηση	ΣΥΝΟΛΟ
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	7	1	19	0	27
Επαγγελματίες	89	61	19	1	170
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	19	9	4	1	33
Υπάλληλοι γραφείου	74	3	0	4	81
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	172	31	47	9	259
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	23	72	24	3	122
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	48	27	15	4	94
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού	22	5	1	0	28
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνακτές και μικροεπαγγελματίες	68	0	1	3	72
ΣΥΝΟΛΟ	522	209	130	25	886

Πίνακας 12: Πλήθος εργαζομένων δείγματος ΕΑΔ ανά κατηγορία επαγγελμάτων- 01010

ΚΛΑΔΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΚΑΔ)	Αριθμός Παρατηρήσεων ΕΕ	ΕΕ 2021	ΓΕΜΗ/ΕΙΕΑΔ	Απόκλιση ΕΕ από ΓΕΜΗ/ΕΙΕΑΔ
Α. Γεωργία, δασοκομία & αλιεία	17	1.6%	1.6%	0.0%
Β,Γ,Δ,Ε. Ορυχεία/Μεταποίηση/Παροχή ρεύματος-φυσικού αερίου/νερού	113	10.6%	10.7%	-0.1%
ΣΤ. Κατασκευές	89	8.3%	9.8%	-1.5%
Ζ. Χονδρικό-λιανικό εμπόριο-επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών	381	35.6%	37.0%	-1.4%
Η. Μεταφορά & αποθήκευση	36	3.4%	3.6%	-0.2%
Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσίες εστίασης	136	12.7%	14.5%	-1.8%
Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές κ άλλες δραστηριότητες	173	16.2%	14.9%	1.2%
Ο. Εκπαίδευση	26	2.4%	1.7%	0.8%
Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας & κοινωνικής μέριμνας	34	3.2%	0.6%	2.6%
Ρ,Σ. Τέχνες, Ψυχαγωγία/Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	65	6.1%	5.6%	0.5%
Σύνολο	1070	100.0%	100.0%	

Πίνακας 13: Κατανομή επιχειρήσεων κατά κλάδο δραστηριότητας (ΚΑΔ) της ΕΕ2021 συγκριτικά με ΕΙΕΑΔ/ΓΕΜΗ (2017) – 002001

ΝΟΜΟΣ	Παρατηρήσεις	ΕΕ 2021	ΓΕΜΗ/ΕΙΕΑΔ	Απόκλιση
ΧΑΝΙΩΝ	315	29.4%	28.1%	1.3%
ΡΕΘΥΜΝΗΣ	166	15.5%	14.9%	0.6%
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	479	44.8%	44.8%	0.0%
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	110	10.3%	12.2%	-1.9%
ΣΥΝΟΛΟ	1070	100.0%	100.0%	

Πίνακας 14: Κατανομή επιχειρήσεων κατά νομό σύμφωνα με ΕΕ 2021 συγκριτικά με ΓΕΜΗ/ΕΙΕΑΔ – 002002

Κατηγορίες επαγγελματιών	πλήρους	μερικής	ΕΚ περιτροπής	πλήρους	μερικής	ΕΚ περιτροπής
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	349	9	7	8%	2%	5%
Επαγγελματίες	246	71	0	6%	13%	0%
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	231	20	15	5%	4%	11%
Υπάλληλοι γραφείου	790	76	10	18%	14%	8%
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	930	211	7	21%	39%	5%
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	36	6	4	1%	1%	3%
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	427	43	21	10%	8%	16%
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμο	492	3	2	11%	1%	2%
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνακτές και μικροεπαγγελματίες	876	104	66	20%	19%	50%
ΣΥΝΟΛΟ	4377	543	132	100%	100%	100%

Πίνακας 15: Κατανομή κατηγοριών επαγγελματιών στις επιχειρήσεις ΕΕ – 002004

Κατάσταση εργατικού δυναμικού	Συχνότητα	Ποσοστό
ΝΑΙ ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΣΥΝΕΧΕΙΑ	647	60.9%
ΝΑΙ ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΕΠΟΧΙΚΑ	191	18.0%
ΒΡΙΣΚΟΜΑΙ ΣΕ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΟΓΩ COVID-19	48	4.5%
ΟΧΙ ΔΕΝ ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ (ΟΥΤΕ ΕΠΟΧΙΚΑ)	176	16.6%
ΣΥΝΟΛΟ	1062	100.0%

Πίνακας 16: Συνεχώς εργαζόμενοι, εποχικά εργαζόμενοι και άνεργοι ΕΑΔ – Α01001Α

	Συχνότητες 2021	ΕΑΔ 2017	ΕΛΣΤΑΤ 2017	ΕΑΔ 2018	ΕΛΣΤΑΤ 2018	ΕΑΔ 2019	ΕΛΣΤΑΤ 2019	ΕΑΔ 2020	ΕΛΣΤΑΤ 2020	ΕΑΔ 2021	ΕΛΣΤΑΤ 2021
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	838	80.8%	83.1%	81.5%	86.5%	85.5%	88.2%	72.1%	77.9%	78.9%	83.8%
ΜΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	224	19.2%	16.9%	18.5%	13.5%	14.5%	11.8%	27.9%	22.1%	21.1%	16.2%
ΣΥΝΟΛΟ	1062	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Πίνακας 17: Εργαζόμενοι και άνεργοι στην ΕΑΔ – Α01001

ΚΛΑΔΟΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΣΥΝΕΧΕΙΑ	ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΕΠΟΧΙΚΑ	ΣΕ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΔΕΝ ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ	ΣΥΝΟΛΟ
Α. Γεωργία, δασοκομία & αλιεία	98	24	1	6	129
Β,Γ,Δ,Ε. Ορυχεία/Μεταποίηση/Παροχή ρεύματος-φυσικού αερίου/νερού	71	13	4	9	97
ΣΤ. Κατασκευές	54	5	0	6	65
Ζ. Χονδρικό-λιανικό εμπόριο-επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών	131	18	9	45	203
Η. Μεταφορά & αποθήκευση	30	10	3	11	54
Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσίες εστίασης	58	93	17	49	217
Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές κ άλλες δραστ.	86	10	4	18	118
Ο. Εκπαίδευση	50	7	3	12	72
Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας & κοινωνικής μέριμνας	39	5	0	8	52
Ρ,Σ. Τέχνες, Ψυχαγωγία/Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	30	6	7	12	55
ΣΥΝΟΛΟ	647	191	48	176	1062

Πίνακας 18: Εργασία και ανεργία ανά κλάδο δραστηριότητας – Α01003

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ	ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΣΥΝΕΧΕΙΑ	ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΕΠΟΧΙΚΑ	ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	16	5	6	27
Επαγγελματίες	151	12	7	170
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	26	5	2	33
Υπάλληλοι γραφείου	52	21	8	81
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	183	64	12	259
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	98	23	1	122
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	77	16	1	94
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού	20	5	3	28
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνακτές και μικροεπαγγελματίες	24	40	8	72
ΣΥΝΟΛΟ	647	191	48	888

Πίνακας 19: Εποχική εργασία ανά κατηγορία επαγγέλματος – Α01004

	18-24	25-29	30-34	35-44	45-54	55-67+	ΣΥΝΟΛΟ
ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΣΥΝΕΧΕΙΑ	34	48	66	182	182	135	647
ΔΕΝ ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ	18	17	11	41	47	42	176
ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΕΠΟΧΙΚΑ	24	21	17	43	50	36	191
ΒΡΙΣΚΟΜΑΙ ΣΕ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΟΓΩ COVID-19	2	2	8	16	10	10	48
ΣΥΝΟΛΟ	78	88	102	282	289	223	1062

Πίνακας 20: Εργασία συνεχής, εποχική και ανεργία ανά ηλικιακή ομάδα – Α01005

	ΕΛΛΑΔΑ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΑ	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	ΑΛΛΗ ΧΩΡΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΣΥΝΕΧΕΙΑ	604	43	24	9	2	8	647
ΔΕΝ ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ	161	28	4	3	1	7	176
ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΕΠΟΧΙΚΑ	163	15	14	3	0	11	191
ΒΡΙΣΚΟΜΑΙ ΣΕ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΟΓΩ COVID-19	40	8	4	1	0	3	48
ΣΥΝΟΛΟ	968	94	46	16	3	29	1062

Πίνακας 21: Εργασία, εποχική εργασία, ανεργία και ιθαγένεια – Α01007

Κλάδοι Επαγγελμάτων	Συχνότητα	Ποσοστό
Α. Γεωργία, δασοκομία & αλιεία	104	61.5%
Β,Γ,Δ,Ε. Ορυχεία/Μεταποίηση/Παροχή ρεύματος-φυσικού αερίου/νερού	2	1.2%
ΣΤ. Κατασκευές	11	6.5%
Ζ. Χονδρικό-λιανικό εμπόριο-επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών	4	2.4%
Η. Μεταφορά & αποθήκευση	6	3.6%
Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσίες εστίασης	13	7.7%
Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές κ άλλες δρας	10	5.9%
Ο. Εκπαίδευση	7	4.1%
Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας & κοινωνικής μέριμνας	4	2.4%
Ρ,Σ. Τέχνες, Ψυχαγωγία/Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	8	4.7%
ΣΥΝΟΛΟ	169	100%

Πίνακας 22: Δευτερεύουσα Εργασία ανά κλάδο δραστηριότητας κύριας απασχόλησης –Α01010

Χρονικό διάστημα	Παρατηρήσεις	Ποσοστό
Κάτω από 1 μήνα	4	2,3%
1-2 μήνες	4	2,3%
3-5 μήνες	12	6,9%
6-11 μήνες	37	21,1%
12-24 μήνες	45	25,7%
Πάνω από 24 μήνες	73	41,7%
Σύνολο	175	100%

Πίνακας 23: Κατανομή ανέργων σε χρονικά διαστήματα ανεργίας – Α01014

	Κάτω από 1 μήνα	1-3 μήνες	3-6 μήνες	6-12 μήνες	12-24 μήνες ευρώ	Πάνω από 24 μήνες	ΣΥΝΟΛΟ
18-24	0	0	4	6	3	4	17
25-29	0	2	2	4	7	2	17
30-34	2	0	0	2	4	3	11
35-44	0	0	3	13	10	15	41
45-54	2	2	2	9	7	25	47
55-67	0	0	1	3	14	24	42
ΣΥΝΟΛΟ	4	4	12	37	45	73	175

Πίνακας 24:Χρονικά διαστήματα ανεργίας ανά ηλικιακή ομάδα – Α01015

	ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΣΥΝΕΧΕΙΑ	ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΕΠΟΧΙΚΑ	ΔΕΝ ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ	ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ
Γυναίκα	264	97	110	20	491
Άνδρας	383	94	66	28	571
ΣΥΝΟΛΟ	647	191	176	48	1062

Πίνακας 25: Συνεχής/Εποχική Εργασία και ανεργία ανά φύλο - Α01018

Καθεστώς απασχόλησης	Συχνότητα	Ποσοστό
ΠΛΗΡΗΣ	395	78,2%
ΜΕΡΙΚΗ	77	15,2%
ΕΚ ΠΕΡΙΤΡΟΠΗΣ (ΟΧΙ ΣΤΑΘΕΡΟ ΩΡΑΡΙΟ)	33	6,5%
ΣΥΝΟΛΟ	505	100%

Πίνακας 26: Πλήρης, μερική και εκ περιτροπής εργασία – Α01021

Τύποι εργασίας	Συχνότητα	Ποσοστό
ΜΟΝΙΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑ (ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ)	314	62,9%
ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ - ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ	171	34,3%
ΑΔΗΛΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ (ΜΑΥΡΗ)	14	2,8%
ΣΥΝΟΛΟ	499	100%

Πίνακας 27: Εργασία αόριστου και ορισμένου χρόνου – Εργασία χωρίς πλαίσιο – Α01022

ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ 2021

	Α. Γεωργία, δασοκομία & αλιεία	Β, Γ, Δ, Ε. Ορυχεία/ Μεταποίηση/ Παροχή ρεύματος- φυσικού αερίου/ νερού	ΣΤ. Κατασκευές	Ζ. Χονδρικό-λανεό εμπόριο - επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών	Η. Μεταφορά & αποθήκευση	Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσίες εστίασης	Ι, Κ, Λ, Μ, Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές κ άλλες δρασ	Ο. Εκπαίδευση	Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας & κοινωνικής μέριμνας	Ρ, Σ. Τέχνες, ψυχαγωγία/Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	Σύνολο
Ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα	4	43	14	109	49	69	40	4	13	20	365
Πρόσωπα που ασκούν επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	9	8	18	7	0	21	85	97	14	58	317
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί κτλ.	3	18	69	77	3	57	28	0	2	9	266
Υπάλληλοι γραφείου κτλ.	2	103	87	141	135	168	168	19	8	45	876
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	2	62	4	405	4	553	28	5	5	80	1148
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι κτλ.	18	14	0	9	0	5	0	0	0	0	46
Ειδικευμένοι τεχνίτες	15	157	56	136	5	80	22	0	0	20	491
Χειριστές σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων κτλ.	0	164	3	57	245	12	8	2	0	6	497
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες κτλ.	35	185	52	183	34	449	29	30	1	48	1046
ΣΥΝΟΛΟ	88	754	303	1124	475	1414	408	157	43	286	5052

Πίνακας 28: Επαγγελματικές κατηγορίες ανά κλάδο δραστηριότητας- Α02001

	Παρατηρήσεις	Ποσοστό
Η επιχείρηση μπορεί να παράγει ΚΕΡΔΟΣ	451	44%
Η επιχείρηση μπορεί να αντεπεξέλθει στις υποχρεώσεις της	376	37%
Η επιχείρηση είναι δύσκολο να αντεπεξέλθει στις υποχρεώσεις της	170	17%
Η επιχείρηση είναι αδύνατο να αντεπεξέλθει στις υποχρεώσεις της	23	2%
ΣΥΝΟΛΟ	1020	100%

Πίνακας 29: Οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων – B02001

	Η επιχείρηση μπορεί να παράγει ΚΕΡΔΟΣ	Η επιχείρηση μπορεί να αντεπεξέλθει στις υποχρεώσεις της	Η επιχείρηση είναι δύσκολο να αντεπεξέλθει στις υποχρεώσεις της	Η επιχείρηση είναι αδύνατο να αντεπεξέλθει στις υποχρεώσεις της	ΣΥΝΟΛΟ
A. Γεωργία, δασοκομία & αλιεία	8	3	3	2	16
Β,Γ,Δ,Ε. Ορυχεία/Μεταποίηση/Παροχή ρεύματος-φυσικού αερίου/νερού	40	45	19	2	106
ΣΤ. Κατασκευές	37	27	15	2	81
Ζ. Χονδρικό-λιανικό εμπόριο-επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών	155	137	68	9	369
Η. Μεταφορά & αποθήκευση	19	13	2	0	34
Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσίες εστίασης	65	41	24	2	132
Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές κ άλλες δρασ	75	63	23	2	163
Ο. Εκπαίδευση	13	8	3	0	24
Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας & κοινωνικής μέριμνας	21	10	3	0	34
Ρ,Σ. Τέχνες, Ψυχαγωγία/Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	18	29	10	4	61
ΣΥΝΟΛΟ	451	376	170	23	1020

Πίνακας 30: Οικονομική κατάσταση επιχειρήσεων ανά κλάδο δραστηριότητας – B02004

Κατηγορίες Εργατικού Δυναμικού	Συχνότητα	Ποσοστό
Μισθωτός	522	59%
Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό	209	24%
Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό	130	15%
Βοηθός σε οικογενειακή επιχείρηση	25	3%
ΣΥΝΟΛΟ	886	100.0%

Πίνακας 31: Αυτοαπασχολούμενοι/Ιδιοκτήτες επιχείρησης και εξαρτημένη εργασία – C01001

	18-24	25-29	30-34	35-44	45-54	55-67	ΣΥΝΟΛΑ
Μισθωτός	48	55	62	139	141	77	522
Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό	3	11	14	61	59	61	209
Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό	0	3	13	36	40	38	130
Βοηθός σε οικογενειακή επιχείρηση	9	2	2	5	2	5	25
ΣΥΝΟΛΟ	60	71	91	241	242	181	886
Υπάλληλος	57	57	64	144	143	82	547
Αυτοαπασχολούμενος/ Επιχειρηματίας	3	14	27	97	99	99	339

Πίνακας 32: Αυτοαπασχολούμενοι/ Επιχειρηματίες και υπάλληλοι ανά ηλικιακή κατηγορία–C01002

Τύποι Επιχειρήσεων	Συχνότητα	Ποσοστό
Προσωπική/ατομική επιχείρηση	364	34%
Οικογενειακή επιχείρηση	107	10%
Έναν ή περισσότερους εργαζόμενους	599	56%
ΣΥΝΟΛΟ	1070	100%

Πίνακας 33: Τύποι επιχειρήσεων με βάση τον αριθμό εργαζομένων – C02001

	Μόνο εμένα (προσωπική/ατομική επιχείρηση)	Εμένα και τα μέλη της οικογένειάς μου (οικογενειακή επιχείρηση)	Έναν ή περισσότερους εργαζόμενους	ΣΥΝΟΛΟ
A. Γεωργία, δασοκομία & αλιεία	3	2	12	17
B,Γ,Δ,Ε. Ορυχεία/Μεταποίηση/Παροχή ρεύματος-φυσικού αερίου/νερού	27	19	67	113
ΣΤ. Κατασκευές	37	1	51	89
Ζ. Χονδρικό-λιανικό εμπόριο-επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών	145	53	183	381
Η. Μεταφορά & αποθήκευση	6	2	28	36
Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσίες εστίασης	29	13	94	136
Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές κ άλλες δρασ	68	10	95	173
Ο. Εκπαίδευση	5	1	20	26
Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας & κοινωνικής μέριμνας	21	1	12	34
Ρ,Σ. Τέχνες, Ψυχαγωγία/Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	23	5	37	65
ΣΥΝΟΛΟ	364	107	599	1070

Πίνακας 34: Τύποι επιχειρήσεων με βάση τους εργαζόμενους ανά κλάδο δραστηριότητας – C02002

Λόγοι	Παρατηρήσεις	Ποσοστό
- Είμαι ικανοποιημένος και ασφαλής με την εργασία μου	317	55%
- Έχω προσωπική σχέση με το εργασιακό περιβάλλον	49	9%
- Δεν έχω τα κατάλληλα προσόντα/ δεξιότητες για κάτι καλύτερο	33	6%
- Λόγω ηλικίας	124	22%
- Δεν θεωρώ ότι υπάρχει καλύτερη εναλλακτική	52	9%
ΣΥΝΟΛΟ	575	100.0%

Πίνακας 35: Λόγοι μη διάθεσης αλλαγής αντικειμένου απασχόλησης – D01002

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ	Σύνολο
Επικοινωνία στη Γλώσσα	6	11	71	153	690	931
Επικοινωνία σε Ξένες Γλώσσες	131	128	224	261	185	929
Ψηφιακή Ικανότητα (Υπολογιστές)	99	141	225	250	206	921
Πρωτοβουλία και επιχειρηματικότητα	45	98	261	320	182	906
Διαχείριση Κρίσεων και Συγκρούσεων	26	58	279	322	211	896
Ικανότητα Επικοινωνίας και Συνεργασίας	4	28	163	331	370	896
Προγραμματισμός και Διαχείριση Χρόνου	17	66	219	333	249	884
Ευκολία Προσαρμοστικότητας	10	32	198	337	305	882
Οργανωτική Ικανότητα	12	39	174	330	328	883
Ικανότητα Επίλυσης Προβλημάτων	35	77	304	306	162	884

Πίνακας 36: Αυτοαξιολόγηση των γνώσεων και δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού – D01003

	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ	ΣΥΝΟΛΟ
ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΣΥΝΕΧΕΙΑ	5	20	132	345	112	614
ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΕΠΟΧΙΚΑ	0	6	41	99	23	169
ΣΕ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	0	0	12	26	7	45
ΔΕΝ ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ	1	8	52	81	28	170
ΣΥΝΟΛΟ	6	34	237	551	170	998

Πίνακας 37: Ικανοποίηση εργατικού δυναμικού με το επίπεδο γνώσεων & προσόντων του - D01004

	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ	ΣΥΝΟΛΟ
ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΣΥΝΕΧΕΙΑ	7	14	85	327	181	614
ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ ΕΠΟΧΙΚΑ	2	6	32	93	35	168
ΣΕ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	0	2	5	26	12	45
ΔΕΝ ΕΡΓΑΖΟΜΑΙ	4	7	41	84	33	169
ΣΥΝΟΛΟ	13	29	163	530	261	996

Πίνακας 38: Επάρκεια γνώσεων και δεξιοτήτων εργατικού δυναμικού για τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας - D01005

Επαγγελματικές κατηγορίες	Νέες Θέσεις	Ποσοστά
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	157	38%
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες κτλ.	105	25%
Υπάλληλοι γραφείου κτλ.	61	15%
Ειδικευμένοι τεχνίτες	40	10%
Χειριστές σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων κτλ.	18	4%
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί κτλ.	17	4%
Πρόσωπα που ασκούν επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	15	4%
Ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα	1	0%
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι κτλ.	1	0%
ΣΥΝΟΛΟ	415	100%

Πίνακας 39: Νέες θέσεις στο ερχόμενο 6μηνο ανά κατηγορία επαγγέλματος - D02005

ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ 2021

	Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	Επαγγελματίες	Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	Υπάλληλοι γραφείου	Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	Ειδικευμένοι τεχνίτες	Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων και μηχανημάτων	Ανεπίκευτοι εργάτες, χειρωνακτές	ΣΥΝΟΛΟ
Α. Γεωργία, δασοκομία & αλιεία*									7	7
Β,Γ,Δ,Ε. Ορυχεία/Μεταποίηση/Παροχή ρεύματος-φυσικού αερίου/νερού	0	0	0	7	3	0	3	0	19	32
ΣΤ. Κατασκευές*	1	1	1	5	1	0	12	0	6	27
Ζ. Χονδρικό-λιανικό εμπόριο-επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών	0	1	9	13	53	1	15	2	36	130
Η. Μεταφορά & αποθήκευση*	0	0	0	1	0	0	0	15	8	24
Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσίες εστίασης	0	1	1	6	87	0	3	1	10	109
Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές κ άλλες δραστηριότητες	0	7	4	24	8	0	6	0	10	59
Ο. Εκπαίδευση*	0	1	0	2	0	0	0	0	0	3
Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας & κοινωνικής μέριμνας*										0
Ρ,Σ. Τέχνες, Ψυχαγωγία/Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών*	0	4	2	3	5	0	1	0	9	24
ΣΥΝΟΛΟ	1	15	17	61	157	1	40	18	105	415

Πίνακας 40: Ζήτηση εργασίας κατηγοριών επαγγελματιών ανά κλάδο δραστηριότητας - D02006

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ	ΣΥΝΟΛΟ
Επικοινωνία στη Ελληνική Γλώσσα	4	6	22	94	498	624
Επικοινωνία σε Ξένες Γλώσσες	58	55	170	186	124	593
Ψηφιακή Ικανότητα (Υπολογιστές)	44	52	141	191	158	586
Πρωτοβουλία και επιχειρηματικότητα	36	53	164	172	105	530
Διαχείριση Κρίσεων και Συγκρούσεων	25	42	137	194	157	555
Ικανότητα Επικοινωνίας και συνεργασίας	2	12	61	219	303	597
Προγραμματισμός και Διαχείριση Χρόνου	10	21	112	236	193	572
Προσαρμοστικότητα	3	8	98	226	214	549
Οργανωτική Ικανότητα	8	15	105	254	210	592
Ικανότητα Επίλυσης Προβλημάτων	11	24	121	226	207	589

Πίνακας 41: Αξιολόγηση των γνώσεων και δεξιοτήτων του προσωπικού των επιχειρήσεων - D02008:

Οικονομική Κατάσταση	Συχνότητα	Ποσοστό
Είμαι χρεωμένος και δεν μπορώ να ανταπεξέλθω	87	8%
Δεν είμαι χρεωμένος αλλά δεν μπορώ να ανταπεξέλθω	100	10%
Είμαι χρεωμένος αλλά μπορώ να ανταπεξέλθω	156	15%
Ζω ικανοποιητικά αλλά δεν αποταμιεύω	505	49%
Ζω ικανοποιητικά και μπορώ να αποταμιεύω	189	18%
ΣΥΝΟΛΟ	1037	100%

Πίνακας 42: Οικονομική κατάσταση εργατικού δυναμικού - Ε01002

	18-24	25-29	30-34	35-44	45-54	55-67	ΣΥΝΟΛΟ
Είμαι χρεωμένος και δεν μπορώ να ανταπεξέλθω	1	2	1	17	32	34	87
Δεν είμαι χρεωμένος αλλά δεν μπορώ να ανταπεξέλθω	6	5	5	25	30	29	100
Είμαι χρεωμένος αλλά μπορώ να ανταπεξέλθω	6	10	11	37	56	36	156
Ζω ικανοποιητικά αλλά δεν αποταμιεύω	38	46	59	149	118	95	505
Ζω ικανοποιητικά και μπορώ να αποταμιεύω	25	24	23	47	44	26	189
ΣΥΝΟΛΟ	76	87	99	275	280	220	1037

Πίνακας 43: Οικονομική κατάσταση ανά ηλικιακή ομάδα –Ε01005

	Συχνότητα	Ποσοστό
Ναι	453	47.0%
Όχι	511	53.0%
Σύνολο	964	100.0%

Πίνακας 44: Παρακολούθηση εκπαίδευσης/κατάρτισης – F01002

Υπολογιστές / Πληροφορική	144	20%
Marketing / Πωλήσεις / Εξυπηρέτηση πελατών / Επικοινωνία	91	14%
Management / Λογιστικά / Οικονομικοτεχνικά / Επιχειρηματικότητα	75	12%
Εκπαίδευση / Ψυχολογία / Ευεξία	69	10%
Τουρισμός / Ξενοδοχειακά	64	10%
Τρόφιμα: Εστίαση / Σίτιση / Τυποποίηση / Γευσιγνωσία	48	9%
Ξένες γλώσσες / Ελληνική γλώσσα (για αλλοδαπούς)	39	8%
Αγροκτηνοτροφικά / Αλιευτικά / Μελισσοκομικά	38	8%
Τεχνικά θέματα / Ασφάλεια στην εργασία	33	5%
Επαγγελματική Ενδυνάμωση (για άνεργους)	10	2%

Πίνακας 45: Αντικείμενα σεμιναρίων που παρακολούθησαν οι ερωτώμενοι-F01003

Αντικείμενα	ΘΕΤΙΚΟΙ	
Οριζόντιες, Οργανωτικές και Διοικητικές Ικανότητες	116	31%
Συμβουλευτική και Ενεργοποίηση	125	33%
Σύνταξη Βιογραφικού Σημειώματος και προετοιμασία για συνέντευξη	126	33%
Κοινωνική Οικονομία	131	34%

Συμβουλευτική Απασχόλησης, Τεχνικές Εύρεσης Εργασίας και Επαγγελματικός Προσανατολισμός	143	38%
Διαχείριση και Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	150	39%
Δια Βίου Μάθηση και Εκπαίδευση Ενηλίκων: Δομές, φορείς, υπηρεσίες και πρακτικές	152	40%
Διαχείριση εργασιακού άγχους- στρες & Λήψη Απόφασης	168	44%
Διαχείριση κρίσεων και συγκρούσεων στο χώρο εργασίας	171	45%
Management, υπηρεσίες και ρυθμιστικό πλαίσιο Τουρισμού	178	47%
Τεχνικές πωλήσεων στο εμπόριο	186	49%
Αγροτική Επιχειρηματικότητα	190	50%
Επιχειρηματικότητα- Ανάλυση Πρωτοβουλίας	200	53%
Management και Project Management	217	57%
Ικανότητες Επικοινωνίας και Διαπραγμάτευσης στην εργασία και στο επιχειρείν	229	60%
Ξένες γλώσσες	319	84%
Γνώσεις ηλεκτρονικών υπολογιστών	327	86%

Πίνακας 46: Γνώμη εργατικού δυναμικού για μελλοντικά προγράμματα κατάρτισης – F01015

ΚΛΑΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	Ναι	Όχι	Σύνολο
Α. Γεωργία, δασοκομία & αλιεία*	1	3	4
Β,Γ,Δ,Ε. Ορυχεία/Μεταποίηση/Παροχή ρεύματος-φυσικού αερίου/νερού*	6	11	17
ΣΤ. Κατασκευές*	12	5	17
Ζ. Χονδρικό-λιανικό εμπόριο-επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών	30	23	53
Η. Μεταφορά & αποθήκευση*	2	6	8
Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσίες εστίασης	19	10	29
Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές κ άλλες δραστ.	19	10	29
Ο. Εκπαίδευση*	0	3	3
Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας & κοινωνικής μέριμνας*	1	0	1
Ρ,Σ. Τέχνες, Ψυχαγωγία/Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών*	12	1	13
ΣΥΝΟΛΟ	102	72	174

Πίνακας 47: Επίδραση εκπαίδευσης/κατάρτισης στην επιλογή νέων εργαζόμενων ανά κλάδο δραστηριότητας – F02002

ΚΛΑΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	Ναι	Όχι	ΣΥΝΟΛΑ
Α. Γεωργία, δασοκομία & αλιεία*	3	11	14
Β,Γ,Δ,Ε. Ορυχεία/Μεταποίηση/Παροχή ρεύματος-φυσικού αερίου/νερού	22	59	81
ΣΤ. Κατασκευές	12	35	47
Ζ. Χονδρικό-λιανικό εμπόριο-επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών	48	173	221
Η. Μεταφορά & αποθήκευση*	8	19	27
Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσίες εστίασης	40	64	104
Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές κ άλλες δραστ.	43	55	98
Ο. Εκπαίδευση*	9	11	20
Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας & κοινωνικής μέριμνας*	3	10	13
Ρ,Σ. Τέχνες, Ψυχαγωγία/Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	14	26	40
ΣΥΝΟΛΟ	202	463	665

Πίνακας 48:Παρεχόμενη εκπαίδευση/κατάρτιση ανά κλάδο δραστηριότητας – F02003

	Ναι	Όχι	ΣΥΝΟΛΟ	Ναι (%)	Όχι (%)
Εμένα και τα μέλη της οικογένειάς μου (οικογενειακή επιχείρηση)	17	79	96	18%	82%
Έναν ή περισσότερους εργαζόμενους	184	384	568	32%	68%
ΣΥΝΟΛΟ	257	385	665	30%	70%

Πίνακας 49: Παρεχόμενη εκπαίδευση/κατάρτιση εργαζομένων από την επιχείρηση - F02004

	Συχνότητα	Ποσοστό
Τουλάχιστον 1 φορά ανά έτος	153	77,7%
Τουλάχιστον 1 φορά στα 3 έτη	23	11,7%
3 έτη και πάνω	2	1,0%
Μόνο κατά την πρόσληψη	19	9,6%
ΣΥΝΟΛΟ	197	100.0%

Πίνακας 50: Συχνότητα κατάρτισης εργαζομένων από τις επιχειρήσεις – F02005

Αντικείμενα	Παρατηρήσεις	Ποσοστό
Αγροκτηνοτροφικά / Αλιευτικά / Μελισσοκομικά	4	1%
Ξένες γλώσσες / Ελληνική γλώσσα (για αλλοδαπούς)	13	4%
Τουρισμός / Ξενοδοχειακά	24	8%
Εκπαίδευση / Ψυχολογία / Ευεξία / Υγεία	26	10%
Τρόφιμα: Εστίαση / Σίτιση / Τυποποίηση / Γευσιγνωσία	32	11%
Management / Λογιστικά / Οικονομικοτεχνικά / Επιχειρηματικότητα	35	13%
Marketing / Πωλήσεις / Εξυπηρέτηση πελατών / Επικοινωνία	48	16%
Υπολογιστές/Πληροφορική	54	17%
Τεχνικά θέματα / Ασφάλεια στην εργασία	51	20%
Αγροκτηνοτροφικά / Αλιευτικά / Μελισσοκομικά	4	1%
Ξένες γλώσσες / Ελληνική γλώσσα (για αλλοδαπούς)	13	4%
ΣΥΝΟΛΟ	287	100%

Πίνακας 51: Γνωστικό Αντικείμενο παρεχόμενης κατάρτισης – F02006

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	Α. Γεωργία, δασοκομία & αλιεία*	Β,Γ,Δ,Ε. Ορυχεία/Μεταποίηση/Παροχή ρεύματος-φυσικού αερίου/νερού	ΣΤ. Κατασκευές*	Ζ. Χονδρικό-λανερό εμπόριο-επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών	Η. Μεταφορά & αποθήκευση*	Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσίες εστίασης	Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές κ άλλες δρασ	Ο. Εκπαίδευση*	Π. Δραστηριότητες ανθράκινης υγείας & κοινωνικής μέριμνας*	Ρ,Σ. Τέχνες, Ψυχαγωγία/Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών*
1. Υπολογιστές/Πληροφορική	5	4	10	3	9	17	4	1	1	
2. Αγροκτηνοτροφικά/μελισσοκομία	1	2	0	1	0	0	0	0	0	0
3. Management/λογιστικά/οικονομικά/επιχειρηματικότητα	5	2	3	2	2	18	0	0	3	
4. Τρόφιμα (εστίαση/σίτιση/τυποποίηση/γευσισγνωσία)	1	8	0	7	0	14	0	1	0	1
5. Marketing/πωλήσεις/εξυπηρέτηση πελατών/επικοινωνία	5	3	18	1	11	8	0	0	2	
6. Τουρισμός/ξενοδοχειακά	2	1	1	1	19	0	0	0	0	
7. Τεχνικά/ασφάλεια στην εργασία	1	9	6	14	3	10	6	0	1	1
8. Ξένες γλώσσες/Ελληνική γλώσσα	1	1	1	2	5	0	3	0	0	
9. Εκπαίδευση/Ψυχολογία	1	4	0	4	1	4	3	5	1	3
ΣΥΝΟΛΟ	22	34	39	35	50	71	16	7	8	5

Πίνακας 52: Γνωστικό Αντικείμενο κατάρτισης ανά κλάδο δραστηριότητας – F02007

ΛΟΓΟΙ	Παρατηρήσεις	Ποσοστά
• λόγω κόστους	64	16,6%
• δεν προσφέρουν σε κάτι	154	40,0%
• δεν θα συμμετέχουν οι εργαζόμενοι/ες	50	13,0%
• δεν διαθέτω τις κατάλληλες γνώσεις	51	13,3%
• δεν γνωρίζω που να απευθυνθώ	66	17,1%
Σύνολο	385	100.0%

Πίνακας 53: Λόγοι μη υλοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης από τις επιχειρήσεις – F02012

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	ΘΕΤΙΚΟΙ	
Τυποποίηση- Προδιαγραφές- Πρότυπα Ποιότητας για αγροτικά προϊόντα	15	9%
Αγροτική Επιχειρηματικότητα	15	9%
Κοινωνική Οικονομία	16	9%
Συμβουλευτική και Ενεργοποίηση	19	11%
Εξαγωγικό Marketing	20	11%
Δια Βίου Μάθηση και Εκπαίδευση Ενηλίκων: Δομές, φορείς, υπηρεσίες και πρακτικές	21	12%
Management, υπηρεσίες και ρυθμιστικό πλαίσιο Τουρισμού	27	16%
Οριζόντιες, Οργανωτικές και Διοικητικές Ικανότητες	29	17%
Διαχείριση και Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	34	19%
Λογιστική διαχείριση μικρών επιχειρήσεων	37	21%
Management και Project Management	46	27%
Ξένες γλώσσες	62	35%
Επιχειρηματικότητα- Ανάλυση Πρωτοβουλίας	67	37%
Διαχείριση κρίσεων και συγκρούσεων στο χώρο εργασίας	66	37%
Διαχείριση εργασιακού άγχους- στρες & Λήψη Απόφασης	70	40%
Πρακτικές και εξειδικευμένες γνώσεις	80	43%
Τεχνικές πωλήσεων στο εμπόριο	86	47%
Ικανότητες Επικοινωνίας και Διαπραγμάτευσης στην εργασία και στο επιχειρείν	97	54%
Γνώσεις ηλεκτρονικών υπολογιστών	105	56%

Πίνακας 54: Διατύπωση γνώμης επιχειρήσεων για αντικείμενα κατάρτισης – F02013

Κατά τη διάρκεια των μέτρων για την πανδημία του κορωνοϊού ποια από τα παρακάτω ίσχυαν ή ισχύ	ΝΑΙ	
Η εργασία μου διακόπηκε για κάποιο διάστημα	359	48%
Μειώθηκε το ωράριο εργασίας μου	240	36%
Μειώθηκαν οι απολαβές μου	362	51%
Άλλαξε η εργασιακή μου κατάσταση	57	9%
Αναγκάστηκα να δουλεύω εξ αποστάσεως	108	17%
Η εργασία μου δεν επηρεάστηκε ή επηρεάστηκε θετικά	269	40%

Πίνακας 55: Επίδραση της πανδημίας COVID-19 στο εργατικό δυναμικό – H01001

Μετά την άρση των μέτρων για την πανδημία η θέση σας, ως εργαζόμενου, στην αγορά εργασίας της Κρήτης πιστεύετε ότι:	Ναι	Ποσοστό
Έχει βελτιωθεί	84	9.7%
Έχει παραμείνει περίπου σταθερή	441	51.1%
Έχει επιδεινωθεί, αλλά θα επανέλθει	262	30.4%
Έχει πληγεί ανεπανόρθωτα	76	8.8%
Σύνολα	863	100%

Πίνακας 56: Γνώμη του εργατικού δυναμικού για τις επιπτώσεις του COVID-19 στους εργαζομένους - H01002

Μετά την άρση των μέτρων για την πανδημία, πιστεύετε ότι η προοπτική για να βρείτε εργασία:	Ναι	Ποσοστό
Έχει βελτιωθεί	26	15%
Παραμένει ίδια όπως και πριν την πανδημία	37	21.4%
Έχει δυσκολέψει, αλλά δεν θεωρείτε αδύνατη την εύρεση εργασίας	83	48.0%
Δεν υπάρχει προοπτική εύρεσης εργασίας	27	15.6%
Σύνολα	173	100%

Πίνακας 57: Γνώμη ανέργων για τις προοπτικές εύρεσης εργασίας – H01005

Ως εργαζόμενος/η είστε.... /Μειώθηκαν οι απολαβές μου	Σύνολα	Ναι	Ποσοστό
Μισθωτός	398	152	38.19%
Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό	109	79	72.48%
Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό	180	122	67.78%
Βοηθός σε οικογενειακή επιχείρηση	16	9	56.25%

Πίνακας 58: Εργαζόμενοι-αυτοαπασχολούμενοι και μείωση απολαβών λόγω COVID-19– H01006

Κατηγορία επαγγέλματος	Δεν έχει Επιλεχθεί	Ναι
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	72	29.2%
Επαγγελματίες	27	51.9%
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	260	45.0%
Υπάλληλοι γραφείου	122	47.5%
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	94	51.1%
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	171	39.2%
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	33	36.4%
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμό	81	18.5%
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνακτές και μικροεπαγγελματίες	28	35.7%

Πίνακας 59: Μείωση απολαβών λόγω COVID-19 ανά κατηγορία επαγγέλματος – H01007

Για πόσο διάστημα διακόπηκε η εργασία σας;	Σύνολα	Ναι	Ποσοστό
Λιγότερο από 4 μήνες	279	125	38,0%
4 έως 8 μήνες	278	151	45.9%
Περισσότερο από 8 μήνες	268	53	16,1%

Πίνακας 60: Διάστημα διακοπής της εργασίας λόγω της πανδημίας COVID-19– H01008

Κατά τη διάρκεια του lock-down για την πανδημία του κορωνοϊού (Μάρτιος-Μάιος 2020) ποια από τα παρακάτω ίσχυαν για	Αύξηση	Καμία Αλλαγή	Μείωση	Σύνολα
Ωράριο λειτουργίας επιχείρησης	68	591	307	966
Τζίρος σε σχέση με το 2019	120	158	702	980
Αριθμός Εργαζομένων	67	588	164	819
Μισθολογικό κόστος	94	541	143	778
Εργασία εξ αποστάσεως	83	147	24	254

Πίνακας 61: Επιπτώσεις των περιοριστικών μέτρων στις επιχειρήσεις – H02001

ΜΕΤΑ την άρση του lock-down για την πανδημία του κορωνοϊού (Ιούνιος-Σεπτέμβριος 2020) η οικονομική κατάσταση της επιχείρησής σας	Ναι	Ποσοστό
βελτιώθηκε σημαντικά	176	17%
βελτιώθηκε, αλλά δεν έπαψε να είναι προβληματική	367	36%
παρέμεινε ίδια όπως και κατά το lockdown	273	27%
ήταν όπως πριν την πανδημία	200	20%
Σύνολα	1016	100%

Πίνακας 62: Οικονομική κατάσταση της επιχείρησης μετά την άρση του lock-down – H02002

Λαμβάνοντας υπόψη τις προβλέψεις για την εξέλιξη της πανδημίας του κορωνοϊού, πιστεύετε ότι η επιχείρησή σας	Ναι	Ποσοστό
θα επηρεαστεί κυρίως φέτος	32	3%
θα επανακάμψει μέσα στα επόμενα 1-2 χρόνια	127	12%
θα χρειαστεί τουλάχιστον 5 χρόνια για να επανακάμψει	499	48%
δε θα επανακάμψει στο προβλεπτό μέλλον	149	14%
δε θα επηρεαστεί καθόλου	76	7%
θα επωφεληθεί από την κατάσταση	149	14%
Σύνολα	1032	100%

Πίνακας 63: Γνώμη επιχειρήσεων για τις επιπτώσεις της πανδημίας στην λειτουργία τους– H02003

ΝΑΙ	684	65,8%
ΟΧΙ	355	34,2%
ΣΥΝΟΛΟ	1039	100%

Πίνακας 64: Αριθμός Επιχειρήσεων που έλαβε κάποιου είδους ενίσχυση – H02007

ΚΛΑΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	Ναι	Όχι	ΣΥΝΟΛΑ
Α. Γεωργία, δασοκομία & αλιεία*	8	8	16
Β,Γ,Δ,Ε. Ορυχεία/Μεταποίηση/Παροχή ρεύματος-φυσικού αερίου/νερού	65	47	112
ΣΤ. Κατασκευές	246	128	374
Ζ. Χονδρικό-λιανικό εμπόριο-επισκευή οχημάτων & μοτοσυκλετών	14	19	33
Η. Μεταφορά & αποθήκευση*	108	21	129
Θ. Υπηρεσίες παροχής καταλύματος & υπηρεσίες εστίασης	103	63	166
Ι,Κ,Λ,Μ,Ν. Επαγγελματικές, Διοικητικές, Επιστημονικές κ άλλες δραστ.	20	5	25
Ο. Εκπαίδευση*	19	14	33

Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας & κοινωνικής μέριμνας*	52	12	64
Ρ,Σ. Τέχνες, Ψυχαγωγία/Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	49	38	87
ΣΥΝΟΛΟ	684	355	1039

Πίνακας 65: Αριθμός Επιχειρήσεων που έλαβε κάποιου είδους ενίσχυση ανά κλάδο – Η02008

Καταμέτρηση από Πόσο αποδοτικά ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΑΣ ήταν τα μέτρα στήριξης της οικονομίας λόγω πανδημίας κατά το προηγούμενο έτος (Νοέμβριος 2020 – σήμερα)	Συχνότητα	Ποσοστό
ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΠΟΔΟΤΙΚΑ	110	16.3%
ΕΛΛΙΠΗ	154	22.8%
ΜΕΤΡΙΑ	213	31.6%
ΑΠΟΔΟΤΙΚΑ	130	19.3%
ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΑ	68	10.1%
Σύνολα	675	100%

Πίνακας 66: Γνώμη επιχειρήσεων σχετικά με την αποδοτικότητα των μέτρων ενίσχυσης – Η02009

Καταμέτρηση από Πόσο αποδοτικά ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΑΣ ήταν τα μέτρα στήριξης της οικονομίας λόγω πανδημίας κατά το προηγούμενο έτος (Νοέμβριος 2020 – σήμερα)	Εργαζόμενοι	Επιχειρήσεις
Θα επηρεαστεί κυρίως φέτος	76	130
Θα επανακάμψει μέσα στα επόμενα 1-2 χρόνια	575	596
Θα χρειαστεί τουλάχιστον 5 χρόνια για να επανακάμψει	353	230
Δε θα επανακάμψει στο προβλεπτό μέλλον	46	72
Σύνολα	1050	1028

Πίνακας 67: Γνώμη για τις προοπτικές της οικονομίας της Κρήτης - Η03001

ΠΑΡΑΤΗΜΑ II – Ερωτηματολόγια

Τα ερωτηματολόγια επισυνάπτονται σε ξεχωριστά αρχεία pdf.

